'ಮತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ವಿವೇಚನೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ
ಸಂಶೋಧನ ಸಂಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು :
ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಉಡಬುಡೆ
ಬಡ್ಸ್ಕ್, ಜಿ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯು. ಕಾಲೇಜು.
ತುಕ್ಕಾನಟ್ಟಿ. ತಾ. ಗೋಕಾಕ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು :
ಡಾ|| ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು.
ಶ್ರೀ ಶಿವರುದ್ರೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ
ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸಂಕೇಶ್ವರ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ,
ಹಾರೂಗೇರಿ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ
ಮಾನ್ಯತೆ : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

೨೦೦೯

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ವಿವೇಚನ

ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ
ಸಂಶೋಧನ ಸಂಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು :
ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಉಡಬುಡೆ
ಬರ್ಡ್ಸ್, ಜಿ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಕಾಲೇಜು.
ತುಕ್ಕಾನಟ್ಟಿ. ತಾ. ಗೋಕಾಕ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು :
ಡಾ॥ ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು.
ಶ್ರೀ ಶಿವರುದ್ರೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ
ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸಂಕೇಶ್ವರ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ,
ಹಾರೂಗೇರಿ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ
ಮಾನ್ಯತೆ : ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

೨೦೦೮

ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ "“ಹುತ್ತ” ಕಾದಂಬರಿ ವಿವೇಚನೆ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. **ಹಾರೂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ** ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಇಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ ನಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಹಾರೂಗೇರಿ

ದಿನಾಂಕ : ೩೦-೦೯-೨೦೦೯

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಲುಡಬುಡೆ

ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ದರೂರ

ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಾರೂಗೇರಿ.

ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಉಡಬುಡೆ ಇವರು **"'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ವಿವೇಚನೆ"** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾರೂಗೇರಿಯ **ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ** ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಇವರು ಈ ಮೊದಲು ಇಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಡಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಹಾರೂಗೇರಿ
ದಿನಾಂಕ : ೩೦-೦೯-೨೦೦೯

ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು.
ಶ್ರೀ ಶಿವರುದ್ರೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ
ಪಂಚಾಯತ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಸಂಕೇಶ್ವರ.

ಅರಿಕೆ

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ವಿವೇಚನೆ ಎಂಬ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಹ ಹಾಗೂ ಲಿಖಿತ ರೂಪ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಅರಿಕೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಮೇಲೆ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಲ್ಲಿ, ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಆರಂಭದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯದವರೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿಯವರಿಗೆ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ನನಗೆ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ನೀಡಿದವರು ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ವ್ಹಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ ಸರ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಅವರು ನಡೆಸುವ ಕಮ್ಮಟಗಳು. ನನ್ನ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಹಲವಾರು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗುರುಗಳು ಹಾಗೂ ಗೋಕಾವಿ ನಾಡಿನ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಗದ್ದುಗೆಗಳು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಠಮಾನ್ಯಗಳು, ಜಾಗೃತ ಪೀಠಗಳು ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಕೃಪಾಶೀರ್ವಚನ ನೀಡಿವೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅಕ್ಕಿ, ಪ್ರೊ. ಜಿ. ವ್ಹಿ. ಮಳಗಿ, ಡಾ. ಆರ್. ಬಿ. ಚಿಲಮಿ, ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ, ಡಾ. ವ್ಹಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ, ಡಾ. ಗುಡಸಿ, ಡಾ. ಸಿ. ಕೆ. ನಾವಲಗಿ, ಡಾ. ಅಶೋಕ ನರೋಡೆ, ಡಾ. ಗುಂಡಣ್ಣ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ಜಿ. ಸಾವಗಾವಿ, ಡಾ. ವಾಯ್, ಬಿ. ಹಿಮ್ಮಡಿ ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಎಸ್. ಪರವ್ವಗೋಳ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಿಗೂ ಗುರುಮಾತೆಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಂಧು ಬಳಗಕ್ಕೂ ಅನಂತ ನಮನಗಳು.

ಚನ್ನವೃಷಬೇಂದ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀ ಈರಣ್ಣ ಕೊಕಟನೂರ, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸದಲಗಿ, ಪ್ರೊ. ಬೀಸ್ವಾಗರ ಹಾಗೂ ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಬಳಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂಧಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಸನ್ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್. ಟಿ. ಘಟನಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ವೃಷಬೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜಿನ ಗ್ರಂಥ ಪಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ಸಾಲಿಮಠರ ಸಹಕಾರ ಸ್ಮರಿಸುವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ರೂವಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಾದ ಮತ್ತು ಗಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಸಿ. ಸದಲಗಿಯವರನ್ನು ಸದಾ ಸ್ಮರಿಸುವೆ. ನಮ್ಮ ಬರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಹಾಗೂ ಬರ್ಡ್ಸ್, ಬಿ. ಎಸ್. ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲರು, ಬರ್ಡ್ಸ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ಬಾಗೇವಾಡಿ ಸಾಹೇಬರು ಮತ್ತು ನವಪ್ರಭಾ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ,

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಗುರುಗಳಾದ ಸನ್ಮಿತ್ರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಜರಾಳೆ, ಶ್ರೀ ಉಪ್ಪಾರ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂಧಿ ವರ್ಗದವರು, ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಬಿ. ಕೆ. ಬರ್ಲಾಯ, ಪ್ರೊ. ಸದಾಶಿವ ಜಿರಲಿಮಠ, ಪ್ರೊ. ಎ. ಎ. ಕಾಂಬಳೆ, ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಉಪ್ಪಾರ, ಶ್ರೀಯುತ ಎಚ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂಧಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಕಲ್ಲೋಳಿಯ ಶ್ರೀ ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು, ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಯತ ಬೆಳಗಾವಿ, ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಚೇರಮನರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ಗೊರೋಶಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಪ್ರೊ. ಯು. ಬಿ. ಮುಳ್ಳೂರ, ಪ್ರೊ. ರವಿ ಕೊಕಟನೂರ, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ, ಪ್ರೊ. ಸುರೇಶ ಹನಗಂಡಿ, ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಿ. ವಾಲಿ, ಶ್ರೀಯುತ ಬಿ. ಎಮ್. ಶೀಗಿಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸಿಬ್ಬಂಧಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವೆ.

ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವೇಳೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡವರು, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುನಂದಾ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮಗ ಬಾಹುಬಲಿ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹುರುಪು ಕೊಟ್ಟ ದೊಡ್ಡವ್ವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನೀಲವ್ವ ಎಸ್. ಮಾನಸೆಟ್ಟಿ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಈರಪ್ಪಣ್ಣ, ಬಸವರಾಜ ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆಯವರಾದ ಶಾಂತಮ್ಮ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಸಿದ್ದ ಈರಪ್ಪ ಉಡಬುಡೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗಮ್ಮ ಗು. ಉಡಬುಡೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು 'ಅಕ್ಕಾತಾಯಿ ಸುತರು' ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ಸದಲಗಿ, ಪಾಟೀಲ, ಮಗದುಮ್ಮ, ತೋಡಕರ, ಹಾದಿಮನಿ, ಮೆಳವಂಕಿ, ಸೊಂಟನವರ, ಅಂಗಡಿ, ಮಿರ್ಜಿ, ಸಕ್ರಿ ಬಂದುಗಳು ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಸುಮಂಗಲಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಾದ ಅಕ್ಷಯ, ಅಶ್ವಿನಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಕುಳ್ಳು-ಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಅನಂತ ನಮನಗಳು. ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ. ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕು. ಮುರಗೇಶ ಕೌಲಾಪುರ ಅವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಸ್ಥಳ : ಹಾರೂಗೇರಿ

ದಿನಾಂಕ :

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಉಡಬುಡೆ
ಬರ್ಡ್ಸ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಕಾಲೇಜು,
ತುಕ್ಕಾನಟ್ಟಿ.
ತಾ. ಗೋಕಾಕ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

೧.೧ ಸ್ವರೂಪ – ಉದ್ದೇಶ :

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ, ಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಇನ್ನುಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳ ಜೊತೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಸತ್ತ್ವಭರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಜನಶೀಲವಾದುದರಿಂದ ಸಂವಹನಶೀಲ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಹಾಗೂ ಚಲನಶೀಲವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಬೇರು, ಹೊಸ ಚಿಗುರನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ನೀಡಿ ಅದರ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೆರುಗನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಂದಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಏರುಪೇರು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಶೋಧವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲೆತ ನೀರನ್ನು ಹೊಸ ನೀರು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕಲ್ಲವೇ?. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಹ ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ, ಹೊಸಗನ್ನಡವೆಂದು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನವೋದಯ ನವ್ಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ದಲಿತ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ವೈವಿದ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಹಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಂತೂ 'ಕಾದಂಬರಿ' ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ನವೀನ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಸೃಜಿಸಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಆಶೆ, ಅಭಿರುಚಿ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂಥದೇ ರೂಪ, ಗುಣಲಕ್ಷಣ, ನಿಯಮ, ನಿರ್ಭಂಧಗಳಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅದರದೇ ಆದ ನೆಲೆ, ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಸ್ತು, ವಿಷಯ, ಪಾತ್ರ, ಘಟನೆ, ಪರಿಸರಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ರೂಪವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡದ ಆರಂಭಕಾಲೀನ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬಹುಬೇಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಿದವು. "ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡವು. ಕೆಲವರು ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಾಸ್ತವ-ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಅಂಶಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು".[೧] ಎಂಬ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ ಹಾಗೂ ನವ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ, ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಸ್ತವವಾದದ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು ಎನ್ನುವುದು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಒಳಗೆಯೆ ಎರಡು ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಕಾರಂತರ ಪರಂಪರೆ, ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಅನುಭವ ನಿಷ್ಠತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಿಯತೆ. ಎರಡು ಅ.ನ.ಕೃ ಪರಂಪರೆ, ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಸಮಸ್ಯಾ ನಿಷ್ಠತೆ ಹಾಗೂ ರೀತಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರವಾಹಗಳ ಉಗಮವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾದದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಬಹುದಾದರೂ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಅವು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಆಕೃತಿಗಳು, ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಅವು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ರಾವಬಹಾದ್ದೂರ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಚಿತ್ತಾಲ, ತೇಜಸ್ವಿ, ಲಂಕೇಶ, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ ಪರಂಪರೆಗೆಗೆ ಹೊಂದಿದವರು. ನಿರಂಜನ, ಚದುರಂಗ, ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ಬಲ್ಲಾಳ, ಬೈರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವರು ಅ.ನ.ಕೃ. ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಸರ್ಗದಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕುವ ಜನಸಮುದಾಯದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ, ಭಾಷೆ, ವಿಭಿನ್ನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಗಳು ಬದುಕುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ' ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಇದೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ, ಜನಜೀವನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಂತು ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಟು".[೨] ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆಯೇ ವಿನಹ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದೇ

೧. 'ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿ – ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ: ಪು. ೩೧. ಶ್ರೀಹರಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಧಾರವಾಡ – ೧೯೯೪.
೨. ಡಾ. ಮಹಾದೇವ ಕಣವಿ – 'ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಪು. ೨೯೧.

ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ತಡಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತೀರ ಸಮೀಪದವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಗಾಳಿ ನೀರುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದವನಾದುದರಿಂದ ಆತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವಂತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರು ಇಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಶೋಧವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, ಜೀವನದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕುವ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೈನ ಕುಟುಂಬದ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳು ಶಾಸನ ರೂಪದವುಗಳಲ್ಲ' ಎಂಬ ಮಾರ್ಪಾಡು 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಧ್ವನ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ಸೀಮೆಯವರಾದ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರು 'ನಿಸರ್ಗ' ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದ ಶೇಡಬಾಳದ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ನಂತರ ವಾರಸುದಾರರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. 'ನಿಸರ್ಗ' ಕಾದಂಬರಿ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ', ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಹುತ್ತ'ವನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ನಿಲುವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವ, ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. 'ಹುತ್ತ' ಹೊರಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅದನ್ನು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿರುಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಸಮರ್ಥ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದೀರಿ' ಎಂದು ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮು ಕಾಡನಕುಪ್ಪೆ ಹೇಳಿದರೆ, 'ಜೈನ ಸಮಾಜದ ಕಥೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಸ್ವರೂಪ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಡಾ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.[೩] ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕಥನ, ವಸ್ತು, ಬಾಷೆ, ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಲೇಖಕರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಿಂದ ಬಂದವರು. ಕಾದಂಬರಿ ತುಂಬ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು, ಶ್ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಹದ್ದು' ಎಂಬ ಕಠೋರ ಸತ್ಯವನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ವು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೈನ ಕುಟುಂಬದ ಕಥೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಘರ್ಷ, ಈರ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ದಾಯಾದಿ ಜೈನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಕಥೆ.

---

೩. ವಿವರಗಳಿಗೆ ಅನುಭಂದ – ೧ ನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

ಕಠೋರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ 'ಹುತ್ತ' ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಭೀಮುಕಾಕಾ ಮುಖ್ಯ ನಿರೂಪಕನಾಗಿ, ಜೈನ ಧರ್ಮ ಸಂದೇಶಕನಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಆತನ ಬದುಕು ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವಗಳ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ಹಾಗೂ ಜೈನಧರ್ಮ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಆಯಾಮಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯ ಪ್ರಖರ ಬೆಳಕಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನೆರಳಾಗಲಿ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಮಾತ್ರ. ಆದರೂ ಕಾದಂಬರಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿದಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾತ್ರ ಜೈನಧರ್ಮದ ಅಹಿಂಸೆಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

"ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, 'ಹುತ್ತ'ದ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಹಳ್ಳಿ, ದರ್ಬಾರ, ಮೇಲಾಟ, ತಾತ್ಸಾರ, ಅಸೂಯೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಬಡಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜೈನರ ಓಣಿಯಿಂದ 'ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮ ಃ' ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ತೋರಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಆಂತರಿಕ ಬದುಕಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ತರಂಗಗಳು ಪುಟಿದೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಧುರೀಣರು ಹತಾರ ತಯಾರಿಸುವ ಪರಮ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಕೊಡಲಿ, ಕುಡುಗೋಲು, ಹತಾರ, ಬಂದೂಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು".[೪] ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಹೊಲವನ್ನೇ ಮಾರಿ ಬಂದೂಕ ತರುವುದು ಆಂತರ್ಯದ ಸೇಡಿನ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಂದೂಕು ಬಿಸಿರಕ್ತದ ತರುಣರಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯ ಸಾವು ಬಂದೂಕಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನೇ ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಕ್ಷಣಿಕ ಮಾತ್ರ.

'ಹುತ್ತ'ದ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ರೀತಿ-ರಿವಾಜುಗಳಿವೆ. ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳು ಬದುಕಿನ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತಾಪತ್ರಯ, ಮೇಲಾಟ, ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿಯಿವೆ. ಹಿಂಸೆ-ಅಹಿಂಸೆ, ಪ್ರೀತಿ-ದ್ವೇಷ, ಬಂಧ-ಸಂಬಂಧಗಳು ಇವೆ. ನಿರಂತರ ಹರಿಯುವ ಕೃಷ್ಣೆಯ ನೀರಿನಂತೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಕಾಲವನ್ನು ಅನುವಾದದ ಕಾಲವೆನ್ನಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಗಳಗನಾಥರು ಬಂಗಾಲಿ, ಮರಾಠಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಜನರಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಓದುವುದನ್ನು ಅವರು ರೂಢಿಸಿದರು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ವಾಡಿ ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಬೋಳಾರ ಬಾಬೂರಾಯರು, ಎಂ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಕೆರೂರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ನವೋದಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯದವರೆಗೆ

೪. 'ಹುತ್ತ'ದ ಮುನ್ನುಡಿ. ಜಿ. ಪು. ಬಸವರಾಜು. ಪು. viii.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಈಚೆಗೆ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಾಗತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ರೂಪಾಂತರ, ಮೌಲ್ಯ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಲೇಖಕರು ಹೊಸದಾದ ತೆರನ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿ, ಕುಂವೀ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ, ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹಿರೇಮಠ, ಅಬ್ಬಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ, ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಮುಂತಾದ ಲೇಖಕರು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅನುಭವದ ಕಥನದ ಗಾಢ ಚಿಂತನೆಯು ಆಳದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅರ್ಥವಲಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ವ್ಯಷ್ಟಿ ಸಮಷ್ಟಿಗಳ ಶೋಧಕ್ಕೆಳಸುವ, ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರಸತ್ವ ತೋರುವ ಬದ್ಧತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ'ವು ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಿದೆ.

೧.೨ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ :

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ'ದ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಆರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ೩ ಅನುಬಂಧಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪಕ್ಷಿ ನೋಟ ಹೀಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು 'ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ' ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಇದೆ. 'ಹುತ್ತ'ದ ವಿವೇಚನೆ ಜೊತೆ ಬಿಸಿಲುಪುರ, ಉಧೋ! ಉಧೋ!, ನೀಲಗಂಗಾ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇದೆ. ವಿಮರ್ಶಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಮುಚಿತ ಕೃತಿಯ ವಿವೇಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಲೇಖರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಅಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾನಕ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬದುಕು ಸಂಘರ್ಷ, ಈರ್ಷೆ, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆಗಳ ಆಗರವೆ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಪರಿಚಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಶಯ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಗಳ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಪಾತ್ರಗಳ, ಆಯಾ ಘಟನೆಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು, ಉಪಮೆ-ರೂಪಕಗಳು, ಬೈಗುಳಗಳು, ಜೋಡುನುಡಿಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡಿನ ಸಂವಾದಗಳು, ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ ಈ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾರೋಪವಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಶೃತಿ ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಅನುಬಂಧಗಳು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುತ್ತದ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಕರ ವಿವೇಚನೆ, ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಕೃತಿ ಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಆಕರ ಕೃತಿ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪವಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಗು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

* * *

ಅಧ್ಯಾಯ – ೨

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೨
ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯ

ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಪಾದನೆ – ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲತಃ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಇವರು ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದವರು. ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಎಸ್. ಸಕ್ರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಡಾ. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ' ವಿಷಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ 'ಬಿಸಿಲುಪುರ' ಕೃತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆತಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಕಾದಂಬರಿ 'ಹುತ್ತ' ಕೃತಿಗೆ ಚದುರಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಗೌರವವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ೨೦೦೮ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು ಇಂತಿವೆ.

೧. ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ :

ಅ) ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು :

೧)	ಕವಣೆಗಲ್ಲು	(೧೯೯೪)
೨)	ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಶ	(೧೯೯೭)
೩)	ತನು ಕರಗದವರಲ್ಲಿ	(೧೯೯೯)
೪)	ಕಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ	(೨೦೦೩)
೫)	ಕೃಷ್ಣೆ ಒಡಲ ತುಂಬ	(೨೦೦೮)

ಬ) **ಕಾದಂಬರಿಗಳು :**

೧) ಬಿಸಿಲುಪುರ (೧೯೯೬)

೨) 'ಹುತ್ತ' (೨೦೦೨)

೩) ಉಧೋ ಉಧೋ (೨೦೦೮)

೪) ನೀಲಗಂಗಾ – ೨೦೦೯ರ ಮಾರ್ಚದಿಂದ ಮೇವರೆಗಿನ ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

೫) ಕೃಷ್ಣೆ ಹರಿದಳು – ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿದೆ.

೨. **ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ :**

ಅ) **ವಿಮರ್ಶೆ :**

೧) ಪ್ರತಿಫಲನ (೨೦೦೦)

೨) ಸಮುಚಿತ (೨೦೦೬)

೩) ರಸಾಧಿಕ (೨೦೦೮)

ಬ) **ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು :**

೧) ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ ಮೂರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು

೨) ಚಾಲುಕ್ಯಶ್ರೀ

೩) ಓದುತ್ತಾ ಓದುತ್ತಾ

೪) ಬಾಗಿಲು

೫) ಅಮೀನಪುರದ ಸಂತೆ

೬) ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕ) **ಸಂಶೋಧನೆ : (ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ)**

'ಆಧುನಿಕ–ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ' ಈ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಕವಣೆಗಲ್ಲು' ಸಂಕಲನದ ಮೊದಲ ಕತೆ 'ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ನಾಯಿ ರೊಟ್ಟಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪ ತಾಳಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೋನುಬಾಯಿ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಒಂದು ರೂಪವೇ. ಇದೇ ಸಂಕಲನದ 'ಬೆಂಕಿ ಆರಿ ಬೆಳಕ ಉಳಿದಿತ್ತೊ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮಗೊಂಡ ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದರೆ, ದೇಸಾಯಿ ಹಾಗೂ ರಾಮಗೊಂಡರ ನಡುವಣ ಜಿದ್ದು ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂಥ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವವರು

ಮುಗ್ಧರು, ಬಡವರು, ಅನಾಥರು, ಅಸಾಯಕರು, ನೊಂದವರು, ನಿಷ್ಪಾಪಿಗಳು, ಅವಮಾನಿತರು ಮಾತ್ರ.

'ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಶ' ಸಂಕಲನದ 'ಒಂಟಿಕಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು' ಕತೆಯು ಸಹ ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಕ್ರೌರ್ಯವು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜವು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಕಾಣದಷ್ಟು ಬೀಭತ್ಸವಾದುದು; ಧಾರುಣ ಹಾಗೂ ದುರಂತವಾದುದು. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ವರ್ಣನೆ, ನಾಟಕೀಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಸತ್ಯ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ, ಲೋಕಾಪುರರ ಕಥನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಸತ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವರ 'ಒಡಲಾಳ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಸಾಕವ್ವ'ನ ನೆನಪು 'ಉಜಳ್ಯಾ ಮತ್ತು ಕೋಣ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉಜಳ್ಯಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಓದುವಾಗ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಸಾಕವ್ವ' ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹುಂಜವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗಿ, ಇರುವ ಹುಂಜವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಉಜಳ್ಯಾನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಉಜಳ್ಯಾನ ಮುಗ್ಧತೆ ತಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದ ಕೋಣದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಾನೇ ತಿನ್ನುವ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಸಂಕಲನದ 'ಅವ್ವ' ಮತ್ತು 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮುದುಕ' ಕತೆಗಳು ನಗರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ 'ಅವ್ವ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಗರ-ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ ವಸ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮುದುಕ' ಕತೆಯು, ನಗರ ಬೆಳೆಯುವ ವೇಗದ ಗತಿ, ಆತಂಕದ ವಾತಾವರಣ, ದುಗುಡು ದಮ್ಮಾನದ ಬದುಕು, ನಿಜವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸೋತು ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಮುದುಕ ಕಳ್ಳನಂತೆ ತೋರುತ್ತಾ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

'ತನುಕರಗವದರಲ್ಲಿ' ಸಂಕಲನದದಲ್ಲೂ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧತೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಜಾತ್ರೆ' ಕತೆಯು ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಬೆಸುಗೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲರಾದ ಲೋಕಾಪುರರು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನೇ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಬಾಪೂ'ನ ಚಿತ್ರಣವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. 'ನೀರು ಹಿಡಿಯೋ ಚಾಮಿ' ಹಾಗೂ 'ವರಹಾವತಾರ' ಕತೆಗಳು ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಸಹಜ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಹೊರಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆನೋ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕತೆಗಳು ಅವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ನಾಟಕೀಯತೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀರಿನ ಗದ್ದಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕತೆ-ನೀರನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಕುಡಿಯುವ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ವರಹಾವತಾರ' ಕತೆ ಹಲವು ಧರ್ಮಗಳ ನಂಬಿಕೆ, ನಡಾವಳಿ, ರೀತಿರಿವಾಜು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಹೊರಡುವ ಹಂತದಲ್ಲೆ ಸಹಜ ಗತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ನಂಬಿಕೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಓದು, ಪ್ರಭಾವ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಂಘರ್ಷ, ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಲೋಕಾಪುರರ ಒಟ್ಟು ಕತೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಓದಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಬೇಕೆಂಬ ಭಾವ ಮೂಡುವ ಮಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಶಾಬ್ದಿಕ ಗುಣ ಅವಕ್ಕಿದೆ. ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಲಕ್ಷಣವಿದ್ದು ಓದುಗ ಬೆರಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಓದುಗನನ್ನು ತಲ್ಲೀನವಾಗಿಸಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ ದಟ್ಟ ಅನುಭವ. ಅವರ ನಿರಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕೃಷಿ. ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜವನ್ನು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದು-ಹುಡುಕುವುದು ಇದು ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹದ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ರೂಪಕವಾಗಿ 'ಕೃಷ್ಣಾ ಹಿರಿಹೊಳಿ' ತಟ್ಟನೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓತಪ್ರೋತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು ಬದುಕಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಚಿತ್ರಣಗಳು ಈ 'ಹಿರಿಹೊಳಿ'ಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ 'ಬಿಸಿಲ ಪುರ'ದಲ್ಲೂ, 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲೂ 'ಹಿರಿಹೊಳಿ'ಯ ಅಲೆಗಳ ಅನವರತ ಶಾಬ್ದಿಕ ಸದ್ದು ಅನುಕಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಪರ್ಯಾಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ; ಬದುಕಿನ ಜೀವಂತಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಲೋಕಾಪುರರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತಿಯೂ ಈ 'ಹಿರಿಹೊಳಿ'ಯಲ್ಲಿ ಈಜಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಈ ಹೊಳೆಯ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. 'ಹಿರಿಹೊಳಿ'ಯಂತೆ 'ಶಿರಿಹಾಡಿ' ಊರವೂ ಪ್ರತಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಶೇಷ. ಅವರ ಇಡೀ ಕತೆಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆ ಊರಿನ ನೀಲನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಪ್ರಭಾವಿ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಮುಗ್ಧತೆ', 'ಕ್ರೌರ್ಯ', ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಗುಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳ ದಟ್ಟಾನುಭವಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳ ಮೂಲ ಜೀವಾಳವೇ ಜೀವನಾನುಭವ. ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ ರಾವಬಹದ್ದೂರ, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ, ದು. ನಿಂ. ಬೆಳಗಲಿ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ ಮುಂತಾದವರ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯವಾದ ಹಳ್ಳಿಗಳೇ. ಆದರೆ ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಭೂಮಾಲಿಕ-ಪಾಳೆಗಾರಿಕೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಬಹುಮುಖಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-

ಬಹುಮುಖ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಕತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪಾತಳಿಯ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಹವಣಿಸಿ, ಹದಗೆಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಲೋಕಾಪುರರ ಒಟ್ಟು ಕತೆಗಳ ಶೋಧನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಯಾಮ. ವಿಷಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದೇ ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಎಳೆ. ಆಸ್ತಿ, ಹಣ, ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಮತೆಗಳು, ಧರ್ಮ, ಅಧಿಕಾರ, ಇಂಥ ವಿಷಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕತೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿ ಅಂದರೆ, ಕತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತವೆ. ತಮಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸಹಜ ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆ ಆರೈಕೆಗಳು ದೊರಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದೀನವಾಗಿ ಮೊರೆಯಿಡುವುದು. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡದನ್ನು ದೃಶ್ಯ ಹುಡುಕುವ ಭಾವವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಲೋಕಾಪುರರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯತೆಯ ಗಾಢ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆ ಅನುಭವಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆಯ ಬಿಗಿತನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಕಥೆಗಳ ಪರಿಸರದ ಸನ್ನವೇಶಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೊಳೆಯ ಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಆಯಾ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜೈವಿಕ ನೆಲೆಯ ತಿರುವುಗಳು ಕತೆಗಳ ಜೀವ ದ್ರವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯ ನಗರ ಬದುಕು ಕೂಡಾ ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಾಗಿಯೇ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ಕಥನ ಕ್ರಮವಂತೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೃದು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವಮುಖಿಯಾಗಿ ಓದುಗರ ಹೃದಯ ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಅದ್ಭುತ ಕತೆಗಾರರು, ಭಾಷಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಯಶಸ್ಸು, ಪರಿಣಾಮ, ಸೃಜಿಸುವ ಚಿತ್ರಕ ಶಕ್ತಿ, ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪನೆ, ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ಅಮರೇಶ, ಮೊಗಳ್ಳಿ – ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಜಯಂತ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು, ಶ್ರೀಧರ ಬಳಗಾರ, ವಿವೇಕ ಶಾನಭಾಗ ಇವರ ನಡುವೆ ಸೃಜನಶೀಲ ಅನನ್ಯತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಕಥಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೋಕವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ಹಂಬಲ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಬಿಸಿಲುಪುರ :

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ 'ಬಿಸಿಲುಪುರ'. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಹೃದಯ ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಹೃದಯ ಸ್ಪರ್ಶಿ ಕಾದಂಬರಿ

[illegible]

'ಬಿಸಿಲುಪುರ'. ಸಂಧಿ ಕಾಲದ ಹಳ್ಳಿ ಬಿಸಿಲುಪುರ. ಬಿಸಿಲುಪುರ ಕೃಷ್ಣಾ ಹೊಳಿ ದಂಡೆ ಮೇಲೆ ಇದ್ದರೂ ಮಳೆ ಕಾಣದ ಊರು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಬಿಸಿಲು ಪುರ ತಂಪು ಪುರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಜನತೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವೇ ಬಿಸಿಲುಪುರ. ಹಳ್ಳಿಗಳ, ಹಳ್ಳಿ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು. ಬದುಕಿನ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರೂರತನದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳದ, ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಿಸಿಲು ಪುರ ಕೃಷ್ಣಾ ಹೊಳಿ ದಂಡ್ಯಾಗಿನ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿ. ಎರಡು ನೂರು ಮನಿವುಳ್ಳ ಈ ಊರು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಣಗುಟ್ಟುವ ಬಿಸಿಲುಳ್ಳದ್ದು. ಮಲ್ಲಾಡ ಊರ ಆದರೂ ಮಳಿ ಕಾಣದ ಊರು. ಕೃಷ್ಣಾ ಹೊಳಿ ಮಾಪೂರ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಊರಸುತ್ತ ನೀರ ಹರಿದಾಡಿ ಹೋದ್ರ ಮುಗೀತು.

ಈ ಊರಾಗೆಲ್ಲಾ ರೈತಾಪಿ ಜನರೆ. ಇವರ ಉದ್ಯೋಗ ದನಾ, ಕರಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮೆವ್ವ ಮಿಡಚಿ ಮಾಡುವುದು. ಬಿಸಿಲು ಪುರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಗೌಡ ಇದ್ದ. ಆತನ ನಿಲುವು ಎತ್ತರ. ಇದಿರಿಗೆ ಬಂದವರು ನಿಂತು ನೋಡುವ ಆಸಾಮಿ ಆತ. ಐವತ್ತರ ವಯಸ್ಸು ಇದ್ರೂ ಹುಡುಗತನ ಹೋಗದೇ ಇರುವ ಕುಳ. ಹಾದ ಹೋಗು ಮಂದಿ ನಿಂತಲ್ಲೆ ಸರದ ದಾರಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ಈ ಗೌಡನಿಗೆ, ಹೆಂಗಸರಂತೂ ಸೆರಗ ಹೊಚಗೊಂಡ ತಲಿ ಕೆಳಗ ಮಾಡಿ ಇಂವಾ ಹೋಗುತನಕಾ ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂದ್ರತಿದ್ರು. ಈ ಗೌಡ ಮುಗ್ದ ಮನಸ್ಯಾ ಅನ್ನು ಹಂಗ ಅಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟತನಾ ಮಾಡಿದವನೂ ಅಲ್ಲ.

ಇಂಥಾ ಗೌಡನ ಹೆಂಡತಿ ಶಾರವ್ವ ಗೌಡತಿ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮದವಿ ಬಾಳ ಜೋರ ಆಗಿತ್ತಂತ ಇಂದೂ ಆ ಊರಿನ ಜನ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರು. ಆದರೆ ಶಾರವ್ವ ಮದುವೆ ಆಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಆದ್ರೂ ಮಕ್ಕಳ ಫಲ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಮನಸಿನ್ಯಾಗ ಕೊರಗತಾ ಮರಗತಾ ಇದ್ಳು. ಆಕಿ ಲಕ್ಕವ್ವಗ ಅಮಾಸಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದ್ರೂ ದೈವ ಲಕ್ಕವ್ವ ಗೌಡತಿ ಕಡೆ ಕಣ್ಣ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಗೌಡನ ಮನಿ ಅಂದ್ರ ಬಂಗಾರದ ಹೊಗಿ ಹಾಯುವ ಮನಿ. ಈ ಗೌಡನ ಅವ್ವ ನಿಂಗವ್ವ ಗೌಡತಿ ಇಡೀ ಊರನ್ನ ಆಳಿದಾಕಿ. ಆಕಿಗೂ ಮದಿವಿ ಆಗಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಆದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ರ ಆಕಿ ಆಶಾ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ಚಿಂತಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಛಲವಂತಿ ನಿಂಗವ್ವ ಗೌಡತಿ ಊರ ದೇವರ ಲಕ್ಕವ್ವನ ಮ್ಯಾಲ ಹಾಕಿ ಗಟ್ಟುಳ್ಳಾಕಿ ಆಗಿ ಇದ್ಳು.

ಹೀಂಗ ಇದ್ದಾಗ ಹಿರಿಗೌಡ ಹಿರಿಹೊಳಿ ಈಸುವಾಗ ನೀರ ಪಾಲಾದ. ಊರಿನ ಇಡೀ ವಾಡೆದಾಗ ನಿಂಗವ್ವ ಗೌಡತಿ ಒಬ್ಬಳೇ. ಊರ ಮಂದಿಗಿ ಮಾತ್ರ ದಿಗುಲು ಆತು. ಆದ್ರ ನಿಂಗವ್ವ ಗೌಡತಿ ಮಾತ್ರ ಹೆದರಲಿಲ್ಲಾ, ಬೆದರಲಿಲ್ಲಾ. ಆಕಿ ತನ್ನ ಆಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಿ 'ನಾ

ತುಸು ದಿನಾ ತವರ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರತೇನಿ. ಬರೂ ತನಕಾ ನೀವ ವಾಡೇದ ಮಕ್ಕಳಂಗ ಮನಿ ಕಾಯಿರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ತವರ ಮನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಲಾತೂರಕ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ತನಕಾ ನಿಂಗವ್ವ ಗೌಡತಿ ಬಿಸಿಲು ಪುರಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಊರ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಗೌಡ ಸತ್ತ, ಗೌಡತಿ ಬರಲಿಲ್ಲಾ ಇನ್ನ ಮುಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಡತಾ ಇದ್ದ ಹೊತ್ತಿನ್ಯಾಗ..... ಒಂದ ದಿನಾ ಏಕಾ ಏಕಿ ಊರ ಅಗಸಿ ಮುಂದ ಸವಾರಿ ಗಾಡ್ಯಾಗಿಂದ ಗೌಡತಿ ಬಗಲಾಗ ಚೆಂದಾನ ಕೂಸಿನಾ ಇಟಕೊಂಡ ಇಳಿದಳು. ತನ್ನ ಆಳುಗಳನ್ನ ಕರಿಸಿ, ವಾಡೇದ ಬಾಗಲಾ ತಗಿಸಿ, ಪಡಸಾಲ್ಯಾಗ ತೊಟ್ಟಿಲಾ ಕಟ್ಟಿ ತೂಗಿದಳು ಕೂಸಿನಾ.....

ಊರ ಮಂದಿಗಿ ಕೌತುಕ ಹಾಗೂ ದಿಗಿಲು ಆತು. ಆದರ ಆಕಿ ಗೌಡ ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ನನಗ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಬಸಿರು ನಿಂತಿತ್ತು, ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಊರ ಜನ ನಂಬಿದರು. ಹಂಗ ಬೆಳದ ಹುಡುಗನೇ ಈಗಿನ ಬೆಸಿಲುಪುರದ ಗೌಡ ಚನಮಲ್ಲಪ್ಪ. ಅವನಿಗೆ ಶಾರವ್ವ ಗೌಡತಿ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಬಂದಳು. ಹಿರಿಗೌಡತಿ ಹಿರಿ ಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದಳು. ಆದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ, ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಆದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಾರವ್ವ ಗೌಡತಿಗೆ ಅತ್ತಿ ನಿಂಗವ್ವ ಗೌಡತಿ ಸೊರಗಾಕ ಹತ್ತಿದರ, ಶಾರವ್ವ ಸೊಸಿ ಸೆರಗಿನ್ಯಾಗ ಮುಖಾ ಮುಚಕೊಂಡ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪ ಗೌಡ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಆಗೂದು ದೇವರ ಇಚ್ಛಾ ಅಂತ ತಾಯಿನ ಮತ್ತ ಹೆಂಡತಿನ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಗ್ರಾಮ ದೇವರು ಲಕ್ಕವ್ವ ಆಗಿದ್ದಳು. ಈ ಲಕ್ಕವ್ವನೇ ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಮುಖದಂತೆ ಇದ್ದಳು. ಇಕಿ ಪರುಕಾಳಿ ಬಾಳ ಇತ್ತು. ಅದು ಹ್ಯಾಂಗ ಅಂದ್ರ ಹಿಂಗ ನೋಡ್ರಿ, ಅವಳು ಹಸದವರ ಹೊಟ್ಟಿ, ಭಕ್ತರ ಮನಸ, ಬಾಣಂತಿಯರ ಕೂಸ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅವತಾರದಾಕಿ. ಇಂಥ ಸತ್ಯುಳ್ಳ ತಾಯಿ ಲಕ್ಕವ್ವನ ಕುರಿತು ಹಿರಿಗೌಡತಿ ವಾಡೇದಾಗ ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಮುಂದ – "ದೇವತಿ ಲಕ್ಕವ್ವ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ಕಣ್ಣ ತಗೀವಾಳ್ಳು. ಬೆಂಕಿ ಬಿಸಲಾ ಹೊಟ್ಟಾಗ ಇಟಗೊಂಡ ಈಟ ದಿನಾ ಬದಕ ಮಾಡಿದ್ನಿ..... ಬೆಂಕಿ ಒಳಗ ಸುಡತಾಳೊ ಯಾನ ತಂಪ ಮಾಡತಾಳೋ? ಎಲ್ಲಾ ಆಕೀ ಇಚ್ಛಾ" ಅನ್ನಾಕಿ (ಬಿಸಿಲುಪುರ. ಪು. ೬).

ಲೇಖಕರು ಬಿಸಿಲು ಪುರದ ಹುಡುಗಿಯರ ಚಿತ್ರಣ ಕೊಡುವಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬಿಸಿಲು ಪುರದ ಹುಡುಗಿಯರು ಬಾಳ ಚೆಂದಾದ ಮುಖದವರು. ಬಿಸಿಲ ಜಳಾ ಇದ್ದರೂ ನಗೀ ಹೊತ್ತ ನಿಂತಾವರು. ಊರ ಹುಡುಗರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಫಳ್ ನ ಹೊಳಿಯೋ ಮುಗಲ ಮಿಂಚ, ಸುಖದ ಕತ್ತಿ ಆಗಿ ಇರಿಯುವ ರೀತಿಯವರು ಈ ಬಿಸಿಲು ಪುರದ ಹುಡುಗಿಯರು. ಅವರದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಕಣ್ಣಾಗ ಕಾತರದ ಕನಸಾ, ಅಮಾಸಿ ಕತ್ತಲ್ಯಾಗಿನ ಚಿಕ್ಕಿ ಹಂತಾ ಮನಸಾ. ಒಂದ ದಿನಾನು ಉಸ್ ಅಂತ ಉಸಲ ಹಾಕಿದವರ ಅಲ್ಲಾ. ಚಿಗರಿ ಹಂಗ

ಜಿಗದ್ಯಾಡು ಜಿಗರ. ನಡದರ ನವಿಲ ಕುಣಿದಂಗ, ಕುಂತ್ರ ಗೌರಿ ಕುತ್ತಾಂಗ, ತೆಳ್ಳಗ ಬೆಳ್ಳಗ ಕಾಜಿನ ಗೊಂಬಿ ಹಂತಾವ್ರು". (ಬಿಸಿಲುಪುರ. ಪು.೭)

ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಹುಡುಗಿಯರು ಹಿಂಗ ಇದ್ರ, ಹುಡಗರು ಹ್ಯಾಂಗ ಇದ್ರು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡುವಾ. 'ಪ್ಯಾಂಟ ತೊಟ್ಟವರು, ಪಾಯಿಜಾಮು ನೆಹರೂ ಶರ್ಟ ಹಾಕಿದವರು, ಬರೀ ಲುಂಗಿ ಮ್ಯಾಲ ಹಗಲ ಹನ್ನೆಡ್ಡ ತಾಸ ತಿರುಗಾವ್ರು. ಗಡ್ಡಾ ಬಿಟ್ಟಾವ್ರು, ದಿನ್ನಾ ಗಡ್ಡಾ ಮೀಸಿ ಬೋಲಸಿ ಲಕ ಲಕಾ ಮುಖಾ ಮಾಡಿ ತಿರಗಾವರು. ವಿಭೂತಿ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಕರೀಗಂಧ, ಬೂದಿ ಪರಸಾದ, ಕೂಕಮಾ, ಭಂಡಾರಾ, ಹಿಂಗ$_{ss}$ ಹರೆಂಟ ಚೀಜ ಹಣಿಗಿ ಹಚಗೊಂಡವರು. ಹೈಸ್ಕೂಲ ಕಲತವರು, ಕಾಲೇಜು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಂದಾವರು, ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿ ನೋಕ್ರಿ ತಲಾಷ್ ಮಾಡಕೋತ ಇದ್ದಾವರು. ಹಿಂಗ ಮಿಸಳಬಾಜಿ ಜಾತಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ತಿರಗಾವರು". (ಬಿಸಿಲುಪುರ. ಪು. ೯).

ಬಿಸಿಲುಪುರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವಾದಿ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಯುವತಿ ಮಂಡಳಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆದದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಈಗಿನ ದಿನಮಾನದಂಗ ಒಂದೊಂದು ಜಾತಿಯವರು ಒಂದೊಂದು ಸಂಘ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇರುವ ಹಂಗ ಅಲ್ಲ. ಹೊಲಿ ಹದಿನೆಂಟ ಜಾತಿಯವರು ಕೂಡಿ ಸಂಘ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡದ್ದು ಬಿಸಿಲುಪುರದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆ ಸರಿ. ಹಿಂಗ ಊರಾಗ 'ಭಾರತಿ ಯುವತಿ ಮಂಡಳಿ' ಬೋರ್ಡ ಊರ ನಡು ಮೇಲಪ್ಪನ ಮನಿ ಮುಂದ ಜೋತಬಿದ್ದರ, ಹುಡುಗರ 'ವಿಚಾರವಾದಿ ಸಂಘ'ದ ಬೋರ್ಡ ಊರ ಲಕ್ಕವ್ವನ ಗುಡಿ ಹಿಂದಿನ ಗ್ವಾಡಿಗೆ ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಬಿಸಿಲುಪುರ ಹೊಳಿ ದಂಡ್ಯಾಗಿನ ಊರ ಆದರೂ ಆಗಾಗ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇಡೀ ವರ್ಷ ಮಳಿ ಬರದ ಬೆಳಿ ಬರದ ಜನ ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೆವ್ವ ಮಿಡಚಿ ಸಿಗದ$_{s}$ ಈ ಊರಿನ ಸುತ್ತ ಹಸರ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಾರದಾಂಗ ಬರಗಾಲ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಲುಪುರದವರು ತಯಾರಿ ನಡೆಸುವ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಸುತ್ತಿನ ದೇವರು ಸಿಟ್ಟ ಆಗ್ಯಾವ. ಲಕ್ಕವ್ವನ ಉಡಿ ತುಂಬಿಸಿ ಅಂಬಲಿ ಕಿಚಡಿ ಮಾಡಿಸಿ ಸುತ್ತಿನ ದೇವರಗೊಳಿಗಿ ಬಾನಾ ಕೊಟ್ಟ ಊರ ಶಾಂತ ಆಗುವಂಗ ಮಾಡಿದರ ಮಳೀ ಬಿದ್ದು ಬರಗಾಲ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಜನರದ್ದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಸುತ್ತ ಹಳ್ಳ್ಯಾಗ ಗುಬ್ಬೆಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ ಅಥವಾ 'ಬೂದಿಬಾಬಾ'ನ ಪರೂಕಾಳಿ ಹಬ್ಬಿ ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಗೌಡ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ನಂಬಿಕೆಯೇ ಆಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ಜನ ಗುರ್ಚಿ, ಸ್ವಾಮಿಗೋಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಕತ್ತೆ ಮೆರವಣಿಗಿ ಮಾಡಿದರ ಮಳಿ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಸುದ್ದಿಗಳು ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾಂದಿಯಾದವು. ಆದರೆ ಬಿಸಿಲುಪುರದ ವಿಚಾರವಾದಿ ಹುಡುಗರು ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿ ಮುಟ್ಟು ಹಾಂಗ ಮಾಡಿದರು.

ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಮರು ಪತ್ರ 'ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ' ಎಂದು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಪೈಲ ಮಾಡಿದ್ರು ಊರಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ನಂಬಿಕೆಗಳಿದ್ದರೂ ಹಿರಿಹೊಳಿ ಉಲಟಾ ಹರಿದು ಬಿಸಿಲುಪುರದ ತುಂಬಾ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೀರ್‍ನೀರ ಆತು. ಅಷ್ಟು ಮಳೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ. ಲೇಖಕರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಇಡೀ ಹೊಲಗೇರಿ ಎಲ್ಲಾ ನೆಲಸಮಾ ಆಗಿ ಹೋಗಿತ್ತ. ಅಲ್ಲಿಯ ಮಂದಿ ಊರಾಗ ಬಂದು ಇದ್ದ ಬಿದ್ದವರ ಮನಿ ಎಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಬಿಟ್ಟರು. ಮುಡಚಟ್ಟು, ಮೈಲಿಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಅನ್ನು ಮಾತು ಸತ್ತು ಹೋಗಿ, ಮುಗಿಲಿನ ಮಳಿ ನೆಲಕ್ಕ ಬಂದು, ನೆಲಾ ಮುಗಿಲ ಏಕ ಆಗಿ, ಊರ ಒಳಗ ಮನಷ್ಯಾನ ಮನಷ್ಯಾ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರು". (ಬಿಸಿಲುಪುರ ಪು. ೬೩) ಇಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿ ಬೀಳಬೇಕು ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬಾರದು ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ಆಶಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಲವು ನಿಲವುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಈ ಲೇಖಕರ ಬರವಣಿಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬಿಸಿಲು ಪುರದಲ್ಲಿ ನಗರದ ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಮುಗ್ಧ ಅನುಭವಗಳು ಮುಖಾಮುಖಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಹಳತು-ಹೊಸತುಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಹೊಸತೊಂದು ಆವಿಸ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ ಎಂದರೆ ಅದರ ಭಾಷೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ, ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಗ, ತಾಳ್ಮೆಯ ನಿರೂಪಣೆ ಓದುಗನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅಥಣಿ ಭಾಗದ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡು, ಕನ್ನಡದ ಅಪರೂಪ ಪದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ ಬಿಸಿಲುಪುರ. ಬಿಸಿಲು ಪುರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿರುವುದು ಅದರ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಭಾಷೆಯಿಂದ.

ಬಿಸಿಲುಪುರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದ, ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಹು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಬಿಸಿಲುಪುರ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಣ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಬೀಳದೆ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ನಿದರ್ಶನಗಳಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಲೇಖಕರು ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವಭಾವ ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯರ ನನಸುಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿಲುಪುರದ ಹೊಳೆ ಅಡತಡೆಯಾಗಿರುವುದು, ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟೂ ಬಿಡದೇ ಧೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ. ಧಾರಾಕಾರ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಊರು ಕೇರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗುವುದು ಕೊನೆಗೆ ಗೌಡತಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಸುಗೂಸು ಮೂಡುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆ; ಹೊಸ ಆಶಯ. ಗ್ರಾಮೀಣ

ಜೀವನದ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಉಧೋ ಉಧೋ!

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ 'ನಿಸರ್ಗ'ದ ನಂತರ ಗಡಿನಾಡಿನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ 'ಉಧೋ! ಉಧೋ!' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗಡಿನಾಡಿನ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಲೇಖಕರು ಕತೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸತ್ವ ಮಾತ್ರ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

'ಉಧೋ! ಉಧೋ' ಶಬ್ದ ನಂದೋವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಅತೀ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡುವಲ್ಲಿ, 'ಉಧೋ! ಉಧೋ!' ಹೆಸರು ಬಳಕೆಯಾದದ್ದು, ಊರಿನ ಸಮೂಹದವರು ಅರ್ಥಹೀನ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅತೀಯಾದದ್ದನ್ನು ವ್ಯಂಗವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಸ್ವಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ 'ಉಧೋ! ಉಧೋ!' ಸೊಲ್ಲು ನಂದೋವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಯಘೋಷವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಓದುಗ ವಿಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಷ್ಟಿ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ತನ್ನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜ, ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಿತ ಸಮಷ್ಟಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿದೆ.

ಊರಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಾವಿ, ಬಾವಿಯ ನೀರಿಗಾಗಿ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಹೊಲೆಯರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಹಸನದಂಥ ಸಂಘರ್ಷ. ಈ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಘಟನೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ನಂದೋವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿಗೂ ಊರಿಗೂ ನಡುವೆ ಹರಿಯುವುದು ದೇವೀರಿಹಳ್ಳ. ಊರವರ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಗತ್ಯ, ಅನುಕೂಲಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ದೇವೀರಿಹಳ್ಳ ಕೂಡ ಒಣಗುತ್ತಾ, ಹರಿಯುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ನದಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಿಂತಾಗ ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಊರಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಂಡೋಪಂತ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಾವಿ ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬಾವಿ. ಊರಿನ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಾರಾದ ತನಕ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರು ಈ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ನಂತರ ಹೊಲಗೇರಿಯವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಶುದ್ಧೀಕರಣ, ಬಾವಿಗೆ ಕೀಲಿಹಾಕುವುದು, ಬಾವಿಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮೈಲಿಗೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತರ್ಕ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದವು.

[illegible]

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು 'ಉಧೋ! ಉಧೋ!' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳ ಪ್ರತೀಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂಥ ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜವ್ವ, ಕಾಲೇಜು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವ ಅವಳ ಮಗ ಮಲ್ಲು, ಶಿವಬಸವ್ವ, ಅವಳ ಗಂಡ ಚೆನ್ನಪ್ಪ, ಏಕ ತಾರೀ ಬಾಬಾ, ತನ್ನದೇ ಆದ ತತ್ವ, ನೀತಿ, ಮೌಲ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಇರುವವ. ಸಿಂದೀ ಮಾರುವ ಮೀರಾಸಾಬ, ಊರಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಗುಲ್ಲು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಗಾಂಧೀವಾದಿಯಾದ ಕಾಂಗ್ರೇಸ್ ದೇವಪ್ಪ, ಸೂಳೆಯರಾದ ಚಂಪವ್ವ, ರತ್ನಮಾಲಾ, ತಾರವ್ವ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗಳು ನಾಗೂ, ಮಾಣಿಕ ಪೂಜಾರಿ, ಪರಪ್ಪ ಸಾವಕಾರ, ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ದಲಿತನೂ ಆದ ದೇವೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಆತನನ್ನು ಆದರಿಸುವ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಪಾರ್ವತಿ, ಹೀಗೆ ಪಾತ್ರವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ.

ನಂದೋವಾಡಿಯ ಜನರ ನಾಡಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಏಕತಾರೀ ಬಾಬಾ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಈ ಊರಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆದರೆ ಅವನ ಸೋಲನ್ನು, ಆತನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಕಾದಂಬರಿ. ಆ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ ರೀತಿ ಬಹು ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿ ಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಧು ಸಂತನಿಗೂ ಒಂದು ಗತ ಕಾಲವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭ್ರಷ್ಟನಿಗೂ ಒಂದು ಭವಿಷ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಗಾಂಧೀವಾದಿ ದೇವಪ್ಪ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಮೌನ, ಅವನ ಕುರಿತು ಊರಿನವರಿಗಿರುವ ಗೌರವ, ಪ್ರೀತಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಇವೆಲ್ಲದರಾಚೆ ಅವರವರ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ದೇವಪ್ಪನಿಗೆ ದಕ್ಕುವುದು ಗಾಂಧೀವಾದ ಮಾತ್ರ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಣ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಜ್ಜಾದವರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಭಾವುಕತನ, ತಲ್ಲಣತೆ, ದ್ವಂದ್ವಗಳು, ಹಪಹಪಿಸುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೂ ಅನಾಥ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪವಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿ ದೂರ ಹೋದ ಆ ತಂದೆಯ ಕರುಳಿನ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಮರಗುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಎದುರು ದುಡ್ಡಿನ ಆದ್ಯತೆ ಗೌಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂಳೆ ಚಂಪವ್ವನ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನುಂಗುವವ ನೀಚ ಪರಪ್ಪ. ಅದೇ ಚಂಪವ್ವನ ಮಗ ಗಂಡು ಜೋಗಿಯಾಗಿ ಅವಮಾನಿತನಾಗುವುದು. ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಪಡೆಯಲು ಪೂಜಾರಿಯಾಗುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿಗಳೆ. ಸಮಯ ಸಾಧಕ, ಅವಕಾಶವಾದಿ ಪರಪ್ಪ ಕೂಡ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಉತ್ಸವ ನಡೆಸುವ ರೂವಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಮತ್ತು ದೇವೇಂದ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮಾಜದ ವಿಭಿನ್ನ

ನೆಲೆಗಳಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ವಿಭಿನ್ನ ಅಮಲು ಮತ್ತು ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಭಜನಾದ ಅಮಲಾದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅಮಲು.

ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಭಜನಾದ ಗುಂಗಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪರಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ. ಮುತ್ಯಾನ ಪಾಲಕಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಬೆದರಿದ ಎಮ್ಮೆ ಚಿನ್ನಪ್ಪನ ಮಗನ ದಾರುಣ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗನ ಸಾವಿನ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಂಡತಿ ಶಿವಬಸವ್ವ ಆಸೆ ತೊರೆದು ವಿರಕ್ತಿಗೆ ವಾಲುತ್ತಿದ್ದಾಳೆನೋ ಎನಿಸಿ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಭಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮಗನ ಸಾವು ಚಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗದೆ ಹೆಂಡತಿಯ ವಿರಕ್ತಿ ವಿಚಲಿತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭಜನಾದ ಹಾಡು, ಹಾಡಲು ಮಾತ್ರ ಚಂದ, ಅವುಗಳ ಭಾವಾರ್ಥ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ನಂಬುಗೆಯ ದೈವವಾದ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕಲ್ಲುಗಳು, ಆ ಪವಿತ್ರ ಜಗಕ್ಕೆ ಆದ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ವೇದಾಂತದಿಂದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪನಂತೆ ಊರಿನ ಹಲವರು ಇಂಥದೇ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿನ ನದಿ, ಭಾವಿ, ಸತ್ತ ಎಮ್ಮೆ, ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಜಗ, ಏಕತಾರೀ, ಚೌಡಕಿ ಇವೆಲ್ಲ ರೂಪಕಗಳಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ಹೊಸದಾದ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ, ನುಡಿಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಓದಿಗೆ ಅಪ್ತವಾಗಿವೆ. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ'ಯ ಲಯದ ನೆನಪು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಲೇಖಕರು ಆ ಲಯದ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರ 'ತೇರು', ಅನಂತ ಮೂರ್ತಿಯವರ 'ದಿವ್ಯ' ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ 'ಉಧೋ! ಉಧೋ!' ಅವಶ್ಯ ಓದುಗರ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಕಾದಂಬರಿ.

ನೀಲಗಂಗಾ :

ಇದು ೨೦೦೯, ಮಾರ್ಚ ೧೯ ರಿಂದ ಮೇ ೨೧ ರವರೆಗಿರುವ ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ 'ನೀಲಗಂಗಾ' ಒಂದು ಪ್ರೇಮಗಾಥೆ. ನೀಲಗಂಗಾಳ ಒಟ್ಟು ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರೇಮಮಯ ಕಾದಂಬರಿ. ಹುಟ್ಟಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನೀಲಗಂಗಾ ತಾಯಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸದ ದುರ್ದೈವಿ. ತಂದೆ ವೇದಮೂರ್ತಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯನವರು ನೀಲಗಂಗಾಳಿಗೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ತಾವೇ ಆದರು, ತಂದೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನೀಲಗಂಗಾ ಬೆಳೆದಳು. ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯಲು ನದಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಪಂಚಯ್ಯ ಎಂಬಾತ ನದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತ ಒಮ್ಮೆ ನೀಲಗಂಗಾಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ನೀಲಗಂಗಾಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತಲ್ಲಣ ಶುರು ಆಗಿ ದಿಗಿಲುಗೊಂಡು ಆಕೆ ಆತನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸದೇ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಆಂತರ್ಯದ ಕೂಗು ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಪಂಚಯ್ಯನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಪಂಚಯ್ಯನ ನೆನಪು ನೀಲಗಂಗಾಳಿಗೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿಯತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆತ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋದ ಮೇಲಂತೂ ಆತನ ತಲ್ಲಣದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಆಕಳಿನ ಸಂಕೇತವನ್ನು ತಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಆಕಳು 'ಅಂಬಾ ಅಂಬಾ' ಎಂದು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಒದರುವುದು ನೀಲಗಂಗಾಳ ಒಳ ತುಮುಲವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೆತ್ತ ತಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸು ಬರುವುದನ್ನು ಕೂಡ ನೀಲಗಂಗಾ ಸಹಿಸದಷ್ಟು ಪಂಚಯ್ಯನನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದಾಗ ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತೋಚುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ನೀಲಗಂಗಾ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯಲು ನದಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಪಂಚಯ್ಯ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಪಂಚಯ್ಯ ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ಸಿಲಕುತ್ತಾನೆ.

ಪಂಚಯ್ಯ ಮತ್ತು ನೀಲಗಂಗಾ ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರಣ ನೀಲಗಂಗಾಳ ತಂದೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳದೆ ಸೀದಾ ಪಂಚಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪಂಚಯ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿಗೆ ನೀಲಗಂಗಾನ ತಂದೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಬಂದದ್ದು, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ನೀಲಗಂಗಾಳ ಮದುವೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಊರ ಹಿರಿಯರಾದ ಗುರುತಾಯಿ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ನೀಲಗಂಗಾ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಹರೆಯದ ಕಾಮನೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರ ಹಾಗೂ ಕುರುಡ ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀಲಗಂಗಾ ಕದ್ದು ಬಸುರಾದರೆ, ಇತ್ತ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಮದುವೆ ಆಗಿ ಪಂಚಯ್ಯನಿಂದ ಮಗು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀಲಗಂಗಾ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಣ್ಣುತನವನ್ನು ಹೊತ್ತವರೇ ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪರಿಸರ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಿಸರದ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಓದುಗ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಪಂಚಯ್ಯನನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗುವ ಉತ್ಕಟ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನೀಲಗಂಗಾಳಿಗೆ ಪಂಚಯ್ಯನ ಜೊತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಹಾಗೂ ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆ

ಹೊತ್ತ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಗೌಡರೊಂದಿಗೆ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪಂಚಯ್ಯ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹನಿಮೂನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದ ನೀಲಗಂಗಾಳ ತಂದೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ದಂಗುಬಡಿದು, ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಅವಮಾನ-ಬೇಸರ ತಾಳತಾರದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಹೆಣ್ಣು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಮಜಾ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಪಂಚಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿಯರ ಮದುವೆ ನಡೆದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಹನಿಮೂನಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಆಗಾಗ ಪಂಚಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಮನೋಭಾವ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿಚಾರಭೇದಗಳು ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಇಬ್ಬಗೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸ್ವರೂಪ ರಾಣಿಯ ತಾಯಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಹೊಗೆ ಆಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ರಾಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಖುಷಿ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಆದರೆ ಪಂಚಯ್ಯ ಮಾತ್ರ 'ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದು ಆಗಾಗ ಅವಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಆಕೆ ಏಕೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಆತನಿಂದ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುವುದು ಗಂಡಸಂದರೆ ಗೋಲಿ ಗುಂಡ ಇದ್ದಂಗ ಅಂತ. ಹಾಗೆ ಪಂಚಯ್ಯನು ಸಹ ಪುಟಿದೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ನೀಲಗಂಗಾ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲದೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಆಕೆಗೆ ಮಗುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇರೆ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು.

ನೀಲಗಂಗಾ ಹಸಿದು ಹಸಿದು ಒಮ್ಮೆ ನಾಗವ್ವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೂ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ಮೊದ ಮೊದಲು ನಾಗವ್ವ ಬಿಗುವಾಗೇ ಇದ್ದಳು. ಆ ಮೆಲೆ ನಾಗವ್ವ, ಬೋರುತಾಯಿ ನೀಲಗಂಗಾಳ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿದರು. ಎರಡು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಾಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ರೊಟ್ಟಿ ಕಾಣದ ನೀಲಗಂಗಾ ಗಬಗಬನೆ ತಿಂದಳು. ಈ ದೃಶ್ಯವಂತೂ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿದೆ. ಆಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡ ನಾಗವ್ವ, ಬೋರು ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಗೋಳೊ ಎಂದು ಅತ್ತರು. ಪಂಚಯ್ಯ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ರತ್ನಗಿರಿಯಿಂದ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ನೀಲಗಂಗಾ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊತ್ತ ಈ ದೇಹವನ್ನೇ ಸಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಠಿಣ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನದಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ನದಿಗೆ ಇಳಿದು ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನೀರಪಾಲಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ನೀಲಗಂಗಾಳಿಗೆ ಆಕೆಯ ಮಗುವೇ ಆಸರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಗು ಅಳತೊಡಗಿದ ಶಬ್ದವನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪೂಜಾರಿ ವೆಂಕಪ್ಪ ಕೇಳಿ ನೀಲಗಂಗಾಳನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಸತ್ಯ ಕಠೋರವಾದುದು. ಅದು ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬೂದಿಯನ್ನು ಊದುವವರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಹುಡುಗರು ಪಂಚಯ್ಯನಿಂದ ನೀಲಗಂಗಾಗೆ ಒಂದು ಮಗುವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಕಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ನೀಲಗಂಗಾನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದಳು. ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ನೀಲಗಂಗಾಳನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಚಂಢಿಗಡ, ಕಾಶಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಳು.

ಪಂಚಯ್ಯನು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವ ರಸಋಷಿ, ಕಾಲೇಜು ಒಂದರ ಪ್ರೊಫೆಸರ ಅವನು ನೀಲಗಂಗಾಳಿಗೆ, ಕಟಕೊಂಡ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿಗೆ, ಹಡೆದ ಅವ್ವ ಗುರುತಾಯಿ ಬೋರವ್ವಳಿಗೆ, ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಅವ್ವ ಹಿರಿಹೊಳಿ ಗಂಗಾಮಾಯಿಗಿ ಮೋಸಾ ಮಾಡಿದ್ದು, ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನೀಲಗಂಗಾ ಆಕೆಯ ಮಗು ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೋದದ್ದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಪಂಚಯ್ಯ ಯಲ್ಲಾಪುರದ ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚಯ್ಯ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದ ಪರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. 'ನನ್ನ ಕ್ಷಮಾ ಮಾಡು ಸ್ವರೂಪಾ. ನೀಲಗಂಗಾ ನೀನು ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡು' ಅಂದ. ಆಗ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ 'ನೀಲಗಂಗಾ ಅನುಭವಿಸಿದ ನರಕ ಯಾತನೆಗೆ, ಮತ್ತ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾ ಅನ್ನೋದು ಬೇಕಾಗೊದಿಲ್ಲ' ಅಂದಳು. ಆಗ ಪಂಚಯ್ಯ 'ನಾ ತಪ್ಪ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೀನಿ, ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಕೂಡೇ ಬದುಕೋಣ' ಅಂದ. ಆಗ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ 'ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ನನಗ ಧ್ಯಾನಕ್ಕ ಹೋಗು ಸಮಯ ಆತು. ನಾನು ದೀಕ್ಷಾ ತುಗೊಂಡೇನಿ. ನೀಲಗಂಗಾನ ಕರಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೋಗು, ಗುಡ್ ಬೈ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಆಶ್ರಮದ ಮಹಿಳಾ ವಿಭಾಗದ ಕೊಠಡಿಗಳ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಜಗುರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ನೀಲಗಂಗಾ 'ನಾನು ಹೋಗತೀನಿ ಮಾಮಾ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಶ್ರಮದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಪಂಚಯ್ಯ ಓಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಆಕೆ ಕೈ ಹಿಡಿದು 'ಬಾ ನನ್ನ ಜೋಡಿ ಆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮರತ ಹೊಸಾ ಬದಕ ಕಟ್ಟೋಣು' ಅಂದ. ಆಕೆಯ ಬಗಲಕೂಸನ್ನ ತಾನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ನೀಲಗಂಗಾಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ನೀಲಗಂಗಾ ಕಾದಂಬರಿ, ಪಂಚಯ್ಯ, ನೀಲಗಂಗಾ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪರಾಣಿ ಇವರ ಆಂತರ್ಯದ ಪ್ರೇಮಗಾಥೆಯಾಗಿ ಹಲವು ತೊಡಕು ಹಾಗೂ ತಿರುವುಗಳ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಅನೇಕ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನುನುಭವಿಸಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ದಾಂಪತ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ, ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಣ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ವಿಮರ್ಶೆ :

ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ನೆಲೆಯಾದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ಆನಂದಿಸಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಖುಷಿ ಹೇಗೋ, ಹಾಗೆ ಓದಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಖುಷಿ ಕೂಡಾ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಆಸ್ವಾದಿಸಿ, ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉದಾ : 'ಸಮುಚಿತ'ದಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳು ಲೇಖಕರ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಆಲೋಚನೆಗಳಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಲೇಖಕನಲ್ಲಿರುವ ವೈಚಾರಿಕ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧಾಬಾಸಗಳನ್ನು ಲೋಕಾಪುರರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕಾಪುರರು ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಅನಿಸಿಕೆ, ಆಲೋಚನೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕಾಪುರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ; ಅದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಚರ್ಚೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕ ವಿವೇಚನೆ ಅಗತ್ಯ. ಕಾರಣ ಲೇಖಕನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೂ, ಓದುಗನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೂ ಸಾಮ್ಯತೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದೇ ತೆರನಾಗಿ ಅವರ 'ರಸಾಧಿಕ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರತಿಫಲನ' ವಿಮರ್ಶಾಕೃತಿಗಳು ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ'

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂವೇದನೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾವಾದ, ಲೋಹಿಯಾವಾದ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ ವಾದಗಳಂತೆ ಈ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಹ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರು 'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ' ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮಾಡಿರುವ ಈ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅಧ್ಯಯನವು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೧:

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ಮಹತ್ವ, ಆಕರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೨:

ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ, ಜೈನ ಕಥಾ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು.

೧) ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

೨) ಭಗವಾನ ಮಹಾವೀರನ ನಂತರ ಉಂಟಾದ ಕವಲುಗಳು

ಅ) ದಿಗಂಬರ ಆ) ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಇ) ಯಾಪನೀಯ

೩) ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ಮತಾಂತರ.

೪) ದಿಗಂಬರ ಜೈನರಲ್ಲಿಯ ಒಳಪಂಗಡಗಳು.

೫) ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಚಿಂತನೆ

೬) ಜೈನ ಕಥಾ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು.

ಅ) ಜೈನ ಆರಾಧನ ಕಥೆಗಳು

ಆ) ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ.

ಇ) ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೩:

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈನ ಸಮಾಜ : ಆಧುನಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ

೧) ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ

೨) ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆ

೩) ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆ

ಅಧ್ಯಾಯ ೪:

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ.

೧) ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ

೨) ಕಥನವಾದಿ ಜೈನ ಕವಿಗಳು

೩) ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

೪) ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

೫) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

೬) ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೫:

ಜೈನೇತರ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೬:

ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ ಮಹಿಳಾ ನೆಲೆಯಿಂದ

೧) ಜೈನ ಮಹಿಳೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ಥಾನ

[illegible]

೨) ಜೈನ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ

೩) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮಹಿಳೆ

೪) ಜೈನರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ

ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವು ಜೈನ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆರಾಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜೈನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅಜೈನ ನಡುವಳಿಕೆಗಳು ಜೈನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನುಸುಳಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮ ಮೂಲತಃ ವೈದಿಕ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಈಗ ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂಬಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಜೈನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದರೆ ಅದು ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗುವುದೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರನ್ನು ಕಾಡಿದೆ.

ಲೋಕಾಪುರರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯ ಫಲಶ್ರುತಿಯು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳು :

"ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂಪಾದನೆ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜೈನ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮರು ಓದಿಗೆ ಒಡ್ಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಯಾವ ಹೊಸ ಜೀವನದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಳೆಯಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ದಲಿತ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂವೇದನೆಯಂತೆ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ ಕೂಡಾ ತನ್ನದೇ ಆದ ಭಿತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಾರಂಪರಿಕ ಜೈನ ನಡಾವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಾದರ್ಶನಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಕುತೂಹಲಕಾರಕವಾಗಿವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮೊದಲ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಇಂದಿನ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಜೈನ ಮನೋಭಾವದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಮಾಜ

ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಾಗಲೂ ಜೈನ ತತ್ವಗಳು ಅಚಲ ಬಂಡೆಯಂತೆ ದಿವ್ಯ ಮೌನ ಮತ್ತು ಕಾಠಿಣ್ಯದಿಂದ ಜೈನ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಲೇ ಇವೆ".[೧]

"ಜೈನರು ಬರೆದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವ ಎನಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಮಪನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಜೈನ ಲೇಖಕರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ತೀರ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ".[೨] ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಮುಂದುವರಿದು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸದ ತೊಡಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ ಹೇಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಶೋಧನೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿದೆ. ಜೈನರಲ್ಲದ, ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆಯು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಿದ್ದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಜೈನರು, ಜೈನೇತರರು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರು ವಸ್ತು, ವಿವರ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೇ, ಜೈನಧರ್ಮ, ಜೈನ ಜನಾಂಗ, ಜೈನ ಲೇಖಕರನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ. ಈ ತೆರನಾಗಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರು ಸಂಶೋಧನಾಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಜೈನಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * *

೧. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ : ಪು. ೧೯೭

೨. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ – ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ. ಪು. ೧೯೭, ೧೯೮

ಅಧ್ಯಾಯ – ೩

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾನಕ ಪರಿಚಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾನಕ ಪರಿಚಯ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಸಮಕಾಲೀನತೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತ ಹೊಸ ಆಶಯ ಧೋರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ವೀಕಾರ ನಿರಾಕಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತ ರೂಪಗೊಂಡಿದ್ದು, ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರ 'ಹುತ್ತ'ವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

೩.೧ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷ :

ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವೇ 'ಹುತ್ತ'. ಆ ಮೂಲಕ 'ಹುತ್ತ'ವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರ, ವಿವೇಚನೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಓದುಗನನ್ನು ಹುರುದುಂಬಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿ ಹುತ್ತಕ್ಕಿದೆ. ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಜೈನ ಮನೆತನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ 'ಹುತ್ತ' 'ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯಿಂದಲೇ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ನೈಜತೆ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಏಕ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡದ್ದು, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮಾರ್ಗವೇ ಸರಿ.

ಲೋಕಾಪುರರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕಾದಂಬರಿ 'ಬಿಸಿಲುಪುರ'ದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಮಾಜದ ಅನುಭವವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದಂತೆ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೇರವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಈ ಕಥನ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಹುತ್ತ'ಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅನುಭವಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಲೇಖಕರೇ ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬಹುದು. "ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ 'ನಿಸರ್ಗ'ವನ್ನು ಓದಿದೆ, ಅದರ ಭಾಷಿಕತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಕಥನ ತಂತ್ರ, ದುರಂತ ಇವುಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಹಾಸು ಭಿತ್ತಿ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆದರೆ 'ನಿಸರ್ಗ' ಜೈನತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದೆ - ಚಿತ್ರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಸಮಾಧಾನ, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿಯವರು 'ಓಂ ಣಮೊ'ದಲ್ಲಿ ಜೈನತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಲ್ಲ - ಚಿತ್ರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೋವು, ಈ ಅಸಮಾಧಾನ ಮತ್ತು ನೋವುಗಳ ಫಲವೇ 'ಹುತ್ತ' ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಜೈನಲೋಕದ

ಜೈನತ್ವವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾದದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಹಂಬಲ ಹಂಗಾಗಿ ಈ 'ಹುತ್ತ' ಕಥಾನಕ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು"[೧] ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಥನ ಕಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಥಾನಕದ ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೊಗಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಓದುಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರು ಶೇಡಬಾಳದ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಹಾಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವ ಜೈನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡುವ ಜೈನರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಮಾಷೆ ಎನಿಸಬಹುದು. ಹೌದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ಜೈನರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು 'ಚತುರ್ಥರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂಬಾಗಿ ಬದುಕುವ ಜೈನರ ಸನಯದಾಯಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಇಂಥ ವಿರಳ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯೂ ಒಂದು. ಜೈನರ ಹಿಂಸೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡದಂತೆ ನಿಷೇಧಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಆದರೂ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ಜೈನರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು. ಯಾವುದೋ ಚಲನಶೀಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳು ಅಥವಾ ನಂಬಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿ ಬದಲಾಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ'ದ ಜೀವಂತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಿಕ ಜೈನ ಸಮಾಜದ ಚಿತ್ರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಿನ ನಿಷ್ಠುರವಾದ ಹುಡುಕಾಡುವಿಕೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಜಗಳ, ಕದನ, ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿಯುವ ಜೈನ ಮನೆತನಗಳ 'ದಾಯಾದಿ ಕಲಹ' ವನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ವು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮೂಹಗಳ ಸಂಬಂಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುತ್ತವೆ. "ಮುಂಜಾನೆ ನಸುಕು ಹರಿಯುವದರಲ್ಲೆ ನೂರಾ ಹತ್ತು ಗಾಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ಎರಡು ನೂರು ಮಂದಿ ಬಸದಿಯ ಜಾಗದ ಮುಂದೆ ಗ್ವಾಳಿ ಆದರು. ಬಸದಿ ಕಟ್ಟಲು ಕಲ್ಲು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಕಟನೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಿಶ್ಚಯವಾದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯೇ ಮೇಯಿಸಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದರು ಸಮಾಜದ ಮಂದಿ. ರಾಮಗೊಂಡ ಮತ್ತು ದುಂಡ್ಯಾ ಯಾತಕ್ಕಾದರೂ ಇರಲಿ ಎಂದು ಗಾಡಿಯ ಸಾಟಾದಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳು ತಿನ್ನುವ ಕಣಕಿಯ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಿ ಮತ್ತು ಬಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು". (ಹು.ಪು.೧೧)

"ಸಾಲುಗಾಡಿಗಳ ನಟ್ಟನಡುವೆ ರಾಮಗೊಂಡನ ಗಾಡಿ ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಬಿಳಿ ಗುಂಡಿ ರುಮಾಲು ಸುತಗೊಂಡು ಬಗಲಕಸಿ ಅಂಗಿ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಗಾಡಿಯ

---

೧. ದಿನಾಂಕ ೧೦-೦೮-೨೦೦೯ ರಂದು ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಂದರ್ಶನ.

ಮೂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿ ಕುಳಿತ. ಹಾಗೆ ಕುಳಿತವನಿಗೆ ತನ್ನ ಕೆಳಗೆ ಏನೋ ಇದೆ ಎಂಬ ಸಂಶೇ ಬಂದದ್ದೇ 'ಇದೇನೊ ಹುಡುಗಾ ಕಣಕ್ಯಾಗ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ದುಂಡ್ಯಾ ಮತ್ತು ರಾಮಗೊಂಡರು ಹುಳು ಹುಳು ಮೋತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಭೀಮುಕಾಕಾನಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಶೇ ಬಂದು ಕಣಕಿ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿ ಬಡಿಗೆಗಳು ಕಂಡವು. ಕಾಕಾನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು ಉಮ್ಮಳಿಸಿತು. ಮಂದಿಯಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವಾಗ ಅವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದ" (ಹು.ಪು.೧೨) ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ – ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಶಿರಿಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ದ್ವೇಷ, ಸ್ವಾರ್ಥಗಳ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ, ಒಂದು ತೋರುಬೆರಳಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣಾ ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯ ಗ್ರಾಮ ಶಿರಿಹಾಡಿ. ಇದುವೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಈ ಗ್ರಾಮದ ಜೈನಕೇರಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನ ಮತ್ತು ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನ ಷಡಕ್ಕಿನ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಮನೆತನಗಳು. ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನ ನೆಗಣ್ಣಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ಬುದ್ದವ್ವ ಮತ್ತು ಚಂಪವ್ವರ ನಡುವೆ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಜಗಳ ಬಡಿದಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಚಂಪವ್ವ ಮೈದುನ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ತಲೆ ತುಂಬಿಸಿ ಬುದ್ದವ್ವನನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನದ ಭರಮಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ಸಾಯವ್ವ ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಆಕೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವುದೇ ನಿತ್ಯ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಚಂಪವ್ವಳ ದ್ವೇಷದ ನಾಲಿಗೆಗೆ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಯವ್ವ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಆರು ವರ್ಷ ತುಂಬಿರದ ಮಗಾ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಅನಾಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಅತ್ತಿಗೆ ಚಂಪವ್ವನಿಗೆ, ತನ್ನ ಮೈದುನ ಅಸ್ತಮಾ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಖುಷಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಆತನ ನಾಕು ಎಕರೆ ಆಸ್ತಿ ಒಡವೆ ನುಂಗುವ ಅಣ್ಣನಾದ ಸಾತಪ್ಪನ ಹುನ್ನಾರ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪರದೇಶಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಬದುಕು, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕುವ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಬಡಿದಾಟ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿ ನುಂಗುವ ಹುನ್ನಾರ ಇವೆಲ್ಲ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಸಂಘರ್ಷ ಸೂಚಿಸುವ ಎಳೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಬುದ್ದವ್ವ ಅನಾಥನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಸಾತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂಪವ್ವ, ಬುದ್ದವ್ವ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಹಗೆತನ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಾತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂಪವ್ವನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲಾ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಿಗವ್ವನೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಜಿನ್ನಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೇ ಒಡನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಸಾತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂಪವ್ವನಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗಿ ಕಾಡಿದರೆ ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲಾಳಿಗೆ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ.

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿವರುದ್ರ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೈನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಂತೆ ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಊರವರು ನದಿ ದಾಟಲು ಒಂದು ದೋಣಿ ಇತ್ತು. ಹೊಳೆಯ ದಂಡೆಯ ಊರು ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಅಗತ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ನಾವೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಗುತ್ತಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ಎರಡೂ ಗುಂಪಿನ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಪೈಪೋಟಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿವರುದ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಭೀಮುಕಾಕಾನ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಜೈನ ಯುವಕರ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸಿದ್ದು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಹಗೆತನ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿ ಎರಡು ಬಣಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಅವರೇ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಜೈನ ಮನೆತನವೊಂದರ ಆಂತರಿಕ ಈರ್ಷೆ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಭೀಮು ಕಾಕಾ, ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ಶಿವರುದ್ರ, ಹೊಲೇರ ಮಾನಿಂಗ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಗುಂಪಿನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸೇಡಿನ ಕಿಚ್ಚು ದುರಂತವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಮೊಹರಂ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲಾಯಿ ಕುಣಿತ ಕುಣಿಯಲು ಹೋದ ಜೈನ ಹುಡುಗರನ್ನು ಶಿವರುದ್ರ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ರಾವಸಾಬ ಶಿವರುದ್ರನನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ರಾವಸಾಬನಿಗೆ ಶಿವರುದ್ರ ಬಾಸ್ಕಳ ಬೈದು ಬಿಟ್ಟ, ತಕ್ಷಣ ಈರ್ಷೆಯ ಬೆಂಕಿ ಎದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಜಿನ್ನಪ್ಪನೂ ಶಿವರುದ್ರನ ತಾಯಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಬೈದು ಬಿಟ್ಟ. ತಕ್ಷಣ ಶಿವರುದ್ರ ಜಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಂಚಪ್ಪಗಳ ತರು ಓಡಿ ಬಂದು ಆಗುವ ಅನಾಹುತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶಿವರುದ್ರನ ಗುಂಪಿನಿಂದ 'ಮೂರ ಲೋಕ ಪುಂಡಿ ಪಚಾಕ್ ದೊಸ್ತರ ಹಾರ್ ಧೀನ್'... (ಹು.ಪು.೪೨) ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಧೀನ್ ಧ್ವನಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಹಾಗೂ ರಾವಸಾಬರಿಗೆ ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಎಳೆದಂತಾಯಿತು. ಅವಮಾನಗೊಂಡ ಇವರನ್ನು ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ 'ಒದ್ದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗಿಯೋಣ' ಎಂದ, ಆಗ ಭೀಮು ಕಾಕಾನಿಗೆ ಪ್ರತಿಸೇಡು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಹಿಂಸೆ ತತ್ವ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ!'

ಬುದ್ದವ್ವನ ಶವದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಾಟ, ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಬೀಳುವುದು, ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಹಣೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನೇಟು, ಶಿವರುದ್ರನ ತಂಗಿ ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಮನ್ಯಾನನ್ನು ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಊರಲ್ಲಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದ್ದು, ಎತ್ತು ಮೆರೆಸುವಾಗ ನಡೆದ ಮಾರಾಮಾರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆ ಸಂಘರ್ಷ ಹೇಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು 'ಹುತ್ತ' ಪ್ರತಿಬಿಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸೆ ಬೋಧಿಸುವ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿಷಾದದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥದ್ದು ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು 'ಹುತ್ತ' ಓದುಗರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

೩.೨ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ :

'ಹುತ್ತ' ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಅನುಭವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಜನರನ್ನು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ವಾಸ್ತವದ ಅನುಕರಣೆಯಲ್ಲ; ಅದೊಂದು ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಭಿನ್ನರಚನೆ. ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ'ವನ್ನು ಗಮನಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಮಾದರಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಹೇಗೆ ತಾಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಾಂಧಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ 'ಖರೆ ಗಾಂಧಿ ನಮಗ ಕಾಣಾಂಗಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಗಾಂಧಿ ರೇಶಿಮೆ ಪಟಕ ಸುತ್ತುತ್ತಾನೆ, ದಪ್ಪ ಮೀಸೆಯ ಅಜಾನುಬಾಹು, ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಹತ್ತೆಂಟು ಮಂದಿಯನ್ನು ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವಂಥ ಶಕ್ತಿವಾನ, ಟೋಪಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ, ಕಬ್ಬಿಣ ಸರಪಳಿ ಕೋಳ ತೊಡಿಸಿದರೆ ಹೂವಿನ ಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ'. (ಹು.ಪು.೨) ಹೀಗೆ ತಮಾಷೆಯ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಸಂಗತಿಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ ಗಾಂಧೀ ಇರುವಾಗಲೇ ಅವನನ್ನು ದಂತಕತೆಯಾಗಿಸಿ, ವಾಸ್ತವಿಕ ಸತ್ಯದ ಮರೆ ಮಾಚಿಸಿ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಜನಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಲರ್ಜಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸೋಜಿಗ, ವಿಪರ್ಯಾಸವೆನಿಸಿದರೂ ಸತ್ಯ. 'ಹುತ್ತ'ಕ್ಕಿಂತ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ನಾಗವೇಣಿ ಎಚ್. ಅವರ 'ಗಾಂಧಿ ಬಂದ' ಎಂಬ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.[೨] ಅಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ನಿಜವಾದ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕಂಡರೂ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿ, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿರಿಹಾಡಿಯಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ದಾರ್ಶನಿಕರ ಪಾಡೂ ಇಂಥದ್ದೇ ಆಗಿದೆ.

ಒಂದೆಡೆಗೆ ಇಡೀ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಈ ಹೊಳೆ ಸಾಲ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಹಳ್ಳಿ ನಾ ಹೆಚ್ಚು ನೀ ಹೆಚ್ಚೆಂಬ ದರ್ಬಾರಕ್ಕೆ, ನಾ ಮೇಲು ನೀ ಮೇಲು ಎಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಹೊಡೆದಾಟ ಬಡಿದಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಕಿ ಜೈ' ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ಬರೀ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ. ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ತರಂಗಗಳು ಪುಟಿದೇಳುವ ದುಃಸ್ಥಿತಿ. ಜೈನಧರ್ಮ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿದ ಅಹಿಂಸೆಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಧುರೀಣರು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ, ಕೊಲ್ಲಲು ಹತಾರವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ 'ಹುತ್ತ'ದ ಜನ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಪರದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಪಾಠ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬಯಕೆಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದು ವಾಸ್ತವ. ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದಾಗ ಹೊರಗಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಲೆ ಮೇಲೆ ನೀರು

---

೨. ನೋಡಿ : ಗಾಂಧಿ ಬಂದ : ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿ.

ಸುರಿದು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 'ಗಾಂಧಿ ಅಜ್ಜಾ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮುಟ್ಟರಿ ಅಂತಾನಂತ' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಅಂವ ಅಂದಿದ್ದಾನು. ಅಂದ ತನ್ನ ಮನ್ಯಾಗ ಇರತಾನು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಮನ್ಯಾಗ ಕರಕೊಳ್ಳುವವರು ನಾಂವಲಾ' (ಹು.ಪು.೧೩೭) ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪದ ಮಂದಿ, ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುವುದು, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ದಂತಕತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು, ಗಾಂಧಿ ಕೊಲೆಯಾದಾಗ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನರ ಬದುಕಿನ ವಿರೋದಾಭಾಸಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವಿಕವೇ ಆಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮ, ತತ್ವ, ಆಚರಣೆ ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮಾನವನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಸಂಘರ್ಷ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಜೈನ ಸಮುದಾಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಿದಷ್ಟೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಶಿರಿಹಾಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೈನರು, ದಲಿತರು, ಮುಸ್ಲಿಂರು, ಲಿಂಗಾಯತರು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಬೇಕಿದ್ದವರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು... ಜಟಿಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಸಮೂಹ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪರಮೋಚ್ಚ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೂ ವಾಸ್ತವಿಕ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೋಮಿಗೆ ಆರೋಪಿಸುವುದನ್ನು 'ಹುತ್ತ' ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾರ್ಥ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗದವರು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದವರು ಹಿಂಸೆಯೆಂಬ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಹಿಂಸೆಯಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಜೊಳ್ಳುತನ, ಸುಳ್ಳು ನಂಬಿಗೆಯ ಹೊಯ್ದಾಟತನ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವುದು ವಿಶೇಷ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರೂ ಸೇಡನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸಾರದಿಂದ ಸನ್ಯಸಕ್ಕೂ, ಸನ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ಮರಳುವ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಜೀವನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಬಿರುಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿರಿಯರ ಜಡತ್ವ ಗುಣಗಳ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಸ್ವಭಾವಗಳು, ತನ್ನನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಮಲಾ, ಆಕೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದು ಮಾಸ್ತರನೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗುವ ರೀತಿ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ರಾವಸಾಬನ ವರ್ತನೆ ಅಚ್ಚರಿ ತಂದರೂ, ಅವಾಸ್ತವಿಕವೆನೂ ಅಲ್ಲ. ಗಾಂಧೀವಾದವೇ ಆಗಲಿ, ಜೈನ ಧರ್ಮವೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಜೀವಪರವಾದ ಇನ್ನಾವುದೇ ಧರ್ಮವಾಗಲಿ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು, ದ್ವೇಷವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ವು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

[illegible]

ಸಂಕೀರ್ಣವಾದದ್ದು. ಅದು ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬದ್ಧವಾಗಿರಲಾರದು. ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದ್ವೇಷ ಸಾಧನೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಮ ಸಲ್ಲೇಖನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಮಾತ್ರ ರಣರಂಗವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈತ ಗ್ರಾಮ ತೊರೆದ ಮೇಲೆ ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ನಾಗಿಯ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವರುದ್ರ ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯರು ಜೈಲು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ರಾವಸಾಬ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನ ಹಾಕುವ ಹೊಲವನ್ನು ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಮಾರಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ ಬಂದೂಕು ತಂದು ಗೂಟಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಜೀವನದ ಒಳಗಿನ ಹಿಂಸೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವಿಧ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುವಂತಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಾರ್ಗದ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭಿಕ ಭಾಗವಿದು. ಕಾಲ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಉರುಳ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಟಕ್ಕಳಕಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ, ಹರೆಯ ತಂದು ಚೆಲ್ಲಿದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣತೊಡಗಿದ್ದ. ಅಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯವರೆಗೂ ಕೃಷ್ಣೆಯ ನೀರು ತನ್ನ ಎಂದಿನ ಭರಾಟೆಯಿಂದ ದಿನವೂ ಹರಿದು ಸಮುದ್ರ ಸೇರಿ ಉಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಭಾರತದ ಜೈಲುಗಳನ್ನು ಮಂದಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಸಿತ್ತು. ಬೆಳಗಾಂವಿಗೆ ಬಂದುಹೋದ ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಜವಾದ ಭೌತಿಕ ರೂಪ ಮಂದಿಗೆ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗ ಗಾಂಧಿ ಅಜಾನುಬಾಹು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಟೋಪಿಗೆಯ ಫಾಕ್ಟರಿಯ ಮಾಲಿಕನಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸತ್ಯದ ತುಂಡು, ನಡೆದಾಡುವ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಮಂದಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಂವೇದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲ, ವಿವರ, ಕಥೆ, ಸಂಕೇತ, ಸೂಚನೆ ಒಂದಾಗಿ ಬಂದಿವೆ.

ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ದೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಮನುಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಯಾವ ಪೂರ್ವ ಸೂಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಮರುದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆ ಜಳಕ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಬಸ್ತಿ ಕಡೆಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೊಳೆದಾಟಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೋಳ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟ. ಕಾಲುನಡಿಗೆ, ಮೋಟಾರು, ರೈಲು, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೋಳದ ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದಾಗ ಸೂರ್ಯ ಚಿಕ್ಕ ಬೆಟ್ಟದ ಆಚೆ ಮರೆಯಾಗಿ, ಇಡೀ ಬೆಳಗೋಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಕೂತಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬೆಟ್ಟ ಏರಲು ಸಮಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಮಠದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದುಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಗ್ರಂಥ ಮುನಿಯೊಬ್ಬರ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತುಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಕಲ್ಲು ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಮೈಚೆಲ್ಲಿದ". (ಹು.ಪು.೧೬೦) ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ನಿಯಮ ಸಲ್ಲೇಖನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಮಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತವನ್ನು ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬದುಕು ಅಶಾಸ್ವತವೆಂಬ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ. ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಎರಡನೆಯ ಕುರುಡು ಮಗುವಿನ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಮಗು ನೆಪವಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಆಂತರಿಕವಾದ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ಕಾರಣಗಳೇ ಬೇರೆ. ಒಂದು ಗೌಡಿಕೆ ಪದವಿ ತಪ್ಪಿ ಹತಾಶಗೊಂಡದ್ದು, ಎರಡು ಜಿದ್ದಾ ಜಿದ್ದಿಯಿಂದ ಹೊಳೆ ನಾವಿನ ಸವಾಲವನ್ನು ಸೋತು ಶಿವರುದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದ್ವೇಷ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು, ಮೂರು ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಯ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಣನ ಬಲಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಸಹಾಯಕತೆ. ಶಿವರುದ್ರನನ್ನೇ ಸಾಯಿಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಕೋಣನ ಬಲಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮುಂದಾಗುವುದು ವಾಸ್ತವಿಕ ಜೀವನದ ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ. ಬದುಕಿಗೆ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಯಮಸಲ್ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ, ಶಿವರುದ್ರನ ಗುಂಪಿನವರು ತನ್ನನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಹೊರತು ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ, ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ. ದಮಾ ಹತ್ತಿದ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ರತ್ನಭೂಷಣ ಮಹಾರಾಜರಾಗುವುದು, ನಿರ್ಮಲಾಳ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವಿಚಲಿತರಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸವೇ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ಬಗೆಯುವುದು, ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಚಿತ್ತ ವಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗುವುದು, ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಅವಕಾಶವಾದಿ ಗುಣಗಳೇ ಸರಿ. ವಾಸ್ತವಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಧರ್ಮವನ್ನು ತನ್ನ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಕರಣದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಡಿತನದ್ದು ಮತ್ತು ಕಿಡಿಗೇಡಿತನದ್ದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ದೀಕ್ಷೆಗಾಗಲಿ ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಲಿ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

೩.೩ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ:

ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮೂಹದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಅವನ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿರದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರಬಹುದು, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬರುವ ಸುದ್ದಿ ಭೀಮು ಕಾಕಾನನ್ನು ರೋಮಾಂಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಊರಿನ ಜನರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಹಂಬಲ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸಾಹ, ಲವಲವಿಕೆ ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜ ಪ್ರಜ್ಞೆವುಳ್ಳ ಭೀಮು ಕಾಕಾನಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೊತ್ತು ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ತಯಾರಾದ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನ ಚೌಗಲೇರ ಸಾಯವ್ವ ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು, ಶ್ಲೋಕಗಳು, ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ

ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆತುರತೆ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಪೋಲಿಸ ಪಾಟಲಕಿ ವತನವು ಭೀಮು ಕಾಕಾನನ್ನು ಮತ್ತು ಪಂಚಪ್ಪಗೌಡರನ್ನು ನ್ಯಾಯ ನಿಬಾದಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಸಾಯವ್ವ ಗಂಡ ಸತ್ತ ನಂತರ, ಕುಂಕುಮ ಅಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೂ ಖರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಶಾಸ್ತ್ರ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಮಿಥ್ಯಾ ಆಚರಣೆಗಳಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಲುವು ಆಗಿದೆ. ಅನಾಥನಾದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಜ್ವಾಪಾನ ಆಗೋದು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರವೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಂಗಿಯ ಹತ್ತಿರವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಟಕ್ಕಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ಕಾಕಾನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಾಗ, ಶಾಂತಪ್ಪ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ಗೌಡರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ 'ಕಟ್ಟೂ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡಾಂವಗ ಕೈ ಕಾಲ ಸಡ್ಲ ಬಿಡದಿದ್ರ ಹ್ಯಾಂಗ?' (ಹು.ಪು.೧೮) ಎಂಬ ಗೌಡರ ಮಾತು ಜಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ತನ್ನ ನೆಲಾ-ಜಲಾ ಊರು, ಸಮುದಾಯ, ಜನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಒಳಸೆಳೆತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಂಗಿ, ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂತಸ, ಹಂಗಾಗಿ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಭಕ್ಷಿಸ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಚ್ಚುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಬುದ್ದವ್ವನ ಗಂಡ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸು ಅಣ್ಣನ ಮಗನಾದ ರಾವಸಾಬನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದರೆ ಬುದ್ದವ್ವನ ಮನಸ್ಸು ಅಕ್ಕನ ಮಗನಾದ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಮೋಹ, ಹೊಂಚಾಕುವಿಕೆಗೆ ನಿದರ್ಶನ.

ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಚಂಪವ್ವ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ತನ್ನ ಮೈದುನ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತಾನೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹುನ್ನಾರಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. "ಚಂಪವ್ವ ಗುಮ್ಮನ ಗುಸುಕು ನಗೆ ನಗುತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂತರೆ, ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ನಡೆದ ಹಕೀಕತ್ ಹೇಳಿ ತುಂಬ ಸೋತವನಂತೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉಳ್ಳಿದ". (ಹು.ಪು.೩೧) ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆತನದ ಎಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ ತನಗ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಸೆ ಚಂಪವ್ವಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬ ಇಡೀ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಡೀ ಜೈನರ ಓಣ್ಯಾನ ಮಂದಿ ಅಲ್ಲಾ ದೇವರಿಗೆ ಮಾದಿಲ್ಲಿ ಬಾನಾ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಜೈನರು ಅಲಾಯಿ ಆಡಬಾರದು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಲು ರಾವಸಾಬ, ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಅಲಾಯಿ ಆಡಲು ಹವಣಿಸುವಾಗ ಶಿವರುದ್ರ ಜಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ

ಒದ್ದ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನಾಹುತವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಪಂಚಪ್ಪಗೌಡರು ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಶಿವರುದ್ರನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, ದೇವರ ಆಣಿ ಆಕಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜೈನ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಲಿಂಗಾಯತ ಕೋಮಿನ ನಡುವೆ ಬಿರುಕು ಬಿಡುವಂತಾಯಿತು. ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳು ಶಿರಿಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದವು.

ಬುದ್ದವ್ವ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಹಳಿಂಗಳಿಯ ವತನೀಕ ಮನೆತನದ ಹುಡುಗಿ ಪದಮವ್ವಳನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರು. ಅಕ್ಕನ ಬಿದ್ದ ಮನಿ ಎದ್ದು ನಿಂದ್ರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುರ್ತಾ ತೆಗೆಸುವ ಈಕೆ ಅಕ್ಕನ ಕರುಳ ಬಳ್ಳಿಯ ಹಬ್ಬುವಿಕೆಯ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಳು. ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಂದ ಒಳಕಲ್ಲು ಪೂಜೆ, ಸುತ್ತಿನ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ, ದೇವಕಾರ್ಯದ ದಿನವೇ ಊರಿಗೆ ಊಟ, ರಾವಸಾಬನ ತಂಗಿ ನಿರ್ಮಲಾ ಕಳಸಗಿತ್ತಿ ಆದದ್ದು, ಬಸದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಾಂತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಸಮಾಜದ ಹಿರಿ ಪಂಕ್ತಿ, ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರ, ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತವರೆಲ್ಲ ಜಯಕಾರ ಹಾಕುವುದು, ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಇಡೀ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ 'ತುಗೋರಿ' ಅನ್ನುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಜೀವಂತ ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು. ಬೀಗರು ಬರುವುದು, ನೆಣಗಡಲೆ, ಬೆಲ್ಲ ನೀರು ಕೊಡುವುದು, ಅವರನ್ನು ಜನವಾಸ ಮನೆಗೆ ತರುವುದು, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ಅರಿಷಣ ಹಚ್ಚುವುದು, ಐರಾಣಗಿ ಸಲುವಾಗಿ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದು, 'ಹೊಂಗಡ' ತರಲು ಒಂಭತ್ತು ಮಂದಿ ಮತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಕೊಡುವುದು, ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಕಾಕಾ ಶಾಂತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಿಗವ್ವ 'ಆಲಗಂಬ' ತರುವುದು, ಗೌಡರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ನೂಲು ಸುತ್ತುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವುದು, ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನ ಕಿರು ಬೆರಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಆಯೆರಿ ಮಾಡುವುದು, ಅರಿಷಿಣ ನೀರ ಬಿದ್ದ ಮ್ಯಾಲ ಮದುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊತ್ತಗೊಂಡ ಹೋಗುವುದು, ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಮದು ಮಕ್ಕಳು ನಿಲ್ಲುವುದು, ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅಂತರಪಟ ಹಿಡಿಯುವುದು, ಪಂಡಿತರಿಬ್ಬರು ಮಂತ್ರ ಹೇಳುವುದು, ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳು ಬೀಳುವುದು, ಗುಳದಾಳಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಧಾರೆ ಎರೆಯುವ, ಸುರಗಿಕೊಡುವ, ಇವೆಲ್ಲ ವಿವಾಹದ ಆಚರಣೆ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳಾಗಿವೆ.

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬುದ್ದವ್ವನ ಆಸ್ತಿ ಚಂಪವ್ವನಿಗೆ ಸೇರಬೇಕು ಆದರೆ ಇಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಮುರಿದಿದ್ದವು. ಬುದ್ದವ್ವನ ವಿಚಾರ ತಾನು ಸತ್ತು ತನ್ನ ಗಂಡ ಉಳಿದರೆ ಅವನನ್ನು ರಾವಸಾಬ ಜ್ವಾಪಾನ ಮಾಡೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಮೊದಲು ಸತ್ತು ತಾನು ಉಳಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವವ ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗನೇ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಎಂಬುದು ಬುದ್ದವ್ವನ ವಿಶೇಷ ತರ್ಕವಾಗಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಗಾಂಧೀ ಪೋಟೋ ಮಾತ್ರ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಪವಾಡವೇ ಮಾಡಿತು. ಮಾಸ್ತರರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ, ಅಂಜಿಸದೆ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಹಿಂಜುವ, ನೂಲುಸುತ್ತುವ, ತಕಲಿ ಹಿಡಿಯುವ, ಚರಕ ತಿರುಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಹುಡುಗರ ಸ್ವಭಾವ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತೆನೋ ನಿಜ, ದೊಡ್ಡವರ ಸ್ವಭಾವ ತಿದ್ದಲಾದೀತೆ? ಅದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಸಹಜ ಚಿತ್ರಣ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನ ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ದೀಪದ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರವೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ತಲೆ ಮಾರಿನ ಜನರ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಹಚ್ಚಹಸಿರಾಗಿದೆ. ಅದರ ಚಿತ್ರಣ ತುಂಬ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು, ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. "ಮೂರು ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು, ಓಣಿ ಓಣಿ ಅಡ್ಡಾಡಿ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಂದೀಲುಗಳಿಗೆ ಅಳೆದು ಅಳೆದು ಒಂದು ಪಾವಿನಷ್ಟು ಚಿಮಣಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ನಡೆದ ಸಾತೀರ. ಆತ ಹಾಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಮುಂದಿನ ಓಣಿಗೆ ಹೋಗುವದರಲ್ಲೇ ಕಂದೀಲುದಲ್ಲಿಯ ದೀಪ ಆರಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದವರಲ್ಲ. ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಮಂದಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ ಆ ಕಂದೀಲುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಿರವ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಕತ್ತಲೆ ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸುವ, ಮುಚ್ಚಿ ಮರಿ ಮಾಡುವ ಅವ್ವನ ಸೆರಗಿನ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕತ್ತಲೆಯ ಆ ಮಹಾಗವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡಿದರು, ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಪವಾಡ ಆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ವರ ಎಂದೇ ಅವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಮಂದಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಚಂಡಿ ಆಡಿಸುವ, ಯಾರದೊ ಮನೆಯ ಬೆಳಕಿಂಡಿ ಇಳಿದು ತುಡುಗು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಗುಟ್ಟಿನ ಹಾದರಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಪರದೆಗಿಂತಲೂ ಇನ್ನಾವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದು ಅವರ ತರ್ಕವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದೇವರುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಅವರು ದಾಸಾನುದಾಸರಾಗಿದ್ದರು.

"ಸಾತೀರನ ಪಾವು ಎಣ್ಣೆಯ ಪವಾಡದಿಂದ ಊರ ಕಂದೀಲುಗಳು ಅವನು ಮುಂದೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ಆರಿ, ಮಂದಿಗೆ ಪ್ರೀಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಶಿವರುದ್ರನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಜೈನರ ಓಣಿಯ ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಕಂದೀಲು ಬೆಳಗಿನ ಬೆಳ್ಳಿ ಚುಕ್ಕಿ ಮೂಡುವವರೆಗೂ ಉರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಅಂಜುವ ಮಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ". (ಹು.ಪು.೭೭) ಬೆಳಕು, ದೀಪ, ಜನ, ಆಸಕ್ತಿಗಳು, ಸ್ವಭಾವಗಳು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಅರ್ಥ ಮಜಲುಗಳಿಗೆ ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಆರಂಭಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ' ಗಾಂಧೀಯುಗದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ, ಚಿತ್ರಣವಾಗಿ, ಸಂಘರ್ಷ, ಸವಾಲು, ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ.

* * *

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪

ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೪

ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

೪.೧ ಕಾದಂಬರಿ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಆಶಯ :

ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಕಾರ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ. "ಐರೋಪ್ಯ ಕಾದಂಬರಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳುಶಾಹಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖಾಮುಖಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡರೆ, ಭಾರತೀಯ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿತು... ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಬದುಕಿನ ತತ್ವಾದರ್ಶಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು"[೧] ಎಂಬ ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಬಿಸಿಲುಪುರ' ಕಾದಂಬರಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾದರಿಯಾದರೆ, ಅವರ 'ಹುತ್ತ' ವಾಸ್ತವದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾ ವಸ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಯುಗಪುರುಷರಂತೆ ಇದ್ದರೆಂಬ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಂಕೇತವಿದೆ. ಅವರು ಅಹಿಂಸೆಗೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ, ನೀತಿಗೆ, ಸರಳತೆಗೆ, ಸಂಯಮಕ್ಕೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಲು ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನ ಬಯಸುವುದು, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಜ್ಜಾಗುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸಾಯವ್ವನ ಸೂತಕ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಡೆಯುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಪ್ರಧಾನ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊಳೆಸಾಲ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಬದುಕು ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತದಂತಿದೆ. ಆದರೂ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಜೈನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ತುಂಬಾ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು, ಶ್ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಚರ್ಚೆಯ ವಿವರಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಹುತ್ತ'ದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನೇ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ, ಅದನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ

೧. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳು : ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು : ಪು. ೬೦. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕ.ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ. ೧೯೯೬

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುವ ಲೇಖಕರ ಆಶಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರದೇಶದ ಬದುಕು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಹಜ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ'ವು ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ'ವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಥನ ಪರಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಬದುಕು ಎಲ್ಲ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥದ್ದು ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿ ಎನಿಸಿದೆ.

ಶಿರಿಹಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಜೈನ ಮನೆತನಗಳು. ಒಂದು ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನ, ಇನ್ನೊಂದು ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನ. ಈ ಎರಡೂ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣದ ಸೊಗಡನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯು ಗಡಿನಾಡ ಪ್ರದೇಶ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದೆ.

'ಹುತ್ತ'ವು ಅಪಾರವಾದ, ದಟ್ಟವಾದ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳ ಮೊತ್ತ. ಮಾನವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಾಗುವ ಏರುಪೇರುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಆಶಯವನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ವು ಹೊಂದಿದೆ. ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಅಸಂಗತತನವನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ವು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಆತ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಪರಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು, ಆಲೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದುಕಿನ ಅನನ್ಯತೆ ಕಾರಣ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂದೇ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬದುಕಲು ಬಯಸಿದರೆ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಬದುಕು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು, ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳು ಆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಹಿಂಜಿ ಹೇಳುವುದೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಶಯ.

ಅಹಿಂಸೆಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬರುವ ಸುದ್ದಿಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಕಾದಂಬರಿ, ಹಿಂಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಸಮಾಜವು ಹಿಂಸೆಯ ನಾನಾ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತದೆ. ಪುನಃ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಓಡಾಡಿ ವಿಫಲವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮತ್ತೇ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡುವ ಆಶಾವಾದದೊಂದಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಮರಳಿದ್ದು, ಬಂದೂಕಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಾವಿನಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗುವುದು, ಪದಮವ್ವ ಕೊನೆಗೆ ನಿರಾಳ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕುಳಿತದ್ದು, ಆಕೆಯ ಕುರುಡು ಕೂಸು ಕೈಕಾಲು ಬಡಿದು ಆಡುತ್ತಿರುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅಹಿಂಸೆಯ ಆಶಾದಾಯಕ ಗುರುತು ಗಳೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಹಿಂಸೆ-ಅಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನಜೀವನ ಹೇಗೆ ಅನೇಕ ತಲ್ಲಣ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಂದೂಕು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಬಂದೂಕಿನ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಂಭ್ರಮ, ಅಹಮಿಕೆ, ಅಂತಸ್ತುಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಗಾಂಧೀಜಿ ಹತ್ಯೆಯ ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರಣ ಕಾಣಬೇಕು. "ಊದುವ ಬಾರಿಸುವ ಸಪ್ಪಳುಗಳು ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟವು. ಗಾಂಧೀ ಎಂಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಆ ಬಂದೂಕನ್ನು ಮಂದಿ ಭಯ ಮತ್ತು ಮರುಕದಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಯಮನ್ಯಾ ಸರಕ್ಕನೆ ಬಂದೂಕಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಹೂವಿನ ದಂಡಿಯನ್ನು ತಗಿದು ಚೆಲ್ಲಿದ. ಅದು ಚಿಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಿಯ ಕಾಲ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲೆ ಹಾದಿಯ ಕಸವಾಯಿತು. ದುಂಡ್ಯಾ ಬಂದೂಕನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ದಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಯ ಗೂಟಿಗೆ ಹಾಕಿದ. ಬಂದೂಕ ತರುವ ಹುರುಪು ಉನ್ಮಾದಗಳು ಗಾಂಧಿಯೊಬ್ಬನ ಸಾವಿನಿಂದ ಅಪರಾಧದ ಛಾಯೆ ಪಡೆದಂತಾಗಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ನಾಚಿಕೊಂಡ" (ಹು.ಪು.೧೭೩) ಹೀಗೆ ಹಿಂಸೆಯ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಅಹಿಂಸೆ ತಣ್ಣಗಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಂಯಮಶೀಲ ಜೀವನದ ಹುಡುಕಾಟ 'ಹುತ್ತ'ದ ಒಳಪದರು. ಇವೇ ಜೈನ ಸಮುದಾಯದ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಪರಮೋಚ್ಚ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಬದುಕಿನ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಹೇಗೆ 'ಹಿಂಸೆ-ಕ್ರೌರ್ಯ' ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಹುತ್ತ' ವಿವೇಚಿಸುತ್ತದೆ.

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿನ ಕಾಲವೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನದ ಕಾಲವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆಂದೋಲನ ಗ್ರಾಮದ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಲ್ಲ. ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಂಯಮಶೀಲ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಂದೋಲನಕ್ಕಿಂತ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಭಾವ ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದ ಆಯಾಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಲೇಖಕರು 'ಹುತ್ತ'ದ ಮೂಲಕ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಓದುಗನು ಸಹ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಬದುಕಿನ ಸತ್ಯದ ಶೋಧವೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ಅದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಶಯವೂ ಹೌದು. ಕಾದಂಬರಿಯು ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥಶೋಧದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥ ಇರುವವರೆಗೆ ಧರ್ಮ, ತತ್ವಗಳು ತೋರಿಕೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕಾದಂಬರಿಯ ಹೆಸರು 'ಹುತ್ತ' ಕೇವಲ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದೇಹವೆಂಬ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿರುವ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಹಾವು ಸದಾ ಹರಿದಾಡುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಕು ಬೇಡಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕೇ 'ಹುತ್ತ'ವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. 'ಹುತ್ತ'ದ ಕಥೆ ಸಾಗುವುದು ಹೊಳೆಸಾಲ ದಂಡೆಯ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ತನ್ನ ಒಡಲ ತುಂಬ ತಾಪದ ಕತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡರೂ ಸದಾ ಕಾಲ ಹರಿಯುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಶಿರಿಹಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಬದುಕಿಗೆ ಮೂಕ ಸಾಕ್ಷಿ ಈ ಕೃಷ್ಣಾ. ಗಾಂಧೀಜಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿದರೂ ಅವರ ಬದುಕು ಅವರನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿ ಬಂದದ್ದು, ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದದ್ದು ಇಂಥ ಅರಿವು ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಬದುಕು ಮುಖ್ಯ; ಇತಿಹಾಸವಲ್ಲ.

ಈರ್ಷೆ, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು, ಸಾವು ನೋವು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅನುಭಾವ, ಮನುಷ್ಯನ ಸಣ್ಣತನ, ಕ್ಷುದ್ರ ಆಶೆಗಳು... ಹೀಗೆ ಬದುಕಿನ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಘಟನೆಗಳು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಆಂದೋಲನ ನೇರವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇವರು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದ ಜೀವಗಳು, ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ಭಾವನೆಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ. ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಪೊಳ್ಳುತನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಅರಿವು ಕೂಡಾ ಅವರಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ನೀರು ಹರಿಯುವಂತೆ ಇವರ ಬದುಕು ಕೂಡ ಚಲನಶೀಲವಾಗುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಇದು ಮನುಷ್ಯನ ಕತೆ.

೪.೨ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು :

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇವೆರಡೂ ಭಿನ್ನವೆಂದು ಕೂಡ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. 'ಹುತ್ತ'ದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಹ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಲೇಖಕರು ತಾವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು, ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಹಜ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುವ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಪಾತ್ರಗಳು. ಕೆಲವು ದ್ವೇಷ, ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಒಳಸಂಚುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾದವುಗಳು. ಬದುಕಿನ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಉಂಟು. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಅಸಹಾಯಕ ಜೀವಂತ ಪಾತ್ರಗಳು ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮ ಸಂವಾದೀ ನೆಲೆಗಳಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ರೂಪಿಸಿರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಕಥನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಾದರೂ ಕೃಷ್ಣಾ ನದೀ ತೀರದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಾಣಸಿಗುವ ಹೆಸರುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

೧. **ಜೈನ ವರ್ಗದ ಪಾತ್ರಗಳು :**

ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ	ಜಿನ್ನಪ್ಪ
ಭರಮಪ್ಪ	ಪದಮವ್ವ
ಸಾಯವ್ವ	ಆದಿನಾಥ ಪಂಡಿತ
ಶಾಂತಪ್ಪ	ಚಂದಪ್ಪ ಪಂಡಿತ
ಯಾದಪ್ಪ ಮುದುಕ	ರಾವಸಾಬ
ಧರ್ಮಣ್ಣ	ನಿರ್ಮಲಾ
ಸಾತಪ್ಪ	ಲಕ್ಕವ್ವ
ಚಂಪವ್ವ	ಬಾಪು
ಕಲ್ಲಪ್ಪ	ಅರಹಂತ
ಬುದ್ದವ್ವ	

೨. **ಲಿಂಗಾಯತ ವರ್ಗದ ಪಾತ್ರಗಳು :**

ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ	ಪಂಚಪ್ಪಗೌಡರು
ಶಿವರುದ್ರ	ಪರೂತಪ್ಪಗೌಡರು
ನಾಗಿ	ನಿಂಗಪ್ಪಗೌಡರು

೩. **ಇತರೆ ವರ್ಗಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು :**

ಪರಪ್ಪ	ಸಾತೀರ
ಮುತ್ತವ್ವ	ಗುರುಪ್ಯಾ
ರಾಮಗೊಂಡ	ಪತ್ತಾರ ರಾಮ
ದುಂಡ್ಯಾ	ನೀಲವ್ವ
ಕಾಟಕರ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ	ಮಾಯವ್ವ ಮುದುಕಿ
ಬಸು	ಪಿಂಜಾರ ಬುಡ್ಡವ್ವ
ಹೊಲೇರ ಮಾನಿಂಗ	ಸಿದ್ದು ಮಾಸ್ತರ
ಹೊಟೇಲ ರಾಮಯ್ಯ	ಬಸನಿಂಗ
ಅಂಬಿಗೇರ ಮಲ್ಲಪ್ಪ	ಲಕ್ಷ್ಮವ್ವ
ಕುಡುಕ ಇಮಾಮ್ಯಾ	ಮಾಲಗಾರ ನಿಂಬೆವ್ವ
ಪೀರ್‍ಯಾ	ತಾರವ್ವ

ಕುರುಬರ ಸಿದ್ಧ	ಪುತಳವ್ವ ಆಯಿ
ಸಾಬ್ಯಾ	ಸಂತೂಬಾಯಿ
ಮಾದರ ಗುಂಡ್ಯಾ	ಮಾಗಾಣಿ ಸಿದ್ಧ
ದ್ಯಾವಲ್ಯಾ	ಕೆಂಚಪ್ಪ
ಕಟಬರ ಯಮನ್ಯಾ	ಅಗಸರ ನಿಂಗ್ಯಾ
ತಮಟಗ್ಯಾರ ಈರಪ್ಪ	ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸಂಗವ್ವ
ಬಡಿಗ್ಯಾರ ಸಿದರಾಯಿ	ಕ್ವಾರಬರ ಚಾಂದ

ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಮುಂದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನದಲ್ಲೆ ಈತ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಜೈನಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನು. ಈ ತತ್ವಗಳ ವಕ್ತಾರನಾಗಿದ್ದ ಈತ ಗಾಂಧಿ ಸತ್ಯ ಮಾರ್ಗದ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲುಳ್ಳವ. ಗಾಂಧೀ ಮುತ್ಯಾ ಅಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರೆ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅಹಿಂಸಾ ವ್ರತದ ಪಾಲನೆಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಡೀ ಜೈನರ ಓಣಿಗೆ ಗೌಡನಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ನಿಬಾದಿ ನೀಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಜೈನ ಧರ್ಮೀಯರು ಮಿಥ್ಯತ್ವದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ಶುದ್ಧ ಜೈನರಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಜೈನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಲ್ಲ, ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಗೊಂದಲ, ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಮಿಥ್ಯಾ ಆಚರಣೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾತ್ವಿಕ ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕ, ಮಾನಕಷಾಯ, ಸತ್ವೇಷಿ ಮೈತ್ರಿಂ, ಹ್ವಾಸ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾ 'ಒಳಗೀನ ಆತ್ಮಕ್ಕ ನಾವು ಖರೆ ಇದ್ರ ಸಾಕು' ಎಂಬ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಪುಕೊಡುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಂತೆ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಶಿರಿಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಸದಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ, ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ, ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ನೋಡಬಯಸಿದ, ಆತನ ಆಶ್ರಮವನ್ನೇ ಸೇರಬೇಕೆಂದವನು. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಮತ್ತು ರಾವಸಾಬರ ಹುಚ್ಚು ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಬಲ್ಲ ಗೌರವದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆದರೂ ದ್ವೇಷ, ಪ್ರತೀಕಾರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವನು. ಊರಿನ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆ ಜಿದ್ದುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವನು. ಊರಿನ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆ ಜಿದ್ದುಗಳನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ ಇರುವುದು. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನ ಪಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಜ ಗುಣ-ದೋಷಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇದು ಗ್ರಾಮದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯಮಾನ. ತಾನು ಜೈನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಷ್ಟು ತನ್ನ ಮನಃ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವು ಸ್ವತಃ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನಿಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಮೌನ ವೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಈತ ನಿರ್ಮಲಾ ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೃತ ಮುರಿದು ಮಾತನಾಡುವುದು, ಯಾವುದೇ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೂ ಮಿತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮೇಲೂ ಯಮಸಲ್ಲೇಖನ ವೃತಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬೀಳುವುದು, ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆತನ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿ ಇದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವದ ಒಂದು ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಲ್ಲಪ್ಪ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಸಾತಪ್ಪನ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಲಪ್ಪ. ಈತ ತುಂಬಾ ಲಹರಿಯ ಮನುಷ್ಯ. ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ದುಡಿಯುವವನಲ್ಲ. ಬೀಡಿ, ಹೊಟೇಲಿನ ತಿಂಡಿಗಳ ರುಚಿ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡ ಚೈನಿಕೋರ. ಕಿವಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನಂಬುತ್ತವೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ಚಂಪವ್ವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಬುದ್ದವ್ವನನ್ನು ಬಡಿಯುವ ಆಸಾಮಿ. ಆದರೂ ಈತ ಮುಗ್ಧ, ಸಂಪನ್ನ ಸ್ವಭಾವದವ, ಊರಲ್ಲಿಯ ಬಡಿದಾಟಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ತಣ್ಣಗಿನ ಬದುಕು ಬದುಕಿದವ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಜೊತೆ ಬದುಕಿದ್ದ. ಅಸ್ತಮಾ ರೋಗ ಆತನನ್ನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟು, ದುಃಖ, ಸಂತೋಷ ಎಲ್ಲವೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ. ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜಿದ್ದಾಜಿದ್ದಿನ ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಜಮೀನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬೇಜಮಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದ. ವಿನಾಕಾರಣ ದ್ವಂದ್ವ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಗಾಗ ಬದುಕಿನ ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಲಪ್ಪ.

ಕ್ರಮೇಣ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಹೆಂಡತಿ ಬುದ್ದವ್ವ ಮತ್ತು ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನಿಂದ ಜೈನ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟೆ. ಅದು ಪರಿವರ್ತನೆ ರೂಪದ್ದಲ್ಲ. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಬದುಕಿನ ನಿರರ್ಥಕತೆ, ಅರ್ಥಹೀನತೆ ಕಂಡು ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆಯಲು ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತನಿಗೆ ಜೈನತತ್ವ, ಪ್ರವಚನ, ಆಚರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆತನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಕಲ್ಲಪ್ಪ ರತ್ನಭೂಷಣ ಮಹಾರಾಜರಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾತರವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರು ಪಡೆದದ್ದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನಲ್ಲ. ಹೊಸದಾದ ಬಂಧನವನ್ನೇ.

ನಿರ್ಮಲಾಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ಅವಳ ಸಣ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸದ ಈ ಸನ್ಯಾಸದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದು ಬಗೆದು ಅವಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸನ್ಯಾಸತ್ವದಿಂದ ಹೊರ ಬಂದ ಬಳಿಕವೂ ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ನಿರ್ಮಲಾಳ ಜೀವನವನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಸನ್ಯಾಸಿ ಆಗುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚನಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಒತ್ತಡಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಜಿನ್ನಪ್ಪ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನದ ಭರಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಯವ್ವರ ಮಗನೇ ಜಿನ್ನಪ್ಪ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಆರು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಸಣ್ಣವನಿರುವಾಗಲೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಣದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಟಕ್ಕಳಿಕೆಗೆ ದತ್ತಕ ಹೋಗಿದ್ದ. ಶಾಂತಪ್ಪ ಕಾಕಾನ ಹತ್ತಿರ ಬೆಳೆದ. ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಹಲವು ಮಂದಿ ಜೈಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಸಂದರ್ಭ. ಇಂಥ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಶಿರಿಹಾಡಿ ನೆನಪಾಯಿತು. ಟಕ್ಕಳಿಕೆ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಆದರೆ ಆತನ ಕಾಕಾ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಗೌಡರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ. ಗೌಡರು ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಕಾಕಾನಿಗೆ 'ಕಟ್ಟೂ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡಾಂವಗ ಕೈ ಕಾಲ ಸಡ್ಲ ಬಿಡದಿದ್ರ ಹ್ಯಾಂಗ' ಎಂದು (ಹು.ಪು.೧೮) ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಗಿಡದ ಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಬೆಳೆದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಬಂದ. ಚಿಗವ್ವ ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ ಹೆತ್ತ ಮಗನೇ ಬಂದನೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಬಂದ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದೇಸಾಯರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಾಯಿತು.

ತನ್ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕರಕಿ ಹಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕರಕಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಟ್ಟು ಕಡಿಯಲು ತೊಡಗಿದ. ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಸಲಹೆ, ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಆಶ್ರಯ ದೊರಕಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ. ಬುದ್ದವ್ವ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಮಗನಾಗಿ ಉಳಿದ.

ಮೋಹರಂ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಲಾಯಿ ಆಡುವುದನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಶಿವರುದ್ರನಿಂದ ಒದೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ಸಹಚರರ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಅನಾಹುತವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡದೆ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂದರೂ ತನ್ನ ಸಹಪಾಟಿಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆ ಪರಧಿಯನ್ನು ಮೀರುತ್ತಾನೆ. ಮೊಹರಂನಲ್ಲಿ ಅಲಾಯಿ ಆಡುವ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆನ್ನವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೀರ್‍ಯಾ 'ಅವಂದ ಒಬ್ಬಂದ ಒಳೆ ಅಂಜಿಕೆ ಆತಪಾ ನಿಮಗಾ ನೀವೇನು ಕುರಿಕೋಳಿ ತಿನ್ನಾಕ ಹೊಂಟೀರಿ' (ಹು.ಪು.೪೦) ಅಂದ. ಜೈನರು ಅಲಾಯಿ ಆಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಆರಂಭಿಸುವ ಈ ಸಂದರ್ಭ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಸಿದ ಮಾತು ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಶಿವರುದ್ರನಿಂದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಒದೆ ತಿನ್ನಬೇಕಾಯಿತು. ಹಿರಿಯನಾದ ಭೀಮು ಕಾಕಾ, 'ಜಿನ್ನಪ್ಪಾ... ನಿನ್ನ ಒದ್ದ ಕಾಲ ತಗೀನು' (ಹು.ಪು.೪೩) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಅವಿವೇಕತನಕ್ಕೆ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಗುಂಡು ಎತ್ತುವ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಅದನನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಟವನ್ನಾಗಿಸಿ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ತಂಗಿ ಬುದ್ದವ್ವ ಮಾತೃಸ್ಥಾನದಲಿ ನಿಂತು ಹಳಿಂಗಳಿಯ ವತನೀಕ ಮನೆತನದ ಪದಮವ್ವಳ ಜೊತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬುದ್ದವ್ವನ ಆಸ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಜಿನ್ನಪ್ಪನೇ ಒಡೆಯನಾದ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಬುದ್ದವ್ವನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಇದ್ದರೂ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಹ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಿದ್ದಾ ಜಿದ್ದಿನ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಶಿವರುದ್ರ ತನ್ನನ್ನು ಒದ್ದದ್ದು, ತನ್ನ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕಲ್ಲು ಇವೆಲ್ಲಾ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ದ್ವೇಷದ ಕಿಡಿ ಹೊತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಣ್ಣಗಿರುವ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಟ್ಟ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ, ಶಿವರುದ್ರನ ಗುಂಪಿನವರ ಕೂಡ ಸೆಣಸಾಡಲು ಬಡಿಗೆ, ಕೊಡಲಿ, ಕುಡಗೋಲ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ ಪಿಸ್ತೂಲ, ಹತಾರ ಬೇಕೆಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಒಳಗಾದ. ಸವದಿಗೆ ಹತಾರ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಲೋಹದ ಹತಾರವಲ್ಲ, ಲೋಹಚುಂಬಕದಂತಿರುವ ನಾಗಿ ಎಂಬ ಹತಾರ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಇಲ್ಲೂ ದುಂಡ್ಯಾನ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ವೈರಿಯ ತಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವಳ ಜೊತೆಗಿರುವ ಕಟಬರ ಯಮನ್ಯಾನನ್ನು ತನ್ನ ಗುಂಪಿನವರ ಮ್ಯಾಳದ ಕಡೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದು ಊರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷದ ಬೆಂಕಿ ಕಿಡಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ರಾವಸಾಬನ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಜಿನ್ನಪ್ಪನೇ ಕಾರಣೀಭೂತನಾದನೆನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ತಾಯಿಯಂತಿರುವ ಬುದ್ದವ್ವಳನ್ನು 'ಥಂಡಿ ಉರಿ'ಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅಥಣಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದನ್ನು ತಡ ಮಾಡಿದರು. ರಾವಸಾಬ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದ, ಆದರೆ ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರ ಮಾತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಸಮಯ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಎಡವುತ್ತಾನೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆನೋ ಪಡೆದ, ಆದರೆ ಆ ಆಸ್ತಿಯೇ ಆತನಿಗೆ ಮುಳುವಾಗಿ, ಆ ಆಸ್ತಿಯ ಮೂಲ ವಾರಸುದಾರರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು

ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಭೀಮು ಕಾಕಾನಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಈತನ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯರೂಪ ಕೊಡುವವ ರಾವಸಾಬನಿದ್ದ, ಹೆಂಡತಿ ಪದಮವ್ವಳಿಂದ ಕರಾರು ಒಕ್ಕಾದ ನಿರ್ಣಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಅಧೀನ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬದುಕಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಡೆದ ಘಟನೆ, ಸಂಗತಿಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಯೋಚನೆಗಳೆ ಆಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನೇ ಮರೆತಿದ್ದ. 'ತಾನು ಬದುಕಿದ ಬದುಕು ತನ್ನದಲ್ಲ' ಬೇರೊಬ್ಬರದು ಎಂಬ ಅಸಹಾಯಕ ಯೋಚನೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ.

ರಾವಸಾಬನ ಸಾವು, ಪದಮವ್ವಳ ನಿರಾಳ ನಿಶ್ಚಿಂತತೆ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ದಿಗಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಸನ್ಯಾಸಿ ಆಗಿ ಅಹಿಂಸೆ ಪಾಲಿಸುವುದೋ, ದ್ವೇಷ ಸಾಧನೆಗೆ ಬಂದೂಕು ತರುವುದೋ ಎಂಬ ತಾಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ. ಅಕಸ್ಮಾತ ಸನ್ಯಾಸಿ ಆದ್ರ, ಈ ದರಿದ್ರ ಬದುಕು ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಂಗ ಮಾಡತೈತಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ಹೊಲವನ್ನೇ ಮಾರಿ ಬಂದೂಕು ತಂದು, ರಾವಸಾಬನನ್ನು ಮುಗಿಸಿದವರನ್ನು ಸಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ದ್ವೇಷ ಸಾಧನೆಯ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಾವಿನಿಂದ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಬಂದೂಕು ಗೂಟಿಗೆ ನೇತಾಡ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭೀಮು ಮಗದುಮ್ (ಮುತ್ಯಾ) ಅವರಿಂದ ಪತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಪತ್ರದ ಸಾರ ತಿಳಿದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗನಾದ ಬಾಪ್ಯಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಶಾವಾದಿಯಾಗಿ ನಡೆದ. ಹೌದು, ಆದರೆ ಈತ ಸ್ವಭಾವತಹ ಅಹಿಂಸಾವಾದಿ, ಮನಸ್ಸು ಅಧೀನವಾಗಿ, ಈತನ ಬದುಕನ್ನೇ ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡುವ ದುರ್ದೈವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾವಸಾಬ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಸಾತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂಪವ್ವರ ಮಗ ರಾವಸಾಬ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೂ ರಾವಸಾಬ ಸ್ವಂತ ಮಗನಂತೆ ಇದ್ದ. ಗುಂಡು ಎತ್ತುವ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಭೀಮು ಕಾಕಾನಿಗೆ ರಾವಸಾಬ ಪ್ರಮುಖ ಹುಡುಗನಂತೆ ಕಂಡ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಮತ್ತು ಬುದ್ದವ್ವರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದ. ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಗೆ 'ನಮ್ಮ ರಟ್ಯಾಗ ಜಿನ್ನೆಸೂರ ಶಕ್ತಿ ಕುಡ್ಲಿ ಅಂತ ಬೇಡಕೋರಿ, ಮಂದಿ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕ ಯಾಕ ಆಸೆ ಪಡೂದು? (ಹು.ಪು.೩೮) ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ವೈಚಾರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ನಿಷ್ಕಪಟ

ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ, ಬಂದೂಕಿನ ಬುಲೆಟ್ಟಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರಾವಸಾಬನದು. ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳು ಬೀಳುವಾಗ, ಕುದುರೆ ಮೇಲಿದ್ದ ಪದಮವ್ವಳನ್ನು ರಾವಸಾಬ 'ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಾರಗಾಲ ಓಡುತ್ತ' ಹಂದರದ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಇಳಿಸಿದ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ರಾವಸಾಬ ಮುಗ್ಧನೂ ಹೌದು; ಧೀರನೂ ಹೌದು.

ಮುಗ್ಧನಾದ ರಾವಸಾಬ ಮಾಯವ್ವ ಮುದುಕಿ ಬೀಸಿದ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದು ನಾಗಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ವಿಚಾರ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಟಬರ ಯಮನ್ಯಾಸ ಜೊತೆ ಇದ್ದ ನಾಗಿಯ ಸಂಗ ಬಯಸುವುದು ರಾವಸಾಬನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೇಸಿಗೆಯ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಕಾಮ ಕುರುಡ. ರಾವಸಾಬ ಪದಮವ್ವ ವೈನಿಯನ್ನು ತಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಲೇಖಕರು ರಾವಸಾಬನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆತನ ಆಂತರಿಕ ಮನದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ಮಲಾ (ತಂಗಿ) ಸಿದ್ದು ಮಾಸ್ತರನೊಂದಿಗೆ ಹೋದ ವಿಷಯದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗ 'ಆ ಮಾಸ್ತರ ಹಾಂಗ ಮಾಡತಾನ ಅಂತ ನಾ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ' (ಹು.ಪು.೧೫೭) ಅಂದಳು ತಾಯಿ ಚಂಪವ್ವ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ರಾವಸಾಬ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತಾಯಿಯ ಕಪಾಳಿಗೊಂದು ಹೊಡೆದ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲಾಳ ಬದುಕು ಹೀಗಾಗಲು ತಾಯಿಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಳು. ರಕ್ತದ ಗುಣವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ರಾವಸಾಬನೂ ನಾಗಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ. ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬಯಸಿ ರಾವಸಾಬ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ರಾವಸಾಬ ಮುಗ್ಧನಾದರೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ದುರಂತಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಾವಸಾಬನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಕ್ಕಡಿ ಕಾಳು ಸಿಡಿದು ಹೋಗಿ ಜೋಳದ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆವ ರೀತಿ. ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಚಂದವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬೇರು ಸಮೇತ ಕೀಳಲೇಬೇಕು' (ಹು.ಪು.೧೬೯) ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಈ ಪಾತ್ರ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿವರುದ್ರ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪನ ಮಗ ಶಿವರುದ್ರ. ಈತ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಾಯಕನಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈತ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ಮಮತೆ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಕಾಣದೆ, ತಂದೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ. ಈತನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ನೆನಪು ಬಾರದಂತೆ ತಂದೆ ಬೆಳೆಸಿದ್ದ. ಈತನ ತಂಗಿ ನಾಗಿ, ಶಿವರುದ್ರನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಇರುವಾಗಲೇ ತಾಯಿ, ಮಗ ಮತ್ತು ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತವರು ಮನೆ ಸೇರಿದ್ದಳು. ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸದೇ, ಮಗಳಿಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಹಂಚದೆ, ಗಂಡನಿಗೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಕೊಡದೆ 'ಹೀನ ಸುಳಿ ಹೆಂಗ್ಸು' ಆಗಿ ಸತ್ತೇ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಶಿವರುದ್ರನಿಗೆ, ತಾಯಿ ಯಾರತರಹ ಇದ್ಲು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕ ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ. ಆಗ ತಂದೆ 'ಥೇಟ್ ನಿನ್ನಾಂಗ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ತಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಿವರುದ್ರ ತನ್ನ ಮುಖದ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೇ

ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ತಕ್ಷಣ ಕುಡಗೋಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಪಾಳವನ್ನೇ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡ. ಅಂಥ ನೀಚ ತಾಯಿಯ ಮುಖ ನನ್ನದಾಗಿರಬಾರದೆಂಬ ಹಟದಿಂದ.

ತಾಯಿ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷ ಇರಿಸಿಕೊಂಡ ಈತ, ತಾನು ತನ್ನ ತಂಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳಿಂದ, ಗಂಡನಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದರೆ ಈತ ಮದುವೆಯಾಗದೇ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ತಮಾಷೆ ನಟಿಯನ್ನು ತಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. 'ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳು ಇರೋತನಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವಳು ಕೊನೆತನಕ' ಎಂಬುದು ಶಿವರುದ್ರನಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲವೆನೋ ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಕಡದ ಬರತೀನಿ ಅನ್ನುವ ಶಿವರುದ್ರ ತಾನೇ ಹೀನ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿದ್ದು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿಯೆ. ಮಾನಗೇಡಿ ತಮಾಷೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಗೆಜ್ಜೆನಾದಕ್ಕೆ, ನೃತ್ಯದ ನಾಜೂಕುತನಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಆಕೆಯ ಕಿಲಕಿಲಿ ನಗೆಗೆ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಕೀಲನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆ ತಮಾಷೆಯ ನಟಿ ಶಿವರುದ್ರನ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯ ಕುಣಿತಕ್ಕಿಂತ ವೇದಿಕೆ ಮೇಲೆ ಜಗಜಗಿಸುವ ದೀಪಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಸಿಳ್ಳು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈತನನ್ನು ಮರೆತು ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಶಿವರುದ್ರ ಹೆಣ್ಣು ಅಂದರೆ ಕಿಡಿ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದ.

ಶಿರಿಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನಿಗೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವನಂತೆ ಶಿವರುದ್ರ ಇದ್ದ. ಶಿವರುದ್ರ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ನೋಡಿದ. ತಾವು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಗಾಂಧಿ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧೀಜಿ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು 'ಖರೆ ಗಾಂಧಿ ನಮಗ ಕಾಣಾಂಗಿಲ್ಲ' ಅಂದುಕೊಂಡು ಶಿವರುದ್ರ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ. ಶಿವರುದ್ರನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಗಾಂಧಿ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶಿವರುದ್ರ ದಿಗಿಲುಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿವರಿಸಲೇಬೇಕು. ತನ್ನ ಗುಂಡು ಎತ್ತುವ ತನ್ನ ಗುಂಪಿನ ಹುಡುಗರು ತತ್ತಿ, ಕೋಳಿ, ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಗುಂಪಿನವರು ರೊಟ್ಟಿ, ಸಜ್ಜಕ, ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಗುಂಪಿನವರಿಗಿಂತ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಗುಂಪಿನ ಹುಡುಗರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಮಾಂಸಾಹಾರಕ್ಕಿಂತ ಸಸ್ಯಾಹಾರವೂ ಕೂಡ ಪೌಷ್ಠಿಕ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿದಾಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿವರುದ್ರನ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಊರಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಕಾಯಿದೆ ಕಾನೂನು ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಟವಾದಿ ಶಿವರುದ್ರ, ಅಲಾಯಿ ಆಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜೈನರ ಹುಡುಗರು ನಿಯಮ ಮುರಿದು ಅಲಾಯಿ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಶಿವರುದ್ರ ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅಲಾಯಿ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೇ ಕೆದಕಿ ಜಗಳ ತೆಗೆಯುವ ಆಸಾಮಿಯಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ವಿಚಾರ ಹೀನತೆಯ ಮಾತುಗಳು ಬೆಳೆದು ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿ, ಜಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು

[illegible]

ಒದ್ದೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾನ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಆತನ ಗುಂಪಿನವರ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಕಡೆ ಶಿವರುದ್ರ ತನ್ನ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಊರಲ್ಲಿಯ ಗೌಡರ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ಯಾವುದೇ ಜಗಳ, ಕದನ ಬಂದರೂ ನ್ಯಾಯದ ತಕ್ಕಡಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವರುದ್ರ. ಕಾರಹುಣ್ಣಿಮೆ ಸಂದರ್ಬದಲ್ಲಿ, ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಊರಿನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವ ಈತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರುತ್ತಾನೆ. ಈರ್ಷೆ, ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಪರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಂಚವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಿವರುದ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಪೋಜದಾರನಿಂದ ಗಡಿಪಾರಾಗುವ ಬೆದರಿಕೆಯೂ ಬಂದಿತ್ತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಶಿವರುದ್ರ, ಬುದ್ದವ್ವನ ಹೆಣದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಒಗೆಸಿದವರು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಸಾತಪ್ಪ ಅನ್ನುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೇನೋ ನಿಜ ಆದರೆ ಇದು ಸಹೋದರರು ಕಾದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಚಾಡಿ ಮಾತಲ್ಲವೇ? ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಈ ವಿಷಯ ಜಿನ್ನಪ್ಪಗ ಮತ್ತು ರಾವಸಾಬಗ ಗೊತ್ತ ಆಗದಂಗ ನೋಡಕಾ ಎಂದು ಶಿವರುದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿ ಎಂಬ ಅರಿವಿನ ನುಡಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಶಿವರುದ್ರ ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದ. ಹಿಂಸೆಯೇ ಈತನ ಉಸಿರಾಗಿತ್ತೇನೋ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ 'ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ನಾಗಿ'ಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ದವ್ವ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯನಾದ ಸಾತಪ್ಪನ ತಮ್ಮನಾದ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಬುದ್ದವ್ವ. ಈಕೆಯ ತವರು ಮನೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೋರಗಾಂವ. ಸಾಯವ್ವನ ತಂಗಿ ಬುದ್ದವ್ವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮೋಹವುಳ್ಳವಳು. ವಿನಾಕಾರಣ ಗಂಡನಿಂದ ಬೈಗುಳ ಮತ್ತು ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೆಗಣ್ಣಿ ಚಂಪವ್ವನೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಳು. ಅಪವಾದ ಮಾತ್ರ ಬುದ್ದವ್ವನ ಮೇಲೆ. ಕೊನೆಗೆ ಚಂಪವ್ವನ ದ್ವೇಷದ ಕಿಡಿಗೆ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನ ಒಡೆದು ಎರಡು ಭಾಗವಾಯಿತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಮತ್ತು ಬುದ್ದವ್ವನ ಬದುಕು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರೂ ತಂದೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗ ಜಿನ್ನಪ್ಪನೆ ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಸ್ವಂತ ಕಾಕಾ, ಆಸ್ತಿ ನುಂಗುವ ಹುನ್ನಾರದಿಂದ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕುವ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಬಡಿದಾಡಿದ. ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ ಅಕ್ಕನ ಮಗ ದಕ್ಕದಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಖೋಡಿ ಆಸ್ತಿಗೆ ಬುದ್ದವ್ವನ ಪ್ರೀತಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಯಿತು. ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗ ತನ್ನ ಮಗನೇ ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆದಳು ಬುದ್ದವ್ವ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತನ್ನ ಕಾಕಾನ ಊರಿನಿಂದ (ಟಕ್ಕಳಕಿ) ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಬಂದ. ಆಗ ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ

ಸ್ವಂತ ಮಗನೇ ಬಂದನೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ. ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕರುಳು ಸಂಬಂಧದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಅಂತರಧ್ವನಿ. ಅಕ್ಕನ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣದ ದುಃಖ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಅಕ್ಕನ ಮಗ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದು ನೆಮ್ಮದಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಬುದ್ದವ್ವ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ನೆಗಣ್ಣಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲಾಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬುದ್ದವ್ವ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟ, ಧೀರ, ನಿರಂತರ ಸಾಹಸ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಬುದ್ದವ್ವ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಎಷ್ಟೇ ಜಗಳವಾಡಿದರೂ ಅದು ಗಂಧ ತೀಡಿದ್ಹಾಂಗ ಕೇವಲ ಉಂಡು ಮಲಗುವತನಕ.

ಬುದ್ದವ್ವ ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣಮತಿಯಾಗಿ, ಮುಂದಾಲೋಚನೆವುಳ್ಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಕನ್ಯಾ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಬುದ್ದವ್ವನ ಮೂಲಕ ಹಳ್ಳಿ, ಪ್ಯಾಟಿ, ಆಧುನಿಕ ಒಣಪು ಒಯ್ಯಾರ, ನಾಜೂಕುಗಳ ತುಲನೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ಯಾ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಬುದ್ದವ್ವನ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಹಳಿಂಗಳಿಯ ಪದಮವ್ವ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮಡದಿಯಾಗಲು ಎಲ್ಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. 'ಗುಣ ನೋಡಿ ಹೆಣ್ಣು ತಾ' ಎಂಬಂತೆ ಜಿನ್ನೂಗ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಬುದ್ದವ್ವ ಹುಡುಕಿದ್ದಳು. ಮದುವೆಗೆ ಮೂರ್ತಾ ತೆಗೆಸುವ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ, 'ಬಿದ್ದ ಮನಿ ಎದ್ದ ನಿಂದ್ರೋದ ಏತಿ, ಅಂದ್ರ ಮೋರ್ತಾ ಜರ ಜಕಾಸ ಇರ್ಲಿ' (ಹು.ಪು.೪೫) ಎಂದು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಕನ ಮನೆತನದ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಬುದ್ದವ್ವ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕನ ಸಾವಿನಿಂದ ಮನೆತನ ನಾಶವಾದರೂ, ಆಕೆಯ ಮಗನಿಂದ ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟ ಇಚ್ಛೆ ಬುದ್ದವ್ವನದಾಗಿತ್ತು. ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮೂರು ದಿನ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದಳು.

ಬದುಕು ಹಲವರಿಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ದವ್ವನ ಬದುಕು ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಂದ ನಿರಾತಂಕಗೊಂಡಿತ್ತು. ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಜಿನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಮಾಡಿ ಉಮೇದುಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಸೊಸೆಯ ಕುಬುಸದ ಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಹೈರಾಣಾಗಿ ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದು ಮಲಗಿದಳು. ಇಂಥ ಜ್ವರದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ನೆಗಣ್ಣಿಯ ಮಗಳಾದ ನಿರ್ಮಲಾಳದೇ ಚಿಂತೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ತೊಲಿ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಆಕೆಯ ಭವಿಷ್ಯ ನೆಟ್ಟಗಾಗಲಿ ಅಂತ ಆಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಬುದ್ದವ್ವನ ಆಸೆ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಅಥಣಿ ದವಾಖಾನಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ತೀರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಥಂಡಿಜ್ವರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೆದುಳಿಗೆ ಜ್ವರ ಏರಿ ಸತ್ತೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಬುದ್ದವ್ವ ತನಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ತನ್ನ ಬಂಧು ಬಳಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥದ, ಹಸನಾದ ಬದುಕು ಬಾಳಿ, ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ನಿರ್ಮಲಾ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದ ಸಾತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂಪವ್ವನ ಮಗಳು ನಿರ್ಮಲಾ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ತಾಯಿಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಪಾತ್ರ. ಬಂಗಾರ ಕೊಡದ ಕಾರಣ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಉಳಿಯುವ 'ನಿರ್ಮಲಾ ನಿರ್ಮಲ ವಿಧವೆ'ಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡ ಇದ್ದೂ ವಿಧವೆಯ ಪಟ್ಟ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ಈಕೆಯ ತಾಯಿಯಿಂದಲೇ, ಗಂಡ ನಿರ್ಮಲಾನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ತಾಯಿ ಚಂಪವ್ವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಆತನಿಗೆ ಬರಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಮಗಳ ಜೀವನವನ್ನು ತನ್ನ ಕಯ್ಯಾರೆ ಚಿವುಟಿ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ನಿರ್ಮಲಾನ ಬದುಕಿಗೆ ತಾಯಿಯೇ ರಕ್ಷಕ ಆಗುವ ಬದಲು ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದಳು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಿಗವ್ವ ಬುದ್ದವ್ವ ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ತೊಲಿ ಬಂಗಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಲಾನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ಈ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಗಳ ಜೀವನ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ತಾಯಿ ಚಂಪವ್ವ ಆದರೂ ಬಂಗಾರದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಬಂಗಾರದಂತ ಮಗಳ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ ಚಂಪವ್ವ ಚಾಂಡಾಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ನೋವು, ತಳಮಳ, ನಿರಾಸೆ ಹೊತ್ತು ನಿರ್ಮಲಾಳ ಬದುಕು ಸಾಗತಾ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಮತ್ತು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಪದಮವ್ವ ಇದ್ದರು. ಸಹೋದರ ರಾವಸಾಬ ತಂಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಲಾ ಕೊನೆಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ರತ್ನಭೂಷಣ ಮಹಾರಾಜರ ಜೊತೆ ನಿರ್ಮಲಾ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ, 'ರಾಜಮತಿಗೆ ಒತ್ತಾಯದ ವೈರಾಗ್ಯ ಕೊಡಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಸ್ವತಃ ರಾಜಕುಮಾರ ನೇಮಿನಾಥರಿಗೂ ಇಲ್ಲ' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲಾಳ ಒಳತುಡಿತ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಿರ್ಮಲಾ 'ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳು ಜೀವವಿಮುಖ ಧೋರಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ' ಎಂಬ ವಿಷಾದದ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ನಿರ್ಮಲಾಳ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ರತ್ನಭೂಷಣ ಮಹಾರಾಜರನ್ನೇ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಬದುಕಿನ ನಗ್ನ ಸತ್ಯ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಲಾಳ ಬದುಕು ವೃಥಾ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಆಕೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರಾವಕಿ ಹಾಗೆ ಬದುಕಿದ ನಿರ್ಮಲಾ ಹರೆಯದ ಸಹಜ ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದು ಮಾಸ್ತರನೊಂದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದು ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆ ಮುರಿದಂತೆ ಅನಿಸಿದರೂ ಆಕೆಯ ಬದುಕಿನ ಕಠೋರ ಸತ್ಯ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಪದಮವ್ವ :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನದ ಹಿರಿಯ ಭರಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಯವ್ವನ ಮಗ ಜಿನ್ನಪ್ಪ. ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಪತ್ನಿ ಪದಮವ್ವ, ಹಳಿಂಗಳಿಯ ವತನೀಕ ಮನೆತನದವಳು.

ಅತ್ತೆ ಮಾವ ತೀರಿಕೊಂಡರೂ ಅತ್ತೆಯ ತಂಗಿ ಬುದ್ದವ್ವನ ಮುದ್ದಿನ ಸೊಸೆ ಪದಮವ್ವ. ಈಕೆ ನಿರ್ಮಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹಿಳೆ. ಚೌಗಲೇರ ಮನೆತನಕ್ಕೂ, ದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಬೆಸುಗೆ ಮಾಡಿದ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಪದಮವ್ವ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದರು. ದೇವರು ಬೇಗನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಪದಮವ್ವ ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು. ಮನೆ ಮಂದಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಊರವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅತ್ತೆ ಬುದ್ದವ್ವ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಪದಮವ್ವ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಳು. ಗರ್ಭವತಿಯಾದ ಕಾರಣ ಈಕೆಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಾವ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಹಳಿಂಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಬುದ್ದವ್ವನ ಕುರಿತು ಪದಮವ್ವ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. 'ನನಗೆ ಅತ್ತಿ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲ... ಅವ್ವ ಆಗಿದ್ಲು' ಎಂದು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ-ಸೊಸೆ, ಅವ್ವ-ಮಗಳಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವುದು ಪದಮವ್ವನ ಭಾಗ್ಯ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅತ್ತೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮನೆತನದ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಈಕೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತು. ಗಂಡ, ಮೊಲೆ ಚೀಪುವ ಬಾಪು, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಬಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಹನಾಮೂರ್ತಿ ಪದಮವ್ವ. ಎರಡನೆಯ ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ಕಳ್ಳು ಚುರುಕ್ ಅನ್ನುವ ರೀತಿ. ಅಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ತಂಗಿ ನಿರ್ಮಲಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಾಂಗ್ಲಿಗೆ ಹೋದದ್ದು ಪದಮವ್ವನ ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಅತ್ತ ಗಂಡ, ನಿರ್ಮಲಾ ಜೊತೆ ಸಾಂಗ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಇತ್ತ ಪದಮವ್ವ ಹೆರಿಗೆ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು. ಇದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇರುವ ಕುತ್ತು! ಲೇಖಕರು ಒಟ್ಟು ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸಂಗವ್ವನ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಓದುಗನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಪದಮವ್ವ ಎರಡನೇ ಕೂಸಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಹೊಟ್ಯಾನ ಕಳ್ಳ ಮುದುಡಿ ಆಗಿ ಗಂಟು ನೋವಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದಳು. ಅನುಭವದಕಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸಂಗವ್ವ ಇನ್ನುಳಿದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುತ್ತಾ ಎದ್ದ ಗಂಟನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೂಡ್ರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಜೀವ ಉಳಸಾಕ ಹೋಗಿ, ಆಗ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸನ್ನು ಕೆಂಜಗಗಳಿಗೆ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕೂಸಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಜಗಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಬದುಕು ಎಂಥ ಕ್ರೂರ, ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರ ಇದೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ.

ಗಂಡ ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ್ದು, ಕುರುಡು ಕೂಸು ತಲ್ಲಣಕ್ಕೊಳಗಾದದ್ದು ಇವೆಲ್ಲ ಪದಮವ್ವನನ್ನು, ಭೀಮುಕಾಕಾನಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕದ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಸಲ್ಲೇಖನಾ, ಯಮಸಲ್ಲೇಖನಾ ವ್ರತಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ರಾವಸಾಬ ಮತ್ತು ಗಂಡನ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟ ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ, ಪದಮವ್ವನ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಪದಮವ್ವನಲ್ಲಿ

ಜೈನ ನಿಷ್ಠೆ ಅಚಲವಾಗಿ, ಆ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷ್ಠುರವಾಗ ತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೆ ಭೀಮುಕಾಕಾ ಸಲ್ಲೇಖನದ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬಾರದು, ಗಂಡ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆ ವಿನಃ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಅವಳ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಭಂಗ ತರುತ್ತವೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಒಂದೇ ಮಾತಿಗೆ ಭಯಭೀತಳಾಗಿ ಹೌಹಾರುತ್ತಾಳೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ 'ಒಂದ್ಸ ರಕ್ತ, ಒಂದ್ಸ ಬಡ್ಡಿ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಮಿಥ್ಯಾ ಐತಿ' ಅಂದಾಗ. ಪದಮವ್ವನ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ನಿರಾಕಾರದ ಮಾತು, ಸನ್ಯಾಸದ ಮಾತು ದೂರದಿಂದ ಹೇಳಲು, ನೋಡಲು ಚಂದ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪದಮವ್ವ, ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮೂಲಕ ಬಂಥ ಮಾತು 'ಕೇವಲ ಮಾತಾ'ಗಿರಬೇಕು. ಅದು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೇ ಸುತ್ತತೊಡಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ – ಧಾರ್ಮಿಕ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವನ್ನಷ್ಟೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ವಿದ್ಯಮಾನವೂ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾವಸಾಬನ ಸಾವು, ಪದಮವ್ವಳಿಗೆ ಗರ ಬಡಿದಂತೆ ಆಗುವುದು, ಬದುಕೇ ಶೂನ್ಯವಾದಂತೆ ಆಗುವುದು ಸಹಜ. ಕಾರಣ ಲೇಖಕರೇ ಹೇಳುವಂತೆ, ರಾವಸಾಬ, ಪದಮವ್ವನನ್ನು ತಾಯಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಓದುಗ ಮತ್ತು ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಸಂಶಯ ತಾಳುವ ಊಹಾತ್ಮಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ. ರಾವಸಾಬ ಮದುವೆ ಆಗದೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪದಮವ್ವನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ತಾಳುವುದು ಅತೀರೇಕದ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸನಿಂಗ ಹುತ್ತವನ್ನು ಒಡೆದು ಹೊಲ ಮಾಡುವಾಗ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿರುವ ಹಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ, ಇಡೀ ಊರನ್ನೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ವಿಚಿತ್ರ. ಊರ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದರೆ, ಪದಮವ್ವ ಮಾತ್ರ ನಿರಾಳ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕುಳಿತದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಅವಳ ಕುರುಡು ಕೂಸು ಕೈ ಕಾಲು ಬಡಿದು ಆಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಪದಮವ್ವ ಮತ್ತು ಮಗು ಓದುಗರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವವನ್ನು, ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹಿಂಸಾತ್ಮಕತೆ, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ 'ನಿರಾಳ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ ಹಾಗೂ ಕುರುಡು ಕೂಸಾಗಿ' ಇರುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ನಾಗವ್ವ (ನಾಗಿ) :

ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪನ ಮಗಳು ನಾಗವ್ವ. ಶಿವರುದ್ರನ ತಂಗಿ. ನಾಗವ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾಗಿ' ಎಂಬ ಪದನಾಮವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಳಕೆಯಾದದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾಗಿ, 'ನಾಗಿಣಿ' ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದವಳು. 'ಸಸಿಯಾಗಿ ಬಗ್ಗದ್ದು ಮರವಾಗಿ ಬಗ್ಗೀತೆ' ಎಂಬಂತೆ ನಾಗಿಯು 'ಹೀನ ಹೆಂಗಸಿನ' ಮಗಳಾಗಿ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣನನ್ನು ಅಗಲಿ ತಾಯಿಯ ಜೊತೆ ಸವದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವಳು. ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಹೊರ ಬದುಕಿಗೆ ಆಸೆ

ಪಟ್ಟ ನಾಗಿಯ ತಾಯಿ, ಮಗಳಿಗೂ ಅದೇ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ತಾಯಿ ಮಗಳು ಇಬ್ಬರೂ ಗಂಡ ಹಾಗೂ ಅಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದೇ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಶಿವರುದ್ರನ ಮಾತಿನಲ್ಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 'ಕೊಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣ ಕುಲಕ್ಕ ಹೊರಗ'. 'ಆಕಿ ನನ್ನ ತಂಗಿನ ಅಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ಅವ್ವ ನನ್ನ ಇಲ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟ, ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಬಿಟ್ಟ, ಬಗಲ ಕೂಸಿನಾ ತುಗೊಂಡ ಸವದಿಗೆ ಹೋಗ್ಯಾಳ ಅಂದ ಮ್ಯಾಲ ಆಕಿ ನನ್ನ ಅವ್ವ ಅಲ್ಲಾ'. ಎಂದ (ಹು.ಪು.೬೯). ಇಂಥಲ್ಲಿ ಓದುಗ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗ್ರಹಿಸಿಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾಗಿ ಅನಾಥೆಯಾಗಿ ಸವದಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಳು. ಗಂಡ, ಹೊಲ ಮನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದರೂ ನಾಗಿ ಕಟಬರ ಯಮನ್ಯಾನ ಜೊತೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದು, ಜಾತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಧಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಬಂದದ್ದು, ಜೈವಿಕ ಆಸಕ್ತಿ ಕಾರಣವೇ? ಪಿಚ್ಚು ಗಣ್ಣಿನ ಗಂಡ ಕಾರಣವೇ? ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು ಸಹಜ. ನಾಗಿಯ ಲೈಂಗಿಕಾಸಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಗಂಡ ಸಿಗದದ್ದೇ ಕಾರಣ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವು ನಾಗಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. 'ಕೈಯಾಗ ಕೆಲಸ, ಬಗಲಾಗ ಕೂಸ' ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾಗಿಯು ಯಮನ್ಯಾನ ಜೊತೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅವಳ ಆಸಕ್ತಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಗಿ, ಸವದಿಯಿಂದ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಬಂದದ್ದು 'ಹತಾರ' ತರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಲೋಹದ ಹತಾರ ತರುವ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ದುಂಡ್ಯಾನ ಸಲಹೆಯಂತೆ 'ಲೋಹಚುಂಬಕ' ದಂತಿರುವ 'ನಾಗಿ' ಎಂಬ ಹತಾರವನ್ನು ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ನಾಗಿಗೆ ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಆಕೆ ಬೆಳೆದ ರೀತಿಯೇ ಭಿನ್ನವಾಯಿತು. ನಾಗಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಗಳೇ ಅಧಿಕ. ತಾಯಿಯ ಬಗಲಕೂಸಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ. ತಾಯಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ, ಗಂಡನ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ, ಯಮನ್ಯಾನ ಜೊತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗಿನ ತಪ್ಪೆಜ್ಜೆ, ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಹೆಜ್ಜೆ, ರಾವಸಾಬನನ್ನು ಬಯಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ, ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಅಧಿಕ ಲೈಂಗಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ, ಮುಗ್ಧ ರಾವಸಾಬ ಹಾಗೂ ತಾನೂ ಕೊಲೆಯಾಗುವ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾಗಿ, ಅತೀ ಚಂಚಲೆ, ಅತೀ ಕಾಮಿ, ಎನ್ನಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಜೈವಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯ ಈಡೇರಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯೇ ಕಾರಣವಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಓದುಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ, 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಣ್ಣ ವಾಸನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತವೆ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಹೊಳೆಸಾಲ ದಂಡೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ನೈಜ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಯೇ ಹೊರ ಬರುತ್ತವೆ. 'ಹುತ್ತ'ದ ಪಾತ್ರಗಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವಂತ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೪.೩ ಪ್ರಧಾನ ಘಟನಾವಳಿ :

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಓದುಗನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅಂಥವುಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರಹುಣ್ಣಿವೆ ಶಿರಿಹಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಹಬ್ಬವಾಗಿಯೇ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಊರಿನ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಊರಿನ ನಿಯಮದಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಹಣಮಂತ ದೇವರ ಗುಡಿಯಿಂದ ಜೈನರ ಓಣಿಯು ಕಡೆಗೆ ಮುಖವಾಡಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯಬಾರದೆಂಬ ಊರಿನ ರೀತಿ ರಿವಾಜುವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಿವರುದ್ರ ತನ್ನ ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ, ಜೈನರ ಓಣಿ ಕಡೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಇದಿರೇರಿಸುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈರ್ಷೆಯ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಗ್ಯಾಸ ಒಡೆದು, ಹಲಗಿ ಬಾರಿಸುವ ಮಾನಿಂಗನ ಮೊಳಕಾಲ ಪಿಂಡರಿಗೆ ಏಟುಕೊಟ್ಟ. ತಕ್ಷಣ ಎರಡೂ ಗಂಪಿನಲಿ ಮಾರಾ ಮಾರಿ ನಡೆದು ಅಳುವ, ನರಳುವ ವಾತಾವರಣ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಶಿವರುದ್ರ ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ಸುಳ್ಳಿನ ದೂರು ಕೊಟ್ಟ. ಪೋಜದಾರನಿಗೆ ಲಂಚದ ಆಮಿಷ ತೋರಿಸಿ ವಿಫಲನಾದ. ತಾನೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾಗಿ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ. ಪೋಜದಾರ ಈತನನ್ನೇ ಗಡಿಪಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಗದರಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಶಿವರುದ್ರ ಸುಳ್ಳುಗಾರನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಪ್ಪಗೆ ಕೂಡ್ರಬೇಕಾಯಿತು.

ಓದುಗನ ಮೈ ಜುಂ ಎನ್ನಿಸುವ, ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸುವ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿವೆ.

ಶಿವರುದ್ರನನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನ ತಾಯಿ ತೊರೆದು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅವ್ವನನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸುವ ಶಿವರುದ್ರ ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಹತ್ತಿರ 'ಅವ್ವ ಹ್ಯಾಂಗಿದ್ಲು' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೆತ್ತ ಮಗನನ್ನೂ ತನ್ನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಆ ಹೀನ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಂದೆ ಹೇಳಲಾರ. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ. ಶಿವರುದ್ರನ ಪೀಡನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಆತನ ಹಟಮಾರಿತನಕ್ಕೆ ತಂದೆ 'ಥೇಟ್ ನಿನ್ಹಾಂಗ' ಎಂಬ ಉತ್ತರನ್ನು ನೀಡಿದ. ಈ ಉತ್ತರವನ್ನು ಶಿವರುದ್ರನಿಗೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಪಡಸಾಲಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡ ತಕ್ಷಣ ದೃಢ ನಿಲುವಿಗೆ ಬಂದ, ಹರಿತವಾದ ಕುಡಗೋಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಸಕ್ಕನೆ ಕಪಾಳವನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡ. ಚಿಲ್ಲನೆ ರಕ್ತ ಸೋರ ತೊಡಗಿತು. ಬಲಗಡೆ ಗಲ್ಲ ಕುತಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಜೋತಾಡ ತೊಡಗಿತು. ಅಥಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ದವಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದು, ಪುನಃ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಕೂಡ್ರಿಸಲಾಯಿತು. ತಪ್ಪಿಯೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋದ ತಾಯಿಯ ನೆನಪು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇದು ತತ್‌ಕ್ಷಣದ ಭಾವಾವೇಶದ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆ ಎನಿಸಿದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಕ್ರೈಸಿಸ್ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಯಾಮವೂ ಅದಕ್ಕಿದೆ.

ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ಪದಮವ್ವನ ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ಭಯಾನಕ ಹಾಗೂ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ಪದಮವ್ವನಿಗೆ ಎರಡನೆ ಹೆರಿಗೆ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾನಿ ಕೊಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಿಂದ ಎರಡು ರೊಟ್ಟಿಯೂ ಸಹ ಉಲಟಿ ಆಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಪದಮವ್ವ ಕೂಸಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಉಪವಾಸ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಕರಳು ಮುದುಡಿ ಆಗಿ ಗಂಟು ಎದ್ದಿತು. ಎದ್ದ ದಡಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪದಮವ್ವನನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಹರ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಜನರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಮರೆತುಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೋ ಗುದ್ದಾಡಿ ಎದ್ದ ಗಂಟನ್ನು ಸರಿ ಪಡಿಸಿ ಕೂಡ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪದಮವ್ವ ಮೂರು ತಾಸಿನ ನಂತರ, ಸಾವು ಬದುಕಿನ ಜೊತೆ ಹೋರಾಡಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಕೂಸು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಜೀವವನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಸಂಗವ್ವ ಅದಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸದೇ ಹೊರಸಿಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ತಾಸೆಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮೂರು ತಾಸಿನ ನಂತರ ನೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿನ ಮೈಮುಖ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕೆಂಜಗಗಳು ಬಿಟ್ಟೂ ಬಿಡದೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಅಳು ಯಾರಿಗೂ ಕೇಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಮುಕುರಿದ ಕೆಂಜಗಗಳು ಕೂಸಿನ ಮೃದುವಾದ ತೊಗಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಕಚ್ಚಿ ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಮೈ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ತೂತು ಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಜಿನುಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಜಗಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದವು.

ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಪದಮವ್ವಳ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಂದರ್ಭ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಶಕ್ತ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಮದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕುಂಡ್ರಿಸಿ ಸಕಲ ವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಣಮಂತ ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಕಡೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಹುಡೇದ ಕಟ್ಟಿ ದಾಟಿ, ಬಸದಿಗೆ ಬಂದು, ಕಂಕಣ ಬಿಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಚಾವಡಿ ಕಡೆ ನಡೆಯಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ದಡ್ ದಡ್ ಕಲ್ಲುಗಳ ಸದ್ದು, ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಹಣೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನೇಟು ಬಿದ್ದು ರಕ್ತ ಸ್ರಾವವಾಯಿತು. ಗ್ಯಾಸು ಹೊತ್ತ ಆಳು ಓಟ ಕಿತ್ತು ಓಡಿದರು. ಗ್ಯಾಸು ಆರಿ ಕತ್ತಲಾವರಿಸಿತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೈ ಮೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಪದಮವ್ವಳನ್ನು ರಾವಸಾಬ ರಕ್ಷಿಸಿ ಹಂದರದ ಮನೆ ಮುಂದೆ ತಂದು ಇಳಿಸಿದ. ಈಗ ರಾವಸಾಬ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡ ತೊಡಗಿದ. ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೊಡಲಿ ಬಡಿಗೆ ತರಲು ಹೇಳಿದ. 'ಜಿನ್ನೂನ' ಹುಡಕ್ರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಗಸಿ ಕಡೆ ಓಡಿದ. ಆತನ ಗುಂಡು ಎತ್ತವ ಹಿಂಬಾಲಕರು ಗಂಡು ಗಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಸಿಟ್ಟಿನ ಕೈಯಾಗ ಬುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟ ರಾವಸಾಬನನ್ನು ತಡೆದು ಭೀಮುಕಾಕಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ. ಜಿನ್ನು ರಾವಸಾಬ ಭೀಮುಕಾಕಾ ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಮತ್ತು ರಾವಸಾಬನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ

ರಕ್ತ ಕತಕತನೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿವರುದ್ರನ ಗುಂಪಿನವರ ಮೇಲಿನಷ್ಟು ಕೋಪ ಕಿಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿತು. ಆ ಕಿಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಯ ತುಂಬಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಶಿವರುದ್ರನ ಗುಂಪು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಇಡೀ ಊರನ್ನೇ ಭಯದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದವು.

'ಹುತ್ತ'ದ ಕಥಾನಾಯಕ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ರಾವಸಾಬನನ್ನು ಸಾಯಿಸಿದವರನ್ನು ಆತನ ಹೊಲವನ್ನೇ ಮಾರಿ ಬಂದೂಕು ತಂದು ಪ್ರತೀಕಾರ ತೀರಿಸುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಹೊಲ ಮಾರಿ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬೆಳ್ಳಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟ ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ ಬಂದೂಕು ತರುತ್ತಾನೆ. ಬಿಸಿರಕ್ತದ ತರುಣರಿಗೆ ಈ ಬಂದೂಕು ಪೂಜ್ಯನೀಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಂದೂಕನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಊದುವ, ಬಾರಿಸುವವರ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದೂಕು ಹೂವಿನ ಹಾರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಬರಸಿಡಿಲಂತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಎಂಬ ಸುದ್ಧಿ ಹರಡಿದ್ದೇ ತಡ ಮೆರವಣಿಗೆ ವಾತಾವರಣ ಥಟ್ಟನೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ಎನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಈ ಬಂದೂಕು ನಮಗೇಕೆ ಎಂಬ ಭಯ ಹಾಗೂ ಮರುಕು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಸರಕ್ಕನೇ ಬಂದೂಕಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಚೆಲ್ಲಿದರು. ಅದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾದಿಯ ಕಸವಾಯಿತು. ಬಂದೂಕು ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮನೆಯ ಗೂಟಿಗೆ ನೇತಾಡತೊಡಗಿತು. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುರುಪು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಮಾಯವಾಗಿ ಅಪರಾಧದ ಛಾಯೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಆವರಿಸಿತು. ಬಂದೂಕಿನಂತಹ ಹಿಂಸೆಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಜ್ಞಾನದ ಭರದಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಾವಿನಿಂದ ಅರಿವು ಪಡೆದು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಚಿತ್ರಣದ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ದೊಡ್ಡ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

* * *

ಅಧ್ಯಾಯ – ೫

ಭಾಷಿಕ ವಿವೇಚನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೫

ಭಾಷಿಕ ವಿವೇಚನೆ

೫.೧ 'ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ :

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯದ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ಪರಂಪರಾಗತ ಪ್ರಭಾವವು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕೃತಿಯ ಆಶಯವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

"ಭಾಷೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಶೋಧನೆ, ವಿನಿಮಯ ಸಾಧನ; ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗುವ ಮಾಧ್ಯಮ. ಭಾಷೆ ಆಯಾ ಜನರ ಭಾವನೆ, ಆಲೋಚನೆ, ಚಿಂತನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಭಿನ್ನವಾದಂತೆಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳು ಆ ಜನರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ".[೧]

"ಜನರ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಅನನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರದೇಶದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನುಕೂಲತೆ, ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳು ಜನರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಜನ ಭಾಷೆಗೆ ದೇಸೀಯ ಚೆಲುವು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸತ್ವಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ, ಜನಪದರ ಗಾದೆ, ಪಡೆನುಡಿ, ದ್ವಂದೋಕ್ತಿ, ದ್ವಿರುಕ್ತಿ, ಕೂಡುಪದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆಡು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಂತಾನೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಅವು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆ ಅಂಶಗಳು ಜನಪದ ಭಾಷೆಯ ಸತ್ವಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಪದರಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ".[೨]

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ದೇಸಿಯ ಸತ್ವದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿರಿಹಾಡಿಯ ಜನರ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

---

೧. 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' – ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ. ಪು. ೧೭೭

೨. 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' – ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ. ಪು. ೧೮೭

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, ಭಾಷಿಕ ವಿವೇಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಪುರರ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫.೨ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು :

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಸಹಜವಾಗಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾವನೆಗಳು ಸಮಯ, ಸಂದರ್ಭ, ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರಳಲು ಹಾಗೂ ಆಯಾ ಭಾವನೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಎರಡು ಸಲ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದೇ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ. ಇಂಥ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಕೋಪ, ಉತ್ಸಾಹ, ಸಂಭ್ರಮ, ಸಡಗರ, ದುಃಖ, ದುಮ್ಮಾನ ಮುಂತಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಅನುಕರಣವಾಚಿಗಳಾಗಿವೆ.

* "ಧೋ ದೋ ಎಂದು ಮಳೆ ಸುರಿಯತೊಡಗಿತ್ತು". (ಹು.ಪು.೧)
* "ಎದಿಎದಿ ಬಡಕೊಂಡು ಅವರ ಕಡೆ ಮಣ್ಣು ತೂರಿ ಹಾಡ್ಯಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು" (ಹು.ಪು.೫)
* "ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಮಂದಿಯಲ್ಲಾ ಗುಲ್ಲಾ ಗುಲ್ಲಾ ಬಾಯಿ ಮಾಡಿ ಇಮಾಮ್ಯಾನನ್ನು ಓಡಿಸಿದರು". (ಹು.ಪು.೨೬)
* "ಆಗ ದಡ್ ದಡ್ ಎಂದು ಕಲ್ಲುಗಳು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಬೀಳತೊಡಗಿದವು" (ಹು.ಪು.೫೧)
* "ಬುದ್ದವ್ವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ನಾಲ್ಕು ಸೇರಿನ ಚಜ್ಜಕ ರಟರಟ ಕುದಿಯತೊಡಗಿತು". (ಹು.ಪು.೪೬)
* "ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮಂದಿ 'ತಡಿರೊ ತಡಿರೊ ಹುಡುಗೂರಾ...' ಎಂದು ಚೀರಿದರೂ ಅವರ ದನಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೇಳಿ ಬರಲಿಲ್ಲ". (ಹು.ಪು.೫೨)
* "ಹೀಗೆ ಬಟಾ ಬಯಲಾಗಿ ಖುಲ್ಲಂ ಖುಲ್ಲಂ ಲಂಚ ಕೊಡಲು ಬಂದ" (ಹು.ಪು.೭೫)
* "ಮೈ ಮೇಲಿನ ಚಾದರನ್ನು ಎಳೆದು ಹೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಲಬೊ ಲಬೊ ಹೊಯ್ಕಂಡಳು". (ಹು.ಪು.೯೭)
* "ಜಗತ್ತಿನ ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಾ ಅದರ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗಿದೆಯೆನೋ ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಗರಗರ ಮೊಲೆ ಚೀಪಿ ಕುಡಿಯತೊಡಗಿತು. (ಹು.ಪು.೧೨೯)

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಡಗಡ, ನಿಗಿನಿಗಿ, ಜುರ್ ಜುರ್, ಹಣಿ ಹಣಿ, ಸಾಪಸಾಪ, ಹುಳುಹುಳು, ವಟವಟ, ಮಸುಕುಮಸುಕು, ಫಳಫಳ, ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ, ಬುದುಬುದು, ರಗಡ್ಸರಗಡ್ಸ, ಬುರ್‌ಬುರ್, ಕತಕತ, ರಪ್ಪರಪ್ಪ, ಗುಬುಗುಬು, ಹುಬೆಹುಬೆ, ರುಮುರುಮು, ಜಿರಕ್ ಜಿರಕ್ ಮುಂತಾದ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಪದಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಥ ಚಿತ್ರಣ ಶಕ್ತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದೆ.

೫.೩ ಉಪಮೆ – ರೂಪಕಗಳು :

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಪ್ರಸಂಗ, ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಪಮೆ–ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಬಳಸುವ ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯ ಭಾಷೆಗೆ ಮೆರುಗು ಬರುವಂತೆ ಲೇಖಕರು ಜಾನಪದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದರ ಸರಳವಾಕ್ಯ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಸುಭಾಷಿತಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಬಳಸಿರುವುದರಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

* "ಮೂಕ ಬಸವಣ್ಣ ನಂಗ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಮೈದನಾ" (ಹು.ಪು.೫)
* "ನನ್ನ ಹಡಗನ್ಸ ಮುಣುಗಿ ಹ್ವಾದ ಮ್ಯಾಲ ಕೂಕುಮದ ಸೆಡಗರ ಅರೆ ನನಗ ಯಾಕ ಬೇಕ ಕಾಕಾ?" (ಹು.ಪು.೬)
* "ಇಡೀ ಓಣಿ ಗರ ಬಡಿದವರಂತೆ ಆಗಿತ್ತು" (ಹು.ಪು.೭)
* "ಮನುಷ್ಯಾನ ಮನಸ ದೀಪದ ಕುಡಿ ಇದ್ದಾಂಗ, ಹಿಂಗೂ ಹೊಳ್ಳತೈತಿ ಹಾಂಗೂ ಹೊಳ್ಳತೈತಿ" (ಹು.ಪು.೮)
* "ಎಳ್ಳು ಹಚ್ಚಿದ ರೊಟ್ಟಿಯ ಹಾಗೆ ಮುಗಿಲು ಆ ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು". (ಹು.ಪು.೫೯)
* "ಬಾಳಿ ಮಚ್ಚಿ ಹಂತಾ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದೇವರು ಸುಳಿ ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾನು? (ಹು.ಪು.೧೦೧)
* "ಮನಸ್ಯಾನ ಮನಸ ಅಂದ್ರ ಹರಿಯೂ ಹಾಂವ ಇದ್ದಾಂಗ". (ಹು.ಪು.೧೦೨)
* "ಕಾಗಾರ ದನದಂತೆ ಬಿಡಾಡಿ ತಿರುಗುತ್ತ ಆನಂದ ಪಡುವ ಯೋಗ ಊರ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು". (ಹು.ಪು.೧೨೦)
* "ಬಾಪ್ಯಾ ಕಣ್ಣಿ ಹರಕೊಂಡ ಹೋರಿ ಹಾಂಗ ಊರ ಕಡೆಗೆ ಓಡತೊಡಗಿದ". (ಹು.ಪು.೧೪೧)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಳ ಅರ್ಥ ಭಾವಗಳ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ :

೧) **"ನನ್ನ ಹಡಗನ ಮುಣುಗಿ ಹ್ವಾದ ಮ್ಯಾಲ ಕೂಕುಮದ ಸೆಡಗರ ಅರೆ ನನಗ ಯಾಕ ಬೇಕು ಕಾಕಾ?".**

ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಯುವ್ವ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಹಣೆ ಕುಂಕುಮ ಹಾಗೂ ಕೈಯಾಗಿನ ಬಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ 'ಹುತ್ತ'ದ ನಿರೂಪಕನಂತಿರುವ ಭೀಮು ಕಾಕಾ, ಕುಂಕುಮ ಹಾಗೂ ಬಳೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ನಿನ್ನ ಗಂಡ ನಿನ್ನ ಗುಳದಾಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದ ಆದರ ಈ ಕುಂಕಮ, ಬಳೆ ಬಳಸಬಾರದು ಅಂತ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದಾಗೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅದು ಬರೆ ಮಿಥ್ಯಾ ಆಚರಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದಾಗ ಸಾಯುವ್ವನ ಪರಂಪರಾಗತ ಪ್ರಭಾವಿ ಮಾತು ಈ ರೀತಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಗಂಡನೇ ನನಗ ಹಡಗ ಇದ್ದಂಗ ಇದ್ದ. ಅವನೇ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಶೃಂಗಾರಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಆತನ ನೆನಪಿನಲ್ಲೇ ತಾನೂ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

೨) **"ಮನಸ್ಯಾನ ಮನಸ ಅಂದ್ರ ದೀಪದ ಕುಡಿ ಇದ್ದಾಂಗ, ಹಿಂಗೂ ಹೊಳ್ಳತೈತಿ ಹಾಂಗೂ ಹೊಳ್ಳತೈತಿ".**

ಇದು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ಮಾತು. 'ಹುತ್ತ'ದ ಪ್ರತಿ ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ತೀರಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಆತನ ಆಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಊರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಈ ಮಾತು ಲೇಖಕರಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆಸ್ತಿ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಈ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಹಾಂಗೂ ಹೊಳ್ಳಿ ಹಿಂಗೂ ಹೊಳ್ಳಿ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಬದುಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಇರುವಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ 'ಮನದ ಮುಂದಣ ಆಸೆಯೇ ಮಾಯೆ' ಎಂಬಂತೆ, ಆಕರ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಾಮರೂಪಾತ್ಮಕ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ದೀಪದ ಕುಡಿಯಂತೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಸುಂದರಮಯ ಸಹಜಭಾಷೆಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಲೇಪಿಸಿ ಓದುಗರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಸಾನಂದವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೫.೪ ಬೈಗುಳಗಳು :

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳಗಳು ಎಳ್ಳು ಹುರಿದಂತೆ ಪಟಪಟನೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಲೋಕಾಪುರರು ಸನ್ನಿವೇಶ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. "ಬೈಗುಳಗಳು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಹೊಡೆತ ಎನ್ನಬಹುದು. ಬೈಗುಳವು ಹೊಡೆತಕ್ಕಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆಯಾದಾಗ ಬೈಗುಳಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಬೈಗುಳಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ".[೩] 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ತಳಮಳ, ಸ್ವರಕ್ಷಣೆ, ಸಮತೋಲನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

* "ಬರ್ರ್ಯೋ ಹಾಟ ಕುಡಿದವ್ರ್ಯಾ... ಜಡ್ಡಗಿಡ್ಡ ಬಿದ್ದೀರಿ' (ಹು.ಪು.೨)
* "ಈ ಚಿನಾಲಿ ಬಂದು, ತೆಲಿ ತುಂಬ್ಸಿ, ಮನಿ ಹೋಳ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಲ್ಸ" (ಹು.ಪು.೫)
* "ಇವನೌನ, ಈ ಮುದುಕಾ ಕಣ್ಣಾಗ ಯಾನೂ ತೊರಸೂದಿಲ್ಲ ಮಗಾ, ಎಲ್ಲಾ ಗುಮ್ಮನ ಗುಸುಕತನಾ" (ಹು.ಪು.೧೫)
* "ಹುಟ್ಟ ಮುರಿಬೇಕ ಖರೆ, ಗಂಡಸನ್ಸ ಶಕ್ತಿ ಮುರಿಬಾರ್ದು, ರಟ್ಟಿ ಅದಾವೊ ಯಾನ ಜೋಗವ್ವನ ಚೌಡಕಿ ಕಂಬಿ ಅದಾವೋ?"
* "ಮಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಂಗ್ಸ... ಉಡದ ಜಾತಿ... ಬಡದಟ್ಟ ಹಿಗ್ಗತೈತಿ". (ಹು.ಪು.೩೪)
* "ತಮ್ಮಾ ಮದಲ ಮುಕಳಿ ತಕ್ಕೊಂಡ ಬಾ... ಹಾದಿ ಬಿಡಲ್ಯಾಕ ಇಲ್ಲ್ಯಾನ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ದೇಶಗತಿ ಐತಿ"? (ಹು.ಪು.೪೧)
* "ಕಡೀಕು ತನ್ನ ಹಟಾನ ಸಾದಿಸಿದ್ಲು... ದೆವ್ವರಂಡಿ, ಆಕಿ ಮನಿ ಮುರಿಲಿ, ಸೆರಗಾ ಕೊಯ್ಲಿ". (ಹು.ಪು.೫೮)
* "ಅದ್ಯಾನ ಜಮಖಂಡಿ ಸೂಳ್ಯಾರ ಗಂತ್ಲೆ ದೋತರ ಚಾಳಿ ಬಿಡತಿ". (ಹು.ಪು.೬೨)
* "ಮುಕಳ್ಯಾಗ ನೀರ ಬಿಡತೀವಿ ಮತ್ತ" (ಹು.ಪು.೬೪)
* "ಮಿಂಡ್ರಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಡಸರಾಗೇ ಉತ್ತರಾ ಕೊಡಬೇಕ". (ಹು.ಪು.೬೪)
* "ಮಂಗ್ಯಾನ ಮಗನ, ಪೇರು ಕಾಯಿ ಹೆಡಿಗೆ ಯಾನ್ಲೆ, ಹೆಂಗ್ಸ ಅಂದ್ರ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಬರ್ಲಾಕ (ಹು.ಪು.೬೫)
* "ಊರಾಗಿನ ಹಾದಿಯಾನ ಇವರ ಅವ್ವಗೋಳ ತಂದ ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ ಯಾನ್ರೊ" (ಹು.ಪು.೬೯)
* "ಏ ಅನಾಡಿ... ಲೇಜಾ... ಲೇಜಾ... ಈ ಸಬ್ ಬದಮಾಸ ಸುವ್ವರ್ ಕೆ ಬಚ್ಚೆ" (ಹು.ಪು.೭೫)
* "ಇದರ ಮಾರಿ ಮಣ್ಣಾಗ ಅಡಗಲೇ... ಸುದಾಮ ನನ್ನ ಹಾಟ್ಯಾ" (ಹು.ಪು.೭೯)

---

೩. 'ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಷೆ' ಡಾ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಅಂಗಡಿ. ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನಾಗನೂರು. ಶ್ರೀ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಠ. ಬೆಳಗಾವಿ ೨೦೦೭. ಪು. ೩೮

* “ಆ ಕಲ್ಯಾನ ನಿಗ್ರಕಡೀತಿನಿ ಸೂಳಿ ಮಗನ್ನ” (ಹು.ಪು.೭೯)
* “ಈಗ ಬತ್ಲೆ ದೇವರಿಗಿ ಗಂಟ ಬಿದ್ದಾನ ನನ್ನ ಹಾಟ್ಯಾ...” (ಹು.ಪು.೮೩)
* “ಹೋಗರ್ಲೆ ಸಾಮಾನ ತುಗೊಂಡ ಬರ್ರಿ ನೋಡೆ ಬಿಡುನು ಸೂಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನ” (ಹು.ಪು.೯೧)
* “ಇಟ್ಹೊತ್ತಿನ್ಯಾಗ ಯಾಕ ಈ ಪಿಸರಿ ಮಗಾ ಕಂಬಾರ ಮನಿಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನು”? (ಹು.ಪು.೯೫)
* “ಹಾಂಟ ಕುಡುದವರ್ಯಾ... ಸಾಲಿ ಕಲಿತ ಶಾಣ್ಯಾರ ಆಗ್ರಿ ಅಂದ್ರ ಹೊಯ್ಕೊಬಡಕೊ ಮಾಡತೀರಿ” (ಹು.ಪು.೧೧೭)

ಈ ರೀತಿ ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಬೈಗುಳಗಳ ಮೂಲಕ ‘ಹುತ್ತ’ದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೈಗುಳಗಳು ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಳಿಸಾಲ ದಂಡೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸತ್ವವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ‘ಹುತ್ತ’ದಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ.

೫.೫ ಜೋಡು ನುಡಿಗಳು :

ಜೋಡು ನುಡಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಭಾಷೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ‘ಹುತ್ತ’ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಅದೇ ಅರ್ಥಛಾಯೆವುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಅರ್ಥದ ಮತ್ತೊಂದು ಪದವನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಜೋಡು ನುಡಿಗಳು ಇವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಆಪ್ತವಾಗಿ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಜೋಡು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಮರ್ಥ, ಜಡ್ಡಗಿಡ್ಡ, ಏರುಮಾರು, ಕಾಳುಕಡಿ, ನ್ಯಾಯನಿಬಾದಿ, ಇದಿರಾಬದಿರಾ, ಇರಿಸುಮುರುಸು, ಮಾಡಿಮಟ್ಟಿ, ಸರಾಬರಾ, ಏಚುಪೇಚು, ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿ, ಕಾರಣಕಟ್ಟ, ಮೇಳಪಾಳ, ಎದುರಾಬದುರಾ, ಮಸಿಗಿಸಿ, ಮಳ್ಳಿಗಿಳ್ಳಿ, ಸುಳ್ಳಪಳ್ಳ, ಗಪ್‌ಚುಪ್, ಕಾವುರ್ ಬವುರ್, ಜಟಪಟಿ, ಮಾನಪಾನ, ಉಲಟಾಪಲಟಾ, ಮಾಡುಗೀಡು ಮುಂತಾದ ಜೋಡು ನುಡಿಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ.

೫.೬ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡಿನ ಸಂವಾದಗಳು :

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೃತ್ಯ, ಹಾಡು, ಸಂಗೀತ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಭಾಷಣೆ ಅಥವಾ ಸಂವಾದಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಾದಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗದ್ಯವೇ ಪ್ರಧಾನವಾದರೂ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವಂತಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮೆರುಗನ್ನು ಸಂವಾದಗಳು

ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ. ನಾಟಕೀಯುವಾದ ಸಂವಾದಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಓದುಗನಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರತಿಭೆವುಳ್ಳ ಲೇಖಕರು ಪಾತ್ರ-ಪಾತ್ರಗಳ ನಡುವಣ ಸಂವಾದಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂವಾದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧) ಜಾನಪದ ಸತ್ವದ ಸಂವಾದ

೨) ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಸಂವಾದ

೩) ತಾಲಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾವಪ್ರದ ಸಂವಾದ

<u>೧)</u> <u>ಜಾನಪದ ಸತ್ವದ ಸಂವಾದ :</u>

ಅ) ಸಾಯವ್ವ ಒಂದು ದಿನಾ ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. "ಆಕಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂಗ$_s$ ಮುಂದ ವರೀತು ಅಂದ್ರ ಹೊಳ್ಯಾಗ ಆಕಿ ಹೆಣಾ ತೇಲೂದ ನಿಕ್ಕಿ" ಅಂದಳು. 'ನಾ ನೋಡಾಕ ಹತ್ತೇನಲಾ... ಹೇಳೂದ ಕೇಳೂದ ಯಲ್ಲಾ ನಿಂತೈತಿ ಆ ಚಂಪವ್ವನ ಮುಂದ'.

'ನಿಮ್ಮಂತವರದ ಹಿಂಗ ಅಂದ್ರ ಇನ್ನ ಬೆನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಬಾಲಿ ಆಕಿ ಗತಿ ಯಾನಾ?' 'ಯಾನ$_s$ ಇಲ್ಲಾ. ಕಲ್ಯಾಗ ಹೇಳ$_s$ ಬ್ಯಾರಿ ನಿಂದ್ರು ಅಂತ'.

'ಮನಿತನಾ ಕೂಡ್ಲಿ ಅಂತ ಇದ್ದೂರಾಗ ನಡಿತಾನ ಮಾಡಿದೀವಿ. ಈಗ ಮನಿ ಒಡಿಯು ಮಾತ ನಾಂವ ಹ್ಯಾಂಗ ಹೇಳೂನ'?

"ಸಾಪಸಾಪ ನನಗ ಹೇಳೂದ ಆಗೂದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದುರಾಗ ನಡಿತಾನ ಇರಬಾರದಂತ ಪರ ಊರಾಗ ಗೆಳೆತನ ಇರಬಾರದಂತ ಹಾಂಗ ಆಗೇತಿ ನಮ್ಮ ಬಾಳ್ವೆ...".

'ನೀ ಬಿಡು ನಾನ$_s$ ಹೇಳತೀನಿ. ನಾಕ ಎಕರೆ ಪಾಲ ತುಗೊಂಡ ತಂದ ತಾ ಮಾಡಕೊಂಡ ತಿನ್ಲಿ' ಎಂದ ಭೀಮು ಕಾಕಾ. (ಹು.ಪು.೪,೫)

ಬ) ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಟಕ್ಕಳಿಕೆಯಿಂದ ಶಿರಿಹಾಡಿಗೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಟಕ್ಕಳಿಕೆ ಗೌಡ ಹಾಗೂ ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಕಾಕಾ ಶಾಂತಪ್ಪನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೋಡಬಹುದು. ಶಾಂತಪ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಗರಿನ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೇ 'ಯಾನ ಗೌಡಾ ಚಿತ್ತ ಈ ಕಡಿ ಬಂತು. ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ರ ನಾನ$_s$ ವಾಡೇಕ ಬರತಿದ್ನಿ...' ಅಂದ.

'ಕಟ್ಪೂ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡಾಂವಗ ಕೈ ಕಾಲ ಸಡ್ಲ ಬಿಡದಿದ್ರ, ಹ್ಯಾಂಗ?' ಅಂದ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ.

'ಯಾನಪಾ ಅದು ಅಂಥಾ ಕುಟ್ಪೂ ಕೆಲಸಾ?'

'ಅದ್ಸ ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಶಿರಿಹಾಡಿಗಿ ಹೋಗಬೇಕು ನನ್ನ ಕಾಕಾಗ ಒಂದ ಮಾತು ಹೇಳು ಅಂದ್ನ ಹಾಂಗ್ಸ ಇಲ್ಲೆ ಕಂಬಾರ ಸಾಲಿಗಿ ಹೋಂಟೇನಿ ಒಂದ ಮಾತ ಹೇಳೂನು ಅಂತ ಬನ್ನಿ...'

'ಅಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಹೊಲಾ ಮನಿ ತಾನ್ಸ ನೋಡಕೋಲಾಕ ನನ್ನದ್ಯಾವ ತಕರಾರೊ ಗೌಡಾ? ಆದ್ರ ನಿನ್ನ ತಕಾ ಬಂದು ಹೇಳುವಂತಾದ್ದ ಯಾನ ಐತಿ ಇದರಾಗಾ?'

'ನೋಡು ಮಗ್ಗಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನ ಕಾಯಿ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟದಿ. ಇಲ್ಲ ಅಂದಾವ್ರ ಯಾರು? ಹಿರ್ಯಾ ಮನಸ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮುಂದ ಅನ್ನಾಕ ಅಳಕ ಆಗಿರಬೇಕು, ನನಗ್ಸ ಹೇಳಿದಾ... ಮತ್ತ ಆ ಹುಡುಗನ್ನ ನಿನ್ನ ಉಡ್ಯಾಗ ಹಾಕಾಗ ನಾನು ಇದ್ನಿ ಅದ ಸ್ವತಾದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಮಾಮಾಡಿ ನನಗ್ಸ ಹೇಳಿತು, ಹುಡಗಾ... ಕಳಿಸಿ ಕುಡು. ಬದಕ ಕಟ್ಟೂ ಹುರುಪಿನ್ಯಾಗ ಹುಡುಗ ಐತಿ' ಅಂದ ಗೌಡ.

'ನಾ ಅವಗ ಹೋಗಬ್ಯಾಡ ಅನ್ನಾವ ಎಟ್ಟರಾವೊ ಗೌಡಾ? ಕಾಲ ಬಂದಾವುಗ ನಡ್ಯಾಕ ನೆಲಾ ಸಾಲೂದಿಲ್ಲ... ಆದ್ರ ಆ ಊರಾಗಿನ ಹೊಲಾ ಮನಿ ಮಾರಿ ಇಲ್ಲೇ ಒಂದ ನಂಬ್ರ ಕೊಂಡ ಇದ್ಸ ಊರಾಗ ಇರ್ಲಿ ಅನ್ನೂದು ನನ್ನ ಹೌಸಿ. ಅವನೂ ಇಟ್ಟ ದಿನಾ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಡ ಬೆಳದಿದ್ದಕ್ಕ ಋಣಾ ತೀರಿಸಿದಾಂಗ ಆದೀತು. ಇನ್ನ್ಸ ನಾನು ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿದ ಮ್ಯಾಲ ಅವನ ನದಿರಿನ್ಯಾಗ ಅವನ ಬದಕ. ಇದು ನನ್ನ ಹಂಬಲ. ಆದ್ರ ಹುಡುಗನ್ನ ಯಾರ್‍ಯಾರೊ ತೆಲಿ ತುಂಬಿಸಿ ಇಟ್ಟಾರ. ಗಾಳಿಗರಾ ಆದವರಂಗ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೂದು ತೆಲ್ಯಾಗ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಕುತ್ತಾನ ಹುಡುಗ'.

'ನಿಂದ ಖರೇ ಐತೊ ಶಾಂತಪ್ಪ. ಆದ್ರ ಪರದೇಶಿ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಹೊಲಾ ಮನಿ ತಾನ್ಸ ನೋಡಕೊಂಡ ಬದಕ ಮಾಡತೇನಿ ಅನ್ನಾವಗ ಬ್ಯಾಡ್ ಅನ್ನೂದ ಹ್ಯಾಂಗ? ಬಳ್ಯಾಗಿನ ಕುಡಿ ದೂರ ಹಬ್ಬಿದಟ್ಟ ಬೇರಿಗಿ ಹೌಸಿ ಹೌಂದಲ್ಲೋ?' ಸೂತಕದ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮೋತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಂತ ಶಾಂತಪ್ಪ. ಗೌಡ ಎದ್ದು ನಿಂತು 'ಜಿನ್ನು ಇನ್ನ ನಾಳೇನ ಬೇಕಾದ್ರ ನಿನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಪಾ. ನಿನ್ನ ಕಾಕಾ ಮೋಕಳೀಕ ಕೊಟ್ಟಾನ. ಇಟ್ಟ ದಿನಾ ಮಾಡಿ ಮಟ್ಟಿ ಮಾಡ್ಯಾನು ನಿನ್ನ ಕಾಕಾನ ಮರಿಬ್ಯಾಡ...' ಅಂದ. (ಹು.ಪು.೧೭,೧೮)

ಹೀಗೆ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ತುಂಬಾ, ಸಿಟ್ಟು ಸೆಡವು, ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನ, ಈರ್ಷೆ ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ.

<u>೨. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಸಂವಾದ :</u>

ಅ) ದೊಡ್ಡ ಮಹಾರಾಜರು ಕಲ್ಲಪ್ಪನನ್ನು ಮುಂಜಾನೆಯ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಾನ್ಹದ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆಯೇ ಕೂಡ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

'ದುಃಖ ಮತ್ತು ಘಾತಿ ಕರ್ಮಗಳು ಕ್ಷಯವಾಗಬೇಕು. ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಲಭಿಸಬೇಕು. ಕೊನೆಗೆ ರತ್ನತ್ರಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು. ಅದು ಬಾಳ್ಸ ದುರ್ಲಭ ಅದ.

ಶರೀರ ಮೋಹ ಮೊದಲ ಹೋಗಬೇಕು. ಮಾನಕಷಾಯ ಇಲ್ಲ ಆಗಬೇಕು'. ಅಂದರು ಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಂದೆ ಅಂದು ತೋರಿಸಿದ

'ಜೀವಿತೆ, ಮರಣೇ,............ ಯೋಗೇ.............!

.... ಸಂವರ ಯೋಗಯೋಗ ॥'

ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆಲಿಸಿದರು.

'ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಇದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದೈತಿ ನಿನಗಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

'ಇಲ್ರಿ, ಮಹಾರಾಜರ' ಅಂದ.

'ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತ ಇಲ್ಲದಿದ್ರು ಮನಸ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕ ಒಳಗಾಗತೈತಿ. ಆದ್ರ ಅರ್ಥ ಆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡತೈತಿ' ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥ ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದರು.

'ಮಹಾರಾಜರ ನನಗೂ ಧೀಕ್ಷಾ ಕುಡ್ರಿ' ಅಂದ.

'ಸಮತಾ ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಸಂಯಮೇ ಶುಭ ಭಾವನಾ...'

'ಸಮಸ್ತ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ಸಮತಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡತೀನಿ ಅನ್ನೋ ಶಕ್ತಿ ಬಂದ ಮ್ಯಾಲ ಧೀಕ್ಷಾ' ಅಂದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾರಾಜರು 'ಕಲ್ಲಪ್ಪಾ ನಿನಗ ಧೀಕ್ಷಾ ಕೊಡಬಹುದು, ಅನಸತೈತಿ ನನಗ' ಅಂದರು. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಸುಮ್ಮನಾದ.

'ಮಹಾರಾಜರ ಸಮತಾಭಾವ ನನ್ನೊಳಗೆ ಧಾರಣ ಆದಾಗ ಧೀಕ್ಷಾ ಅಂದ್ರಿ. ಈಗ ಧೀಕ್ಷಾ ಕೊಡುತೀನಿ ಅಂತೀರಿ. ಹ್ಯಾಂಗ?' ಅಂದ.

'ಕಲ್ಲಪ್ಪಾ, ಧೀಕ್ಷಾ ಕುಡುದಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಅಂದಾಗನೂ ನೀ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿ. ಈಗ ಕುಡತೀನಿ ಅಂದಾಗೂ ನಿನ್ನ ಭಾವನಾ ಒಂದs ಇತ್ತು. ಸಮತಾಭಾವ ಅಂದ್ರ ಇದs. ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಒಪ್ಪಿಗಿ ತಗೊಂಡ ಬಾ. ಸಂಸಾರ ತ್ಯಾಗಕ್ಕ ಬರೀ ಮನಸ್ಸಿನ ತ್ಯಾಗ ಸಾಲದು. ಆತ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣದ ಹಾದಿಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಇರಬಾರದು' ಅಂದರು. (ಹು.ಪು.೧೦೬,೧೦೭)

ಬ) ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಲ್ಲೇಖನಾದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೋಡಬಹುದು.

'ಸಲ್ಲೇಖನಾ ಅಂದ್ರ ಯಾನಾ?' ಅಂದ ರಾವಸಾಬ.

'ಅಯ್ಯ ಮಾಮಾ... ಹಿಂಗs ಮಂದಿ ಮುಂದ ಕೇಳಿಪಾ... ಜೈನರಾವ ಆಗಿ' ಅಂದಳು.

'ಜೈನರು ಕೇಳಬಾರದಂತಾ ಪ್ರಶ್ನಿ ಯಾನ ಐತಿ ಇದರಾಗ?' ಕೇಳಿದ ರಾವಸಾಬ. 'ಹಾಂಗಲ್ಲೊ ಜೈನ ಆದಮ್ಯಾಲ ಹಿಂತಾದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕಾರ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ಆಕಿ ಹೇಳಾಕ ಹತ್ಯಾಳ' ಅಂದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ.

'ನಾ ಈ ತನಕಾ ಬಸ್ತಿಗಿ ಅನಕಾ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಹಾಂಗ$_{s}$ ಹೋಗಿ ದೇವರಿಗಿ ನಡಕೊಳ್ಳುವರು ನೀವ ಹೇಳ್ರಿ...'

'ಅದಾ...... ಮಾಮಾ...... ಸಲ್ಲೇಖನಾ ಅಂದ್ರ ನೇಮ ಮಾಡಕೋತ ಆಹಾರ ಕಡಿಮಿ ಮಾಡೂದು. ಆಮ್ಯಾಲ ಗಟ್ಟಿ ಆಹಾರ ಬಿಟ್ಟ ಬರೇ ಮಜ್ಜಿಗಿ, ಹಾಲಾ.... ಹಣ್ಣಿನ ರಸಾ ಹೀಂಗ ತುಗೊಳ್ಳುದು...... ಮುಂದ ತುಸು ದಿನಾ ಆದಮ್ಯಾಲ ಬರೇ ನೀರ ಕುಡದ ಇರೂದು. ಕಡೀಕ ಒಂದ ದಿನಾ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ದೇಹ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡೂದು. ಇದಕ್ಕ ನೇಮ ಸಲ್ಲೇಖನಾ ಅಂತಾರ. ಇದು ಬಾಳ$_{s}$ ತ್ಯಾಗಿ ಇದ್ದಾವ್ರಗಿ ಸಾಧನ ಆಕೈತಿ. ಒಂದ$_{s}$ ದಿನಾನ ಆಹಾರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ದೇಹ ಬಿಡಲಾಕ ಬರತೈತಿ ಅದಕ ಯಮ ಸಲ್ಲೇಖನಾ ಅಂತಾರ...' ಅಂದಳು ಪದಮವ್ವ.

'ಹಾಂಗ್ಯಾಕ ಸಾಯೂದು?' ಕೇಳಿದ ರಾವಸಾಬ.

'ಹಾಂಗ್ಯಾಕ ಅಂದ್ರ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದಾಗ ಐತಿ. ನಮಗೂ ಹೇಳಾಕ ಬರೂದಿಲ್ಲ' ಅಂದ ಜಿನ್ನಪ್ಪ.

'ಹಾಂಗ್ಯಾಕ ಅಂದ್ರ ಈ ಆತ್ಮ ಅನ್ನೂದು ಅಮರ ಐತಿ. ಅದು ಈ ದೇಹ ದಾರಣಾ ಮಾಡಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡೂದಕ ಈ ಭೂಮಿ ಮ್ಯಾಲ ಬಂದೀರತೈತಿ. ಆದ್ರ ಬಾಳ ದಿನಾ ಅದ$_{s}$ ದೇಹದಾಗ ಇರೂದರಿಂದ ಶರೀರ ಮೋಹ ಆಗತೈತಿ ಆತ್ಮಕ್ಕ. ಇದಾ ನನ್ನ ಶರೀರಾ... ಇದಾ ಇಟ್ಟ ಚಂದ ಐತಿ ಅಂತ. ಹಂತಾ ಮೋಹ ಬಿಟ್ಟ ಈ ಶರೀರಾ ನಂದಲ್ಲಾ.... ಅಂತ ಅದರ ಮ್ಯಾಲ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ ಮಹತ್ವ ಇದ್ದೂದ ತೋರಸೂದು....' ಅಂದಳು.

'ನನಗ್ಯಾನ ಮನಸ್ಸಿಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಇದಾ' ಅಂದ ರಾವಸಾಬ.

'ಶರೀರ ಮೋಹ ಇರೂ ಲೋಭಿಗಳಿಗಿ ಇಂಥಾ ಭಾವನಾ ಬರತಾವ. ಆದ್ರ ಆತ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣದ ಹಾದಿ ಬಾಳ$_{s}$ ಘಹನ ಐತಿ ದುರ್ಲಬ ಐತಿ' ಅಂದಳು ಪದಮವ್ವ (ಹು.ಪು.೧೫೧,೧೫೨).

೩. ಲಾಲಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾವಪ್ರದ ಸಂವಾದ :

ಲಾಲಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾವಪ್ರದ ಭಾಷೆ ಗ್ರಾಮೀಣದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಗ. ಅದು ಸಂಗೀತದ ನಿನಾದದ ಹಾಗೆ ಜನರು ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥ, ಧ್ವನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿವೆ.

ಬುದ್ದವ್ವ ಪರದೇಶಿ ಜಿನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಸಾಕುವ ಹಕ್ಕು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು, ಆತ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಬುದ್ದವ್ವನಿಗೆ ದೊರಕಿದಾಗ ಆಕೆ ಅಳುವ ಭಾಷೆ ಸಂಗೀತಮಯವಾಗಿದೆ.

ಅ) 'ಖರೆ ಐತಿ ಪಾ ನಿನ್ನ ಮಾತ. ಯಾನ ಮಾಡಕ್ಕಿ ಯಾನ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿ, ನೀ ಹುಟ್ಟೂದರಾಗ$_{sss}$..... ಬುದ್ದವ್ವ $_{sss}$..... ನನಗ$_{sss}$ ದೇವ್ರ ಇಂಥಾ ಭಾಗ್ಯೆ ಉಡ್ಯಾಗ ಹಾಕಿದಾ$_{sss}$ ಸ್ವತಾ... ಜಿನ್ನೇಸೂರ$_{sss}$ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಯಾಗ$_{sss}$ ಹುಟ್ಟಿದಾಂಗ ಆಗೇತಿ..... ಅಂದು ಹೌಸಿ ಮಾಡಿದ್ದು $_{sss}$.....$_{sss}$' ಎಂದು ರಾಗವಾಗಿ ಅತ್ತು 'ಅಯ್ಯೊ ದೇವ್ರ ಯಾನಾಗಿ ಹೋತು, ಆಕಿ ಬಾಳ್ವೆ ದೇವ್ರ..... ದೇವ್ರ....' ಎಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಲೇ.... 'ನಿನ್ನ$_{sss}$ ದೊಸಗ್ಯಾರ

ಗತ್ಲೆ$_{sss}$ ಬೆನ್ನಿಗಿ$_{sss}$ ಕಟಕೊಂಡ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡಕ್ಕಿ$_{sss}$ ಕೂಸಿನಾ$_{sss}$ ಇಳಸವಾ$_{sss}$ ಒಜ್ಜಿ ಆಗಾಂಗಿಲ್ಲ ಯಾನಾ ಅಂದ್ರ$_{sss}$ ಒಜ್ಜಿ ಆಗೂ ಕೂಸ ಇದಲ್ಲಾ ಅನಕ್ರೆ$_{sss}$ ಯವ್ವಾ$_{sss}$. ಹೂವಿನಕ್ಕಿಂತ ಹಗರ ಅನ್ನಾಕ್ರೆ$_{sss}$ ಯವ್ವಾ$_{sss}$. ನನ್ನ ಡುಬ್ಬದ ಮ್ಯಾಲ ಜಿನ್ನೇಸೂರ ಕುತ್ತಾಂಗ ಆಗೇತಿ. ಅದನ ಹ್ಯಾಂಗ ಇಳಸ್ಲಿ ಅನ್ನಾಕ್ರೇ$_{sss}$ ಯವ್ವಾ$_{sss}$', 'ಹಂತಾಕ್ಕಗಿ ದೇವ್ರ ಆಯುಸ್ಸ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ ತಮ್ಮಾ' ನಿನ್ನ ಈಗ ನೋಡಿದ್ರ ಯಾನ್ನ$_{s}$ ಕುಣದಾಡಕ್ಕಿ ನಂದಿ ಕೋಲ ಕುಣದಂಗ ಆಗೂದು..... ಎಲ್ಲಾ ಬೆಡಿ ಬರಬೇಕಲಾ.....' ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಮಾತಾಡುತ್ತ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಳುವ ಬುದ್ದವ್ವಳನ್ನು ಜಿನ್ನಪ್ಪ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡತೊಡಗಿದ. (ಹು.ಪು.೨೨)

ಬ) ಕೂಸು ರಾವಸಾಬನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮುಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಲೀನವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬುದ್ದವ್ವ ಲಟ್ಟಂತ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಅವುಚಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾಲ ಭಾಷೆಯ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ನನ್ನ ರಾವಸಾಬ ಯಾನಾ ಇದಾ.....'
'ನನ್ನ ಮುತ್ತಿನ ಚಂಡ ಯಾನ ಇದಾ.....'
'ನನ್ನ ಸಕ್ರಿ ಗೊಂಬಿ ಯಾನ ಇದಾ.....'
'ನನ್ನ ಬಸ್ತ್ಯಾನ ಜಿನೇಶ್ವರ ಯಾನ ಇದಾ.....'
'ಅವ್ವಾ ಲಟಾ ಲಟಾ ಮುರದ ತಿಂದ$_{s}$ ಬಿಡಲ್ಯಾನ ಇದನಾ!

ಎಂದು ಕೂಸಿನ ಆಡಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವಳು.

ಕ) ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಹೆಂಗಸು ಬರೀ ತಮಾಷೆ ನಟಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಬದುಕೇ ಒಂದು ತಮಾಷೆ. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಶಿವರುದ್ರನ ಆ ಕತ್ತಲು ತುಂಬಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಜ್ಜೆ, ತುಂತುಣಿ, ಢೋಲಕಗಳ ನಾದದೊಂದಿಗೆ ನೃತ್ಯದ ಏರು ಉಬ್ಬುಗಳು, ತಾನ ವಿತಾನಗಳು, ಪಟ್ಟು, ಪಲ್ಲುಗಳು ಮೇಳ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿಯುವ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾದಲಯದ ಉನ್ಮಾದವನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸೋಂಗಾಡ್ಯಾನ ಶೈಲಿಯಲಿ ಅವಳು ಕಿಲಕಿಲ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಾಲ ನೂಪುರದ ನೃತ್ಯಭಾರವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲಾ ಶಿವರುದ್ರನೇ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಲಾಲಿತ್ಯಮಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಓದುಗ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

೫.೭ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ :

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ಹೊಳಿಸಾಲ ದಂಡೆಯ ಆಡು ನುಡಿಯ ಮೂಲಕ ಮುನ್ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳು ಕಾದಂಬರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ತಡಾ	ಇಂಗ್ರೇಜಿ
ಹೊರಪು	ಪತ್ರಾಸ
ಪನ್ನೋಳಗಿ	ಪರಭಾರೆ
ಉಸಾಬರಿ	ಆರಾಬಾರಾ
ನೆಗಣ್ಣಿ	ಲುಕ್ಸಾನ
ಅಗಟಗಿ	ಪಾವು
ಉತ್ತೇಕರಿ	ಫಾಜೀಲು
ಯಾಪಗಾರ್ತಿ	ಎಡತಾಕು
ದುಮಗುಡು	ಲಾಟಾನ
ನಿಕ್ಕಿ	ಎಡ್ನೆ
ವಾಜಮಿ	ಪಂಚೀತಿ
ದುಮಾಡಿಸು	ಚೈತಾಲಿ
ಡಾಗೀಣು	ಮೇಲಮುದ್ದಿ
ಖೋಡಿ	ಮಾನಕಷಾಯ
ಹುನ್ನಾರ	ಪ್ರತಿಮಾಧಾರಿ
ದಿಗ್ಗನೇ	ಪುದ್ಗಲ
ಮಕಾಳ	ಜೋರಲೆ
ಗವ್ವಗಟ್ಟಿದ	ಗಜಮ್
ಬಾನಗಡಿ	ಸಾಮಾಯಿಕ
ಅಲವತ್ತು	ದಾಬಡಿ
ಕಂಗ್ರ	ಸನೀಕ
ಮಿಂಡ್ರಿ	ಅನಗಾಲ
ಧೇನಿಕಿ	ಹೌಸಿ
ಸೇರಕಿ	ಒಗ್ಯಾಣ
ಪೈಜಾಣ	ನ್ಯಾರೀ
ಒಡಗಟಿಗಿ	ಬಕ್ಕಬಾರ್ಲೆ
ಟುಮರಿ	ಸಜ್ಜಕ
ಮುತವರ್ಜಿ	ಹೈರಾಣ
ಕಾವುರ್ ಬವುರ್	ಗಾಡಿಕೊಳ್ಳಕಟ್ಟು
ಸುತಾರಾಂ	ಒಡಪಕ್ಷಿ
ತಹಬಂದಿ	ಟಿಕ್ಕಿ
ತಾಬಡತೋಬಡ	ಏಕಸರಾ

ಸಿಳ್ಳು	ಬೋರಮಳಾ
ಗೌಜು	ಬಿಂದಲಿ
ಕಿಚಡಿ	ದೌಡ
ಹೊನ್ನುಗ್ಗಿ	ಹಣ್ಯಾಗ್ಗ
ಗೊಟ್ಟ	ಸಲಗಿ
ಪುಡಿಕೆ	ಗುಪುತ
ಹುಜೂರ	ಹ್ಯಾಪ
ಬಾಂಚೋರ	ಕೌನೆಳ್ಳ
ರುಸುವತ್	ಪುಕಟ
ಖೂನಿ	ಈರಾಡು
ದೋಬಣ	ಹಡ್ಯಾಣ
ಖುಲಾಸೆ	ಬ್ಯಾನಿ
ಹೆಡಮುರಿ	ಉಲಟಿ
ಅಚಾನಕ್	ಮುಲುಕಾಡು
ನಿಶ್ಯುಂಬ	ತಾಸೆಡಿಗೆ
ಲಿಮಜಿ	ತಿರ್ಯಂಚ
ಕೊಳೆಮಿ	ಶಂಕದ್ಯೆಯ್ಯ
ಗಸಾಟಿಲೆ	ಏರಾಮೇರಿ
ತರಾಸ	ಕೊಡುಮೆಗೆ
ಹೆಟ್ಟು	ಮೋಕಳೀಕ
ಪಡಕಿ	ಪರತಿ
ಸೀರೆಯಬಾಳಿಕಾಯಿ	ಒಮ್ಮಿಸುದ್ದಾ
ಆಹೇರಿ	ಅಂತರಾಳಿಗಿ
ಗಳೆ	ನಾಚಾಕ
ಮುಕುರು	ನಂದ್ಯಾನ
ಹಕೀಕತ್	ಹಣಿ
ಖರೆ	ಸರಂಜಾಮು
ಒಣಿಗೆ	ಹುಲುಸು
ಹರಕೋ	ಕಣಕಿ
ಇಟಕಾ	ಮಿಸಕಾಡ
ರಾಬದ ಮನೆ	ಉಡಾಫೆ
ದಗದ	ಉಪರಾಟಿ

ಪೇಣೆ	ಅಡ್ರಾಸಿ
ಉಸಲಕ್ಕಿ	ಸಾಟಾ
ಜಬರ	ದಡಕಿ
ಗ್ವಾಳಿ	ಆಸಾಮಿ
ಪಂಚೋತೀನ	ಮಾಮಲೆದಾರ
ಶಿಕೋಣಿ	ಹುಜೂರ
ಸರ್ತೆ	ಅಗರಾಣಿ
ಒಬಟಿಗ್ಯಾರ	ಉಲಟಾ
ವೈನಿ	ಅಳಕ
ಮುಟ್ಟಾಕ	ನದರಿನ್ಯಾಗ
ದುಬಟಿ	ಪೇವಡಿ
ಜೋಡನಾ	ಪಟಕ
ಕರಕೋರಿ	ಮುಸಿಬೆ
ಕಟಕೋರಿ	ಒಬ್ಬಿ
ಮುಕ್ಕ	ಸುಕಾನಿ
ನಬ್ಬ ನಸುಕು	ಗಂಡುಗಚ್ಚಿ
ಅಜ್ಜಗಾವಲು	ಜೇಟಗಾಲ
ಗಲಗ	ವತನೀಕ
ತಹಬಂದಿಗೆ	ಜರಾ
ಪ್ಯಾಣಾಕ	ಜಕಾಸ
ಪಟ್ನ	ಅಮಾತ
ಪಂಚೋದಿ	ಖಣಿಪಿಣಿ
ದುರಡಿ	ಡೌಲು
ಸಜೀಕ	ಜನವಾಸ ಮನಿ
ಗಸಾಟಿ	ಹೊಂಗಡ
ಪಡಾಹಾಕು	ಪರಾಳ
ನಟ್ಟುಕಡಿ	ಚಬಕಸುರ
ತತ್ರಾಣಿಗೆ	ಬಾಬತ್
ನಿರುಂಬಳ	ಆಲಗಂಬ
ದಾವಂತತನ	ಒಜ್ಜಿ
ಏಚುಪೇಚು	ಏರಾಟ
ಪರೂಕಾಳಿ	ಖಬರ

ಮುಗಂ	ಮರ್ಜಿ
ಬೇಜಮಿ	ಇಸ್ವಂಟ
ದಂಗದುಳಿ	ಅಬಸುಬಾ
ಅಯೋಮಯ	ಬೇಹೊಸ್
ನಿರ್ವಾ	ಪಂಜಾಗಳು
ಜಿಂದಗಾಣಿ	ಲೇಜಿಮ್
ಬೇತು	ಬೆಂಡುಬೆತ್ತೋಸು
ಪೈಕಿ	ಬರ್ಫಿ
ನಿಬ್ಬಣ	ಮಾದಿಲಿ
ಹೊಯಕ್ ಆತಲಾ	ಬಾನಾ
ಪಾಯಿದಾ	ಹತ್ತಟ್ಟ
ಪಾಡ	ಪಿಟಕ್
ಮಲಮಲಿ	ಬುದುಬುದು
ಗುದಮುರಗಿ	ಯಾಕಡಿ
ಬಾಸ್ಕಳ	ಹಾರಗಾಲ
ಪಡಿಪಾಟಲು	ಪಸಂದ
ನಂದೋಸುವುದು	ನಜರು

ಹೀಗೆ, ಅನೇಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಇಂಥ ಶಬ್ಧಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಓದುಗರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ದೂರ ಮಾಡಿ ಗಹನವಾದ ವಿಷಯ ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬರು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪದಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆಯಾ ಪದಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ಇಂಗ್ರೇಜಿ : ಈ ಪದವನ್ನು ಇಂಗ್ರೇಜು ಎಂದೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಬ್ದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ ಜನರು ಆಡುವ ಭಾಷೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.

* ಉಡಾಫೆ : ಈ ಪದ ಮರಾಠಿಯ 'ಉಡಾಫೂ' ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಅಸಡ್ಡೆ, ಉದಾಸೀನತೆ, ಸುಳ್ಳು, ಬಡಾಯಿ, ಧೋರಣೆ.

*   ಉಸಾಬರಿ :   ಈ ಪದವೂ ಮರಾಠಿಯ ಉಸಾಬರ್, ಉಸಾಭರ್ದಿಂದ ಬಂದ ಪದ. ಇದರರ್ಥ ಗೊಡವೆ, ಗೋಜು, ತಂಟೆ.

*   ಪಡಾಳಿ :   ಇದು ಮರಾಠಿಯ 'ಪಡದಣೀ' ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ದೊಡ್ಡ ಅರಿವೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡು, ಅರಿವೆಯ ಚೂರು.

*   ಖೋಲಿ :   ಇದರ ಮೂಲ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ (ಖೋಲೀ). ಇದರರ್ಥ ಕೋಣೆ, ಕೊಠಡಿ.

*   ನಕ್ಕಿ :   ಇದು ಅರಬ್ಬಿ ಪದ ನಕೀ ಎಂಬುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಪದ ನಕ್ಕೀ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಖಾತರಿ, ಖಂಡಿತ.

*   ನ್ಯಾರಿ :   ಈ ಪದದ ಮೂಲ ಪಾರಸಿಯ ನಹಾರ್, ನಹಾರೀ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿಯ ನಹಾರೀ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯ ನ್ಯಾಹರೀ. ಇದರರ್ಥ ಬೆಳಗಿನ ಉಪಾಹಾರ, ತಿಂಡಿ, ನಾಷ್ಟಾ, ಫಳಾರ, ಅಲ್ಪೋಪಹಾರ.

*   ವಾಜಮಿ :   ಈ ಪದದ ಮೂಲ ಮರಾಠಿಯ ವಾಜಬೀ, ವಾಜಬ್, ವಾಜವೀ, ವಾಜಿಬ್, ವಾಜಿಬೀ, ವಾಜೀಬೀ, ಹಿಂದಿ ಹಾಗೂ ಅರಬ್ಬಿಯ ವಾಜಿಬ್, ವಾಜಿಬೀ ಮತ್ತು ತುಳುವಿನ ವಾಜಬಿ, ವಾಜ್ಮಿ. ಇದರರ್ಥ ಸಮಂಜಸವಾದುದು, ಯುಕ್ತವಾದುದು, ಉಚಿತವಾದುದು.

*   ಅಜ್ಜಗಾವಲು : ಈ ಪದವು ಬಿಸ್ಲರಿ ಬಾಟಲ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಅಜ್ಜ ಕಾವಲು ಮಾಡುವುದು.

*   ತಾಸೆಡಿಗೆ :   ಕೊರವರು ಬಾರಿಸುವ ತಾಸೆ ಆಕಾರದ ಹೆಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಬುಟ್ಟಿ. ಈ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ತಾಸೆಯ ಮೂಲ ಅರಬ್ಬಿಯ ತಾಸ್, ಹಿಂದಿಯ ತಾಸಾ, ತಾಶಾ, ಮರಾಠಿಯ ತಾಸಾ, ತಾಸ್, ತಾಶಾ. ಇದರರ್ಥ ಕೊರಳಿಗೆ ನೇತುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎರಡು ತೆಳ್ಳನೆಯ ಬಡಿಗೆಗಳಿಂದ ಬಾರಿಸುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಚರ್ಮವಾದ್ಯ.

*   ಧೋತ್ರ :   ಈ ಪದದ ಮೂಲ ಮರಾಠಿಯ ಧೋತ್ರ, ಧೋತ್ರಾ, ಧೋತರ್, ಹಿಂದಿಯ ಧೋತರ್, ಧೋತರಾ, ತುಳುವಿನ ದೋತ್ರ, ಇದರರ್ಥ ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆ, ವಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರೀಯ.

ಹೀಗೆ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎರವಲು ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ಉಪಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳು ಎರವಲು ಪದಗಳು ಅಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಹೊಸ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ

ಬರುವ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಗಳಿಗೆ, ಅರಬ್ಬಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ತುಳು, ಪಾರಸಿ, ಮರಾಠಿ, ಉರ್ದು, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಮೂಲವಾಗಿವೆ.

೫.೮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ :

'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಜೈನಧರ್ಮದ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನುಡಿಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆ ನುಡಿಗಳು ಬದುಕಿನ ನಾನಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವಗಳು ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಹುತ್ತದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ, ಕಲ್ಲಪ್ಪ, ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಪದಮವ್ವ ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಸಾರ ಬಳಕೆಯಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ನುಡಿಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

* ಮನಸ್ಯಾನ ಜಿದ್ದ ಕ್ರಿಯಾದಾಗ ಇರಬೇಕ್ರೊ, ಮಾತಿನ್ಯಾಗ ಇರಬಾರ್ದ.
* ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದಂಗ ನಡಕೊ ಬೇಕಂದ್ರ ಮಿಥ್ಯಾ ಆಚರಣಿ ಬಿಡಬೇಕ ಆಗತೈತಿ.
* ಹಿಂಸಾ ಮೂಲದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಸ್ತಿ ಒಳಗ ವೀತರಾಗನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಮಾಡೂದ ಅಂದ್ರ ಯಲ್ಲಾ ವಿರುದ್ದ ಆಕೈತಿ.
* ನಮ್ಮ ಸಾತ್ವಿಕ ಶಕ್ತೀನ್ಸ ವೈರಿಗಳಿಗಿ ಒಂದ ಅಸ್ತ್ರ ಆಗಬೇಕ್ರೊ.
* ಆಯುಧ ದೇವತೆಗಳನ್ನ ಪೂಜಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಪುದ್ಗಲಗಳು ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಾವು ಮನಸ್ಸಿಗಿ. ಅದು ಸಾಮಾಯಿಕಕ್ಕ ಅಡ್ಡಿ ಆಕ್ಕೈತಿ.
* ಒಂದೊಂದು ಸರ್ತಿ ಮಾನಕಷಾಯ ಬಿಡಲಾಕ ಬಸ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾಗತೈತಿ...... ಆದ್ರ ಬಸ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸೇನಿ ಅಂತ ಹೇಳೂದು ಮಾನ ಕಷಾಯದ ಪುದ್ಗಲದಾಗ ಒದ್ಯಾಡಿದಂಗ.
* ನನ್ನ ದುಃಕರ್ಮಗಳು ಕ್ಷಯ ಆಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮರಣ ಮತ್ತು ರತ್ನತ್ರಯಗಳು ಲಭಿಸಲಿ.
* ಮಾನಕಷಾಯ, ಹಂತಾ ಭಗವಾನ ಬಾಹುಬಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೂ ತಾನು ನಿಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ನೆಲದಾಗ ಅನ್ನು ಹಂಗ್ಸ ಕಾಡಿತ್ತು.
* ಸಾಮಾಯಿಕ ಪಾಠದ ಮೊದಲನೇ ಸಾಲನ್ಸ 'ಸತ್ವೇಷಿ ಮೈತ್ರಿಂ' ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಭಾವ ಬರಲಿ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೊ ಮಂತ್ರ ಅದಾ.
* ತಿರ್ಯಂಚಗತಿಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯಗತಿಗಿ ಬಂದೀವು..... ದೇವಗತಿಗಿ ಹೋಗಬೇಕಲಾ ನಾವು? ಹ್ವಾಸಾ ಮಾಡೂದು..... ನಾವು ತಿನ್ನೂದು ಬರಿ ಆಹಾರ ಅಲ್ಲಾ. ಅದು ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಜೀವಶಕ್ತಿ. ಅದನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಯಮಕ್ಕ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ರ ಆ ಶಕ್ತಿಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ತೇಜಸ್ಸ ಬರತೈತಿ.

*	ಆಚರಣಿ ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾದಾಗ, ನಮ್ಮ ಮನಸಿನ್ಯಾಗ ಇರಬೇಕ್ರೊ. ಮಂದಿ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಚರಣಿ ಇರಬಾರದು. ನಮ್ಮ ನಿಗ್ರಂಥ ಮುನಿಗೋಳು ಯಾರಿಗರೆ ಹೇಳಿ ಉಪವಾಸ. ಮಾಡಕೊತಾರ ಏನು? ಆತ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಂದ್ರ ಏಕಾಂತ. ನಮ್ಮ ಒಳಗೀನ ಆತ್ಮಕ್ಕ ನಾವು ಖರೆ ಇದ್ರ ಆತು.

ಇಂಥ ಗ್ರಾಮೀಣ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾಷೆಯ ನುಡಿಗಳು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷತೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿರುವ, ಆಚರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒದಗುತ್ತದೆ.

* * *

ಅಧ್ಯಾಯ – ೬

ಸಮಾರೋಪ

[illegible]

[illegible]

ಅಧ್ಯಾಯ – ೬

ಸಮಾರೋಪ

ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ತನ್ನ ಪರಂಪರಾಗತ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಥನದ ಮೂಲಕ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಇದೆ. ವಿಷಯ ವಸ್ತು, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಾಜದ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ'ವು ಕೂಡ ಇಂಥ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಸತ್ತ್ವಶಾಲಿ ಮಗ್ಗುಲನ್ನು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮ ಹೊಸದಾದ ರೀತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದಿದೆ. ಪರಂಪಾರಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಬಹುಕಾಲದ ಮೌಢ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಪುನಃ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತತ್ವ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳ ಸಮರವೇ ನಡೆದು 'ಬದುಕು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಎಂಬ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಜೀವ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಬಾಹ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಂತರಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದು ವಾಸ್ತವದ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಗಿಂತ ಹುತ್ತವೇ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಅದಕ್ಕೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಘಟನೆಗಳು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಸರುಗಳು, ಜೈನ ಸಮುದಾಯದ ಜನಜೀವನ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅವರಾಡುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಜಾನಪದ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಲಾಲಿತ್ಯಮಯ ಭಾಷಾ ಲಯಗಳು ಬಳಕೆಗೊಂಡು ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಧ್ವನ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರುಗಳಾಗುವುದು ಸಹಜ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಶಿರಿಹಾಡಿಯ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಅಸಂಗತನದ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೂ ಇವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಪರಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೇ ಕಾದಂಬರಿ, ಓದುಗರಿಗೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬಂದ ಕೆಲವು ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳು, ಅವಕಾಶವಾದಿತನಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಉತ್ಸವ, ಮೆರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಜನರ ಜೀವನ, ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಾಷೆ ಮುಂತಾದವು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಭೀಮು ಮುತ್ಯಾ, ಕಲ್ಲಪ್ಪ, ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ರಾವಸಾಬ, ಬುದ್ದವ್ವ, ಪದಮವ್ವ, ನಿರ್ಮಲಾ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಜೈನ ಬದುಕಿನ ಆಶೋತ್ತರದ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಪಾತ್ರಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಲೋಕಾಪುರರು ಅವುಗಳ ಸ್ವಭಾವ ಹಾಗೂ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊಳಿಸಾಲ ದಂಡೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾಷೆ, ಪಾರಿಜಾತದ ತುನುಕುಗಳು, ಜಾನಪದೀಯ ಭಾಷೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಬೈಗುಳಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡಿನ ಸಂವಾದಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆ, ಅಲಂಕಾರಪರ ಮಾತುಗಳು ಓದುಗರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು, ಇನ್ನುಳಿದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರದೇ ಆದ ಮಹತ್ವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾರ ಸತ್ವವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ನೆಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡ–ಸುಳಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕಾಲದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗಳಿಂದ 'ಹುತ್ತ'ವು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದು 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟತೆ. ಹೊಳಿಸಾಲ ದಂಡೆಯ ಆಡು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಲೇಖಕರು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಆಡುನುಡಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು 'ಹುತ್ತ'ದಂತ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ

ವಿಷಯ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಜನಾಂಗಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಲಯಗಳು, ಆಡುನುಡಿಯ ಸೊಗಡು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭಾಷೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ.

೨) ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನೆಲೆ ಕೊಡುವುದು 'ಹುತ್ತ'ದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಜೈನ 'ಜನಾಂಗದವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಹುಸಿತನವನ್ನು, ಪೊಳ್ಳುತನವನ್ನು ತಾವೇ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ದಟ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ರೀತಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ.

೩)ವಾಸ್ತವವಾದದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಬದುಕಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ದೈವಕ್ಕೇರಿಸದೇ ಸಹಜ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆ ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಜೊತೆ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ, ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗುವುದು 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಲೇಖಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೪) ಸಹಜತೆ, ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ ಮೂಲಕ ಅವರ ಭಾವ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಅಂತಸತ್ವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಪರಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

೫) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ಆಂದೋಲನದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಗಾಂಧಿ ಹಾಗೂ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಇವೆರಡೂ ಪರಂಪರಾಗತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದರ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು 'ಹುತ್ತ'ವು ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬದುಕಿನ ನೈಜತೆ, ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆ, ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅನುಭವ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪ ತಾಳಿ ಹೊಸದೊಂದು ಆಯಾಮವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೬) 'ಹುತ್ತ'ವು ಹೊಸ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳತ್ತ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು, ಘಟನೆಗಳು, ಕಥಾವಸ್ತು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪ ಪಡೆದಿವೆ.

೭) 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ, ಬಣಗಳ ನಡುವಿನ ಈರ್ಷೆ, ಸಂಘರ್ಷ, ಪ್ರೇಮ–ಕಾಮ, ಹೊಡೆದಾಟ–ಬಡಿದಾಟಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಪಾತ್ರಗಳ ಮುಖೇನ ಹೆಣಗಾಡುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ವಾಸ್ತವಿಕ ಬದುಕು ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ಹಳ್ಳಿ ಮಟ್ಟದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡವ ರೈತಾಪಿ ಜೈನ ಸಮಾಜದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬದುಕಿನ ನಿಷ್ಠುರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃತಿಯು ಮೇಲ್ನೊಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೃತಿ ಎನಿಸಿದರೂ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಪಡೆದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾದಂಬರಿ ಎನಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಂತೆ ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪರಿವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ 'ಹುತ್ತ'. ಇದು ವಿಸ್ಮಯ. ಜೀವಂತವಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು 'ಹುತ್ತ'ದ ವಿಶೇಷತೆ. ಹಳ್ಳಿ ಬದುಕಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಆ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ದುತ್ತನೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಹುತ್ತ' ಮಾತ್ರ ಜೀವನದ ಗಾಢವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ 'ಹುತ್ತ'ವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾದಿ ನೆಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿಯೂ, ಜೈನ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಲಾಲಿತ್ಯಮಯ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿಯೂ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ 'ಹುತ್ತ'ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ 'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲು. ಹಲವು ಕೃತಿಗಳ ದಾಖಲೆಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗುವ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಕೃತಿ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಲೇಖಕರ ಇನ್ನುಳಿದ ಕೃತಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿ. ಒಮ್ಮೆಗೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದ ಹುತ್ತ ಪುನಃ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ 'ಹುತ್ತ'ದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾರೀರ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಒಳ ತುಡಿತ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಮಗ್ರ, ತೌಲನಿಕ, ರಾಚನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ತೆರೆಯುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಲೇ 'ಹುತ್ತ' ಒಂದು ಒಳಗಿನ ಜೈವಿಕ ಪ್ರಪಂಚ; ಅದು ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನುಬಂಧಗಳು

ಅನುಬಂಧ ೧

'ಹುತ್ತ'ದ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು

'ಹುತ್ತ' ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಓದುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ಓದಿನ ಅನುಭವ ನೀಡಿದಂತೆ, ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಿಗೆ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕಾಣ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅದನ್ನು ಓದಿದ ಅನೇಕರು ನೇರವಾಗಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಬರೆದು ಮೆಚ್ಚಿಗೆ, ಅನಿಸಿಕೆ ಹೇಳಿದರು. ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿದರು. ಕೆಲವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕೃತಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ, ಸವಾಲುಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಲೇಖಕರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಓಲೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾಡಿನ ವಿಮರ್ಶಕರು, ವಿವೇಕಮತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿವೆ.

೧)

ಆತ್ಮೀಯ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ,

ನಿಮ್ಮ 'ಹುತ್ತ' ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೃತಿಯ ಮೊದಲ ಗುಣ ಅದರ ಸಂವಹನಶೀಲತೆ. ಅಂಥಾ ಆಕರ್ಷಕ ಶೈಲಿ ನಿಮ್ಮದು. ಈ ಬಗೆಯ ನಿಮ್ಮ ಶೈಲಿಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಪುಟಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಯೂ ಸಹ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಆಗಿದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ತುಂಬ ಸಮರ್ಥ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದೀರಿ. 'ಆತನ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವ, ಜೈನರ ಅಹಿಂಸಾತತ್ತ್ವ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿ ಹಿಂಸೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದುರಂತವಾಗುವುದು ಬದುಕಿನ ನಿಗೂಢತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ'. ಅಹಿಂಸೆಯೆಂಬುದು ವಿವೇಕ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ; ಹಿಂಸೆಯೆಂಬುದು ಬದುಕಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ವದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ನೆಲೆ. ಒಂದನ್ನೊಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ನಿರಂತರತೆಯೇ ಬದುಕು. ಇದು ಮಾನವ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಥೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ತುಂಬ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿರುವಿರಿ.

ಬುದ್ದವ್ವಳ ಸಾವು ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಲಳ ಪಾತ್ರ, ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಜೀವಂತವಾದವುಗಳು. ಜಾತಿ ಧರ್ಮ ವೈಷಮ್ಯಗಳು ಭಾರತೀಯ ಬದುಕನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒಡೆದು ಆಳುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯ ಕಾದಂಬರಿ ಮೌನವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ದ್ವೇಷ ಮುಂತಾದ ರಾಗಗಳು ಸದಾ ಮಾನವ ಕುಲವನ್ನು ಆಳುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿಯೇ ಬದುಕುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಬಂದೂಕಿನ ವಿಜ್ರಂಭಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ಸಾವು ತರುವ ವಿಷಾದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವೆಂದು ಜಿನ್ನಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ನೇತಾಡುವ ಬಂದೂಕು ಸಾರಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೃತಿಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ನಿಂತಿರುವುದು ಅದು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಾದದ ತರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ! ಆದರೆ ಆ ವಿಷಾದ ಅರಿವಾಗಿ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿ, ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆಂಬುದೇ ದುರಂತ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವೊಂದರ, ಜೈನ ಓಣಿಯೊಂದರ ಬದುಕನ್ನು ನೀವು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವಿರಿ ಎಂಬುದೆ, ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಡೆ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನೀವು ಹೊರಬರಬೇಕು. ಜೈನರ ಬಗ್ಗೆ, ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ, ಗ್ರಹಿಕೆ ದೊಡ್ಡದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲೇ ನೀವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ, ಭಾರತೀಯ ಬದುಕು ಒಂದು ಓಣಿಯ ಕಥೆಯಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಓಣಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಟ್ಟು ಅನುಭೂತಿ. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿ ಓದಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಿಮಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮು ಕಾಡನಕುಪ್ಪೆ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು - ೫೭೦೦೨೧.

೨)

ಮಾನ್ಯರೆ,

'ಹುತ್ತ' ಕೃತಿ ತಲುಪಿತು, ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಜೀವನ, ನಂಬಿಕೆ, ಮಮತೆ, ಕ್ರೋಧಗಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ, ಸಹಜ ಕಥನ ಕ್ರಮ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಲೆಯ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣ ಪದಮವ್ವ ತಿಳಿಯುವುದು 'ಪ್ರೌಢ' ನಿಲುವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ನಡೆಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಂದ 'ಭೀಮುಕಾಕಾ'ನ ಸಲ್ಲೇಖನ ನಿರ್ಧಾರ ಸಹ ಜೈನ ಸಾತ್ವಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊದ ಮೊದಲು ನೀರಸವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ೧೦೦ ಪುಟಗಳ ನಂತರ ಓದುಗನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಕಥೆ ಸಾಗುವುದು. ಲೇಖಕರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲಪ್ಪನಂತಹ ನಿರಾಸಕ್ತರು ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವುದು ಸಹ ಸಹಜವೇ. ಭವಿಷ್ಯ ಶೂನ್ಯ ಎನಿಸಿದಾಗ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ, ವಿಷಮ ಸತ್ಯವೂ ಇರಬಹುದು. ರಾತ್ರಿ ಮುನಿ ಸಂಘ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಬಂದಲ್ಲಿಗೇ ಕೃತಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಿಗ್ರಂಥರ ಬಗೆಗೂ ಇತರರಿಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ. ಇಂದಿನ ಹಳ್ಳಿ-ನಗರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ ಜೈನ ಗುಡಿಬಂಡೆ ೧೯-೦೬-೨೦೦೨

೩)

ಪ್ರೀಯ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ್,

ನೀವು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಳಿಸಿರುವ 'ಹುತ್ತ' ತಲುಪಿದೆ. ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಒಂದು. 'ಬಿಸಿಲು ಪುರ'ಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಕಾದಂಬರಿ. ಜೈನ ಸಮಾಜದ ಕಥೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಸ್ವರೂಪ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ವಿವಿರಗಳು ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಬರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಈಚಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀವು ಬಹಳ ಸಂಯಮದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಆಡು ಮಾತಿನ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಅಡತಾರದ ಮಿಶ್ರಣ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಸಾಕಷ್ಟು ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಬಣಗಳ ನಡುವಿನ ಈರ್ಷೆ, ಸಂಘರ್ಷ, ಪ್ರೇಮ–ಕಾಮ, ಹೊಡೆದಾಟ–ಬಡಿದಾಟಗಳ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದವನೇ. ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಪಾತ್ರಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಉಳಿದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಭೀಮು ಕಾಕಾ, ಕಲ್ಲಪ್ಪರ ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ತಿರುವುಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿನೋದ, ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ನಡಿಗೆ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸಿತು. ಶಾಲೆಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನಾನದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ವಿವರಗಳೇ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಜೀವಂತಿಕೆ ತರುತ್ತವೆ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹಿರೇಮಠರು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿವರಗಳು ನಿಮಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತೆಳುವಾದ ವಿವರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯ ಶೋಧ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಧ್ವನಿ ಇದೆ. ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಪಲಾಯನ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ. ಇರಲಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ ನವೋದಯ ನಗರ, ಧಾರವಾಡ – ೫೮೦೦೦೩.

೪)

ಶ್ರೀಯುತ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರಿಗೆ, 'ಹುತ್ತ' ಓದಿದೆ. ಈ ವರ್ಷದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು. ೧೫ ಪುಟಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆದು ಇವತ್ತೇ ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ 'ಸಂಕಲನ'ಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 'ಸಂಕ್ರಮಣ'ಕ್ಕೆ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ನಿಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಚಂಪಾ ದೂರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು.

ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ದೋಷಗಳಿವೆ. ಉದಾ : ೬೫, ೬೬ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ 'ಶಿವರುದ್ರ' ನ ಬದಲಿಗೆ 'ಶಿವಲಿಂಗ' ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ೧೫೭ ನೇ ಪುಟದ ಕೊನೇ ಸಾಲಲ್ಲಿ 'ಜಿನ್ನಪ್ಪ' ಎಂದಿದೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ೧೭೧ ನೇ ಪುಟದ ೧೨ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 'ಚೌಗಲೇರ' ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. 'ದೇಸಾಯರ' ಬರಬೇಕಿತ್ತು ಅಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ನಾನೇ ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೀನಾ ನೋಡಿ. ಬಹುಶಃ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಬಹುದು. ಗಮನಿಸಿ. ಮುಂದೆಯೂ ಇಂಥ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಬರಲಿ.

ಶ್ರೀ ಶರಭೇಂದ್ರಯ್ಯ ಬಿ. ಎಂ. ೧೭೬, ೩ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ೩ ನೇ ಮೇನ್, ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾಲೋನಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ. ೨೭ ಎಪ್ರಿಲ್. ೨೦೦೨.

೫)

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಅವರಿಗೆ, ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು. ತಾವು ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ 'ಹುತ್ತ' ತಲುಪಿತು. ಕಾದಂಬರಿ ಇತರ ಗಣ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆಗೊಂಡದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು.

ಬಂದ ದಿನವೇ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ನಡೆ–ನುಡಿಗಳ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಚಿತ್ರಣ ಚಂದಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ. ನಿರೂಪಕರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪದಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಕಾದಂಬರಿ ಇನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾಗಿ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಪುಟ ೨೬ ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷಯ– ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎಕರೆ ನಟ್ಟು ಕಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪುಟ ೨೯ ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ದಿನದ ಮುಂಚಿನ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಕಿಚ್ಚು ಹಾಯುತ್ತಾರೆ. ಪು. ೧೭೭ ರಲ್ಲಿಯ ಹಾವು ಹತ್ತು ಮಾರಿನಷ್ಟು ಉದ್ದ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಅಜಿತ ಅಣ್ಣಾರಾಯ ಮಿರ್ಜಿ ಶಾಂತಿ ಸೇವಾ ಸದನ. ಶೇಡಬಾಳ. ೫೯೧೩೧೫. ತಾ. ಅಥಣಿ. ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ.

೬)

ಪ್ರೀಯ ಶ್ರೀ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ,

ವಂದನೆಗಳು, ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೃಷ್ಣಾ ದಂಡೆಯ ಜನರ ಗಟ್ಟಿ ಹಾಲಿನಂಥ

[illegible]

ಬದುಕನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ, ಹದವಾಗಿ ಆರಿಸಿ, ಒಪ್ಪವಾದ ಹೆಪ್ಪನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಮೃದ್ಧ ಕೆನೆ ಮೊಸರನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ದ ಮೂಲಕ ಉಣಬಡಿಸಿರುವಿರಿ.

ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜೈನ ಸಮುದಾಯದ ರೀತಿ-ರಿವಾಜು, ನೀತಿ-ನಡತೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ದಿಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು 'ಹುತ್ತ'ದಲ್ಲಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವಿರಿ. 'ಹೂಂ ಅಂದ್ರs ಹೂವಿಲೆ ಒಗದಾಂಗಕೈತಿ, ಇಲ್ಲಂದ್ರs ಎತ್ತಿ ಒಗದಾಂಗಕೈತಿ' ಎನ್ನುವಂಥ ಒಡಪಿನಂತಹ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಬುದ್ದವ್ವ ಸಾಯುವಾಗಿನ, ಪದಮವ್ವ ಹಡೆಯುವಾಗಿನ (Climax) ದೃಶ್ಯಗಳು ಓದುಗನನ್ನು ಕುತೂಹಲದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಧರ್ಮದ ಕುರಿತಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಜೀವನದ ಚಮತ್ಕಾರಗಳ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನ ನಿಗೂಢತೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು 'ಬಿಸಿಲುಪುರ'ದಿಂದ ಬಹು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ.

ಜನರು ನಿತ್ಯ ನೋಡುವ, ಅನುಭವಿಸುವ ಕೃಷ್ಣೆಗಿಂತ ದೂರದ, ಕಾಣದ ಗಾಂಧಿ ಬಹಳೇ (Powerful) ಆಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾಗಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಹುತ್ತ'ದ ನಾಯಕ ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಭೀಮು ಕಾಕಾ ಇವರಾರೂ ಆಗಿರದೆ, ನಿಜವಾದ ನಾಯಕ ಗಾಂಧೀಯೇ ಎಂದೆನಿಸದಿರಲಾರದು. 'ಹುತ್ತ'ದ ಭಾಷೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಗಡ್ಡೇಗಳಷ್ಟೇ ಸತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತಾದುದು.

ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ವಾರಸುದಾರರು ನೀವು ಖಂಡಿತ ಹೌದು. ರಾವಬಹಾದ್ದೂರ ಸತ್ಯಕಾಮ, ದು. ನಿಂ. ಬೆಯವರ ನಿರ್ಗಮನದಿಂದ ಆಗಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಮಾಧಾನ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ ಇದೆ. ನಿಮಗೆ ಸರಿ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹಿರೇಮಠರಿದ್ದಾರೆ.

ಸೊಗಸಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಜಾಣ, ಹುರಿಕಟ್ಟಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೊಸೆಯುವ ನಿಪುಣ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ನಿಮ್ಮ 'ಹುತ್ತ'ಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ, ಅದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿ. You are a born story teller. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಹಾರ್ದಿಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಶ್ರೀ ಜಯವಂತ ಕಾಡದೇವರ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಗಮ, ಬನಹಟ್ಟಿ, ೨೮-೦೮-೨೦೦೩

೭)

ಪ್ರೀಯ ಗೆಳೆಯ ಲೋಕಾಪುರ,

ನಿಮ್ಮ 'ಹುತ್ತ'ನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಒಂದೆ ಬಾರಿಯ ಓದಿಗೆ ದಕ್ಕಿದ ನನ್ನ ಕೆಲ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು - ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು - ಖಾಸಾ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಖುಲ್ಲಾ ಖುಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಈ ಖಾಸಗಿಯಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಪತ್ರ.

[illegible]

'ಹುತ್ತ' ಅಪಾರವಾದ – ದಟ್ಟವಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ಅನುಭವಗಳ ಮೊತ್ತ. ಅದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆಯೆಂದರೆ – ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಇಷ್ಟೇಲ್ಲಾ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಬದುಕಿನ ಪಾತಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬಷ್ಟು! ಓದುಗನನ್ನ ಪಕ್ಕನೆ ಹಿಡಿದು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುವುದೆ ಈ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ! ಇಂಥ ಒಂದು ತಾಜಾ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮೂಲಕ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯ–ಹಿಂಸೆ–ಅಹಿಂಸೆ, ಪ್ರೀತಿ–ಪ್ರೇಮ–ರಾಗ–ವಿರಾಗಗಳಿಗೆ ಏನು ಬೆಲೆ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವ ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಖಾಸಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವ ಜೈನರ ಬದುಕಿನ ಜಗತ್ತು.

ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ಹೊರ ಬರುವ ಸಮಾಜ ಹಿಂಸೆಯ ನಾನಾ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಒದ್ದಾಡುವ – ಓಡಾಡಿ ವಿಫಲವಾಗಿ ಪುನಃ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡುವ ಆಶಾವಾದದೊಂದಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಭೀಮು ಕಾಕಾ – ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ತಿರುಗಿದ್ದು, ಬಂದೂಕದ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಗಾಂಧಿ ಸಾವಿನಿಂದ ಸ್ತಬ್ದವಾಗುವುದು..... ಕಲ್ಲಪ್ಪ ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗಿ – ಪುನಃ ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯು ಹಲವು ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ತುಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

'ಗಾಂಧಿ'ಯನ್ನ ಒಂದು ರೂಪಕವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅದರಲ್ಲೂ ಕತೆಯ ಹೊರಗೆ – ಉಳಿಯದ ಹಾಗೆ – ಕತೆಯ ಓಘಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ರಾವಸಾಬ, ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಶಿವರುದ್ರ, ಭೀಮು ಕಾಕಾ – ಕಲ್ಲಪ್ಪ – ಪದಮವ್ವ – ಚಂಪವ್ವ – ನಿರ್ಮಲಾ ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಓಡಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಾವ್ಯದ ಸಮ ಸಮಕ್ಕೆ ಏರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಘಟನೆಗಳು – ಚಿತ್ರಗಳು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಮೂಡಿವೆ.

ಜೈನರ ಒಳ ಬದುಕು – ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಬದುಕು – ನೇಮ ನಿಷ್ಠೆಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಾಢವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆಯೆಂದರೆ, ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತ ಮೂರ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೇರಿಯನ್ನು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ, ಅದರೆಲ್ಲಾ ಭೀಕರತೆಯೊಂದಿಗೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ವರ್ಣನೆ – ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ನಿನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲ – ತೀರಾ ನಿನ್ನೊಳಗಿನ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿದು ಹೋಗಿರಬೇಕು. 'ಬಿಸಿಲು

ಪುರ'ದಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆದುದಕ್ಕೆ – ಇಂಥ ಕಾದಂಬರಿ ಯೊಂದನ್ನ ಬರೆದವ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ – ಎಂಬ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ – ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳ – ನಡುವಿನ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ – ಪೂರಕವಾದ ಸಕಾರಣಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಳಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿಲ್ಲವೇನೋ – ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಕೂಡ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳು ಯಾವ ಮೇಲಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತವೆ? ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಜಾತಿಯ ಮೇಲ್ಮೆಗಳಿಗೋ – ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಮೇಲ್ಮೆಗೋ? ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹಿಂಸೆ – ಅಹಿಂಸೆ ಭೋದಿಸುವ – ಜೈನರ ಪಂಗಡದ ಮುಖಾಂತರ. ಭೀಮು ಕಾಕಾನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು – ಅವನ ಮನೆತನ – ಅವನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮೂಡಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂಸೆಯ ಬೀಜಗಳು – ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅವು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಬಹುದೇನೋ ಎಂದೆನ್ನಿಸುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿದರೂ ಅವು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಮಾತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಕ್ತಗೊಂಡು – ಅವು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬರದೆ ವಿಲಂಬಿತವಾಗಿ – ಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬಸವರಾಜು ಗುರುತಿಸಿದ ಹಾಗೆ – ನಿರ್ಮಲ ಓಡಿ ಹೋದರೂ, ಆ ಓಡಿ ಹೋಗುವಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ತಳಮಳ, ಹೊಯ್ದಾಟಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯೊಳಗೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿಲ್ಲ.

ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಘಟನೆಗಳು, ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಕೃಷ್ಣಾನದಿ, ನಾವೆ, ಕುರುಡು ಮಗುವಿನ ಹುಟ್ಟು, ಮಳೆಗಾಲ, ಪಾರಿಜಾತ ನಾಟಕ ಪ್ರಸಂಗ, ನಾಗಿ – ರಾವಸಾಹೇಬರ ಮಿಲನ..... ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮುಡಿಬಂದಿವೆ. 'ಅಂಧ ಮಗುವಿನ ಜನನವೇ' – ಒಂದು ಸಂಕೇತ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸೋಣ. ಈಚೆಗೆ ನಾನು ಓದಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಒಂದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಕಾದಂಬರಿ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತಕತೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಜುಳು ಜುಳು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಓದುಗರನ್ನು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ನೀನು ಅದರ ಆಳ–ಅಗಲಗಳನ್ನು, ಸುಳಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವಿ.

ಡಾ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಅಗಸನಕಟ್ಟೆ ಕಿಮ್ಸ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ೦೮-೦೪-೨೦೦೨

ಅನುಬಂಧ ೨

ಆಕರ ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ

ಅ)

ಅ.ನಂ	ಕೃತಿಗಳು	ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ	ಪ್ರ.ವರ್ಷ
೧.	ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕಾದಂಬರಿ	ಡಾ. ಜಿ. ಎಸ್. ಆಮೂರ ಶ್ರೀಹರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ.	೧೯೯೪
೨.	ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಸಣ್ಣಕಥೆ.	ಡಾ. ಜಿ. ಎಸ್. ಆಮೂರ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.	೨೦೦೩
೩.	ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಜಾನಪದೀಯತೆ	ಶ್ರೀ ಖಂಡೋಬಾ ಪಿ.ಕೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.	೧೯೯೯
೪.	ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ.	ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.	೧೯೮೯
೫.	ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು	ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಜಿ. (ಸಂ) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.	೧೯೯೪
೬.	ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ.	ಡಾ. ಮಹಾದೇವ ಕಣವಿ ಪ್ರತಿಮಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ.	೧೯೯೪
೭.	ಗಾಂಧಿ ಬಂದ	ನಾಗವೇಣಿ ಎಚ್. ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ.	೧೯೯೯
೮.	ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿ ಕೈಪಿಡಿ	ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ	೨೦೦೬

ಅ.ನಂ	ಕೃತಿಗಳು	ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ	ಪ್ರ.ವರ್ಷ
೯.	ಎರವಲು ಪದಕೋಶ	ಪ್ರೊ. ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಕರು, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.	೨೦೦೪
೧೦.	ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೀಗಂಧ	ಡಾ. ಧನವಂತ ಹಾಜವಗೋಳ ಮಹಾದೇವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ.	೨೦೦೨
೧೧.	ತೇರು ಕಾದಂಬರಿ ವಿವೇಚನೆ.	ಪ್ರೊ. ಸುರೇಶ ಹನಗಂಡಿ ಬೆಳುವಲ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳೋಬಾಳ. ತಾ. ಗೋಕಾಕ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ	೨೦೦೮
೧೨.	ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು (ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ)	ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಕನ್ನಡ ಭವನ. ಬೆಂಗಳೂರು.	೨೦೦೪
೧೩.	ಬೆಳಗಾವಿ ಬೆಳಕು ಸಂಸ್ಮರಣ ಸಂಪುಟ	ಡಾ. ಎಸ್. ಆರ್. ಗುಂಜಾಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.	೨೦೦೩

(ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೭೦ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಬೆಳಗಾವಿ. ೨೦೦೩)

ಬ)

೧) ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಅಗಸಕಟ್ಟೆಯವರ ಸಂವಾದ. **ಮಯೂರ ಪತ್ರಿಕೆ.** ಮೇ. ೨೦೦೭.

೨) **ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ** ದಿನಪತ್ರಿಕೆ. ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕ ಪುರವಣಿ. ಜುಲೈ ೨, ೨೦೦೨.

೩) **ಪ್ರಜಾವಾಣಿ** ದಿನಪತ್ರಿಕೆ. ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ ವಿಚಾರ. ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪುರವಣಿ. ೨೧ನೇ ಮಾರ್ಚ, ೨೦೦೪.

೪) ಡಾ. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನ. ಕೃತಿ ಕರ್ತೃ ವಿಭಾಗ, **ಮಯೂರ ಪತ್ರಿಕೆ.** ಜನೇವರಿ ೨೦೦೪.

೫) **'ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ'** ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ರೂಪಕ, ಜೀವನವೆಂಬ ನಾಟಕ' ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ. ಮೇ. ೨೦೦೮.

೬) **'ಬಲ್ಲಿದರೊಡನೆ ಬವರ'** ಲೇಖಕರು. ಡಾ. ಶರಬೇಂದ್ರಯ್ಯ 'ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿ 'ಹುತ್ತ' ೨೦೦೮.

ಅನುಬಂಧ ೩

ಡಾ. ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರರ ಕೃತಿ ಸೂಚಿ

(೨೦೦೮ ರವರೆಗೆ)

ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು :

೧) ಕವಣೆಗಲ್ಲು. ೧೯೯೪

೨) ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಶ.
ಸುಬಾಹು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಾಗಲಕೋಟ. ೧೯೯೭.

೩) ತನುಕರಗದವರಲ್ಲಿ. ೧೯೯೯.

೪) ಕಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ.
ಸಿವಿಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೩.

೫) ಕೃಷ್ಣೆ ಒಡಲ ತುಂಬ. ೨೦೦೮.

ಕಾದಂಬರಿಗಳು :

೧) ಬಿಸಿಲು ಪುರ.
ಕಣ್ವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೧೯೯೬.

೨) 'ಹುತ್ತ'. ೨೦೦೨.
ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

೩) ಉಧೋ! ಉಧೋ!
ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲಾ. ಧಾರವಾಡ. ೨೦೦೮.

೪) ನೀಲಗಂಗಾ. (೨೦೦೯, ಮಾರ್ಚ ೧೯ ರಿಂದ ಮೇ ೨೧ ರವರೆಗಿರುವ ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ).

೫) ಕೃಷ್ಣೆ ಹರಿದಳು. (ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿದೆ).

ವಿಮರ್ಶೆ :

೧) ಪ್ರತಿಫಲನ. ೨೦೦೦

೨) ಸಮುಚಿತ.
ಸಿವಿಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೬

೩) ರಸಾಧಿಕ. ೨೦೦೮.

ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು :

೧) ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ ಮೂರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು

೨) ಚಾಲುಕ್ಯಶ್ರೀ

೩) ಓದುತ್ತಾ ಓದುತ್ತಾ

೪) ಅಮೀನಪುರದ ಸಂತೆ

೫) ಬಾಗಿಲು

೬) ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಇತ್ಯಾಧಿ.

ಸಂಶೋಧನೆ : (ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಪ್ರಬಂಧ)

'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ' ೨೦೦೬. ಬ್ಯಾಲದಕೆರೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆ. ನಾಗಮಂಡಲ ತಾಲ್ಲೂಕು.

* * *